ఓమ్.

పరబ్రహ్మణేనమః.

శ్రౌతభాగమ్

ఆధానపంచకమ్,

ఇది

శ్రీ బృందావనపట్టణనివాసులైన,

చల్లా నాగలింగశాస్త్రులవారి పుత్త్రుఁడగు

లక్ష్మీనృసింహశాస్త్రిచే

వ్రాయఁబడి

స్వకీయ

ఆర్యానందముద్రాక్షరశాలయందు

Aryananda mudrakshara sala

ముద్రింపఁబడి, ప్రకటింపఁబడియె.

Masulipatam

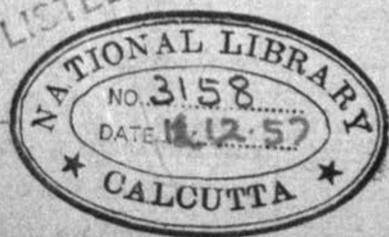
మచిలీపట్టణము.

ప్రథమ ముద్రణము 500 ప్రతులు.

దీనివెల 0—12—0

౧౯౨౧

NATIONAL LIBRARY
NO. 3158
DATE 14.12.57
CALCUTTA

ఆధానపంచకమ్.

విషయము	వినియోగము
(1) అగ్నిహోత్రపన్నము.	నిత్యము సాయంప్రాతఃకాలములయందుపయోగించును.
(2) ఆధానపన్నము.	నూతనముగాఅగ్నిహోత్ర ప్రతిష్ఠ చేయునప్పుడు వినియోగించును
(3) దర్శపూర్ణమాసాలు.	శుక్ల పాడ్యమి-కృష్ణపాడ్యమి దినములందు చేయుఇష్టులకుపయోగమగును.
(4) పశుపన్నము.	శ్రావణపశువుఅనగావర్షఋతువునందుజరుపు పశుబంధమునకుపయోగించును.
(5) పశాత్రము.	యిందులో-ఆర్చికం, యాజుషం, అని 2విధములు ఇవిప్రకృతి వికృష్టులకుపయోగము.

ఆధానపంచకమ్.

అత్రాదౌ అగ్నిహోత్రోపస్థానమ్.

శ్రీగురుభ్యోనమః హరిఃఓమ్॥ ధృష్టిరసి బ్రహ్మయచ్ఛ। ధృష్టి
రాదాయ। సుగార్హపత్యో విదహన్నరాతీ రుషసశ్శ్రేయసీ శ్రేయసీ
ర్దధత్ । అగ్నే సపత్నాగ్ం అపబాధ మానో రాయస్పోషమిష
మూర్జమస్మాసు ధేహి। గార్హపత్యమభిమంత్ర్య। ఉద్బుధ్య స్వాగ్నే
ప్రతిజాగృహ్యేన మిష్టాపూర్తేసగ్ం సృజేథామయంచ । అస్మిన్థ్సధ
స్థేఅధ్యుత్తరస్మిన్ విశ్వేదేవా యజమానస్యసీదత । గార్హపత్యమ
ద్బోధయతి॥ యజమానః। ఓముద్ధర। వాచాత్వాహోత్రా ప్రాణేనో
ద్గాత్రా చక్షుషా ధ్వర్యుణా మనసాబ్రహ్మణా శ్రోత్రేణాగ్ని ధ్రైత్రే
ష్ట్వాపంచభిర్దైవ్యైరు త్విగ్భిరుద్ధరామి। ఆహవనీయార్థంజ్వలంతమగ్ని
ముద్ధృత్య। ఓంభూర్భువస్సువ రుద్ధ్రియమాణ ఉద్ధరపాప్మనో మాయ
దవిద్వాన్। యచ్చవిద్వాగ్శ్చకార। అహ్నాయదేనః కృతమస్తిపాప
గ్ం రాత్రియాయదేనః కృతమస్తిపాపగ్ం సర్వస్మాన్మోద్ధృతో ముం
చతిస్మాత్ ॥ఉద్ధృతమగ్ని మభిమంత్రయతే॥ యజమానః। తూష్ణీందక్షి
ణాగ్నిం ప్రణీయ। ఆహవనీయం ప్రణయతి । అగ్నిపతయేగ్నయే
మేవిధ్యగ్నిపతయేగ్నయేమేమృడ । అమృతాహుతి మమృతాయాం
జుహోమ్యగ్నింపృథివ్యా మమృతస్యజిత్యై । తయానంతంకామ
మహంజయామి ప్రజాపతిర్యం ప్రథమే జిగాయాగ్నిమగ్నౌ స్వాహా॥
ఆహవనీయదేశం ప్రాప్య । అగ్నే సంమార్డ్ఢైకపాదావాహవనీయదివః
పృథివ్యాః పర్యంత రిక్షాల్లోకం విందయజమానాయ। పృథివ్యాస్త్వా
మూర్ధన్ సాదయామి। యజ్ఞియేలోకేయోనో అగ్నే నిష్ఠ్యేయోని
ష్ఠ్యేభిదాసతీదమహంతం త్వయాభినిదధామి। ఉదఙ్ముఖః ప్రత్యఙ్ముఖో
వా సాయమాహవనీయేగ్నిం ప్రతిష్ఠాపయతి ప్రాఙ్ముఖః ప్రాతః । స్వ
యంయజమాన ఇధ్మానాహరతి । విశ్వదానీమాభరంతో నాతురేణ
మనసా। అగ్నే మాతే ప్రతివేశారిషామ। సమిధం త్రేధాఽభిభజ్య। గాయ

త్రిరియాత్ప్రోతీష్య । ఓం భూర్భువస్సువః । ఓం తత్సవితుర్వరేణ్యం భర్గో దేవస్య ధీమహి । ధియో యో నః ప్రచోదయాత్ । యదగ్నే యాని కాని చా తే దారూణి దధ్మసి। తిదస్తు తుభ్యమిద్ఘృతం తజ్జుషస్వ యవిష్ఠ్య। గార్హపత్యముపసమింధే। యదత్త్యుపజిహ్వికా యద్వమ్రో అతిసర్పతి । సర్వం తిదస్తు తే ఘృతం తజ్జుషస్వ యవిష్ఠ్య। దక్షిణాగ్నిముపసమింధే। రాత్రీగ్ం రాత్రిమప్రయావం భరంతో శ్వాయేవతిష్ఠతే ఘాసమస్మై । రాయస్పోషేణ సమిషా మదంతో గ్నే మాతే ప్రతివేశారిషామ। ఆహవనీయేవరిషిష్ఠం। అగ్నే గృహపతే శుంధస్వ । గార్హపత్యం అగ్నే వహ్నే శుంధస్వ । దక్షిణాగ్నిం । అగ్నే సంమాట్చుంధస్వ। ఆహవనీయం। త్రీనలంకృత్వా హవనీయం పరిస్తీర్య। పరిస్తరణాం తే దోహనం। దక్షిణేన విహారమగ్నిహోత్రీ తిష్ఠతితాం యజ్యమానోనుమంత్రయతే। ఇడాసివ్రతభృదహం త్వా పృథయోర్వ్రతంచరిష్యామి। పురోహిణ్యా హం త్వా పృథయో వ్రతంచరిష్యా మిదాఘహి మయి శ్రయస్వేరఘహ్యాది తఘిహి గారేహి క్రోధపహి సత్యేన త్వా హ్వయామి। అథ వేది దేశమభిమృశతి। ఇయమసి తస్యాస్తేగ్నిర్వత్సః ప్నామె స్వర్గంచ లోకంచామృతంచ ధుక్ష్వ। పూషాసి । స్థాల్యాం దోహనేనచ దోగ్ధి। అయుత్స్నావః ప్రజయా సగ్ం సృజామి రాయస్పోషేణ బహులా భవంతీః । ఊర్జం పయః పిన్వమానా ఘృతంచ జీవో జీవంతీరుపవస్సదేయం। దోగ్ధో పసీదతి। ద్యౌశ్చ సంయజ్ఞం పృథివీచ సందుహాత్రాంధాతా సోమేన సహ వాతేన వాయుః। యజమానాయ ద్రవిణం దధాతు। దుహ్యమానాం। ఉత్సందుహంతి కలశం చతుర్బిలమిడాం దేవీం మధుమతీగ్ం సువర్విదం తదింద్రాగ్నీ జిన్వతగ్ం సూనృతావత్తద్యజమానమమృతత్వే దధాతు। ధారా ఘోషం। యజమానః। అపరేణాహవనీయం దక్షిణాతిక్రమ్య। విద్యుదసి విద్య మే పాప్మానమృతాత్సత్యముపైమి మయి శ్రద్ధా ఆచమ్య । ఋతం త్వా సత్యేన పరిషించామిఖ్యాతి సాయం పరిషించతి । సత్యం త్వర్తేన పరిషించామీతి ప్రాతః

అగ్నిహోత్రహవణ్యామపఆసీయ। యజ్ఞస్యసంతతిరసియజ్ఞస్యత్వా
సంతతిమనుసంతనోమి। గార్హపత్యాత్ప్రక్రమ్య సంతతా ముదకధా
రాం స్రావయత్యాహవనీయాత్। ధృష్టిరసిబ్రహ్మయచ్ఛ। ధృష్టి
మాదాయ। భూతకృతస్థాపోథంజన్యం భయమపోథాస్సేనా అభీత్వ
రీః। గార్హపత్యాదుదీచోంగారాన్నిరూహ్యబహిఃకరోతి॥ సగరాస్థ।
అంగారానభిమంత్ర్య। అగ్నయఆదిత్యం గృహ్ణామ్యహ్నే రాత్రిం।
సాయంజపతి ఆదిత్యాయాగ్నిం గృహ్ణామిరాత్రియా అహః॥ ప్రాతః।
దోహనస్థం పయస్థాల్యామానీయ। ఇడాయాః పదంఘృతవచ్చరా
చరం జాతవేదోహవిదంజుషస్వ। యేగ్రామ్యాః పశవోవిశ్వరూపావి
రూపాస్తేషాగ్ంసపానామిహరంతిరస్తు రాయస్పోషాయసు ప్రజాస్త్వ
యుసువీర్యాయ। తెవ్వంగారేషుస్థాలీమధిశ్రయతి। స్థాల్యాంతండు
లామాప్యజగార్హపత్యేనిధాయ అదబ్ధేనత్వాచక్షుషావేక్షే అవేక్ష్య।
తృణేన జ్వలతా వేక్షతే। (దోహనసంతాళఃగ్గస్నివఆసీయ)। హర
స్తేమా వినైషం తేనస్థాల్యాం ప్రతిషించతి। ఉద్భవస్థోదహాంప్రజయా
ప్రపశుభిర్భూయాసగ్ం హరస్తేమావిగాదుద్యం ధృష్ణగ్గోలోకప్రి
షులోకేషురోచయ పూర్వవజ్జ్వాలయా వేక్షతే॥ అంతరితగ్ంరక్షోం
తరితా అరాతయోపహతా వ్యృద్ధిరపహతంపాపం కర్మాపహతంపాప
స్య పాపకృతః పాపం కర్మయోనః ....పాపంకర్మ
చికీర్షతి ప్రత్యగేన మృచ్ఛ। త్రిః పర్యగ్నికృత్వా। ఉదగుద్వాస్య।
(ఘృతోసిరాయస్పోషవనిఃసజోగ్గంద్రుగ్ంసా)। ఇహాప్రజాంపశూం
దృగ్ంహ। త్రిర్భ్యావహా ప్రతిష్ఠాప్య। సుభూతకృతస్థప్రత్యూథంజన్యం
భయంప్రత్యూథాస్సేనా అభీత్వరీః। గార్హపత్యం గారాన్ప్రత్యూ
హ్య। దేవస్యత్వాసవితుః ప్రసవే అశ్వినోర్బాహుభ్యాం పూష్ణోహస్తా
భ్యామాదదే॥ అగ్నిహోత్రహవణీమాదాయ। దేవస్యత్వాపూ—మా
దదే। స్రువమాదాయ। ప్రత్యుష్టగ్ంరక్షః ప్రత్యుష్టా అరాతయః। గా
ర్హపత్యే ప్రతితప్య। అరిష్టోయజమానః పత్నీచహస్తేన సంమార్ష్టి।

హిరణ్యయష్టిరస్య మృతఫలాశాఖ్సోఃశో యజ్ఞానాం। అగ్నిహో
త్రహవణీమభిమంత్ర్య। ఓం ముగ్నేహ్యామి హవ్యం దేవేభ్యః
పాప్మనోయజమానం ఓమున్నయామి॥ హవ్యం దేవేభ్యః పాప్మ
నోయజమానం। హా విర్దేవానామసిమృత్యోర్ర్మే భయగ్
స్వస్తిమే స్త్వభయంమేఅస్తు॥ ఓమున్నయ। ఉచ్చైరనుజానాతి। అగ్న
యేచత్వాపృథివ్యైచోన్నయామి। వాయవేచత్వాన్తరిక్షాయ చోన్న
యామి। సూర్యాయ చత్వా దివేచోన్నయామి। చంద్రమసేచత్వా
నక్షత్రేభ్య శ్చోన్నయామి। స్రువేణ చతురున్నయతి। సర్వానున్నాన్
నున్నయతి। (పంచావత్తీనాం। అద్భ్యశ్చత్వౌషధీభ్యశ్చోన్నయామి)
పశూన్మేయచ్ఛ అపరేణగార్హపత్యం కూర్చేహావిస్సాదయిత్వా।
సజూర్దైవైస్సాయంయావభిస్సాయంయావానో దేవాస్వస్తి సంపార
యంతు। పశుభిస్సంపృచీయ ప్రజాంద్రుగ్హా। సజూర్దేవైః ప్రాతర్యా
వభిః ప్రాతర్యావాణోదేవాస్వస్తి సంపారయంతు పశుభిస్సంపృచీయ
ప్రజాంద్రుగ్హా। గార్హపత్యేహస్తం ప్రతాప్యహావిరభిమృశతి। చిత్తి
స్రుక్। చిత్తమాజ్యం। వాగ్వేదిః ఆధీతంబర్హిః। కేతోఅగ్నిః। విజ్ఞా
తమగ్నిః। వాక్పతిర్హోతా। మనఉపవక్తా। ప్రాణోహవిః। సామా
ధ్వర్యుః। దశహోతారం వ్యాఖ్యాయపునరేవహవిస్పృష్ట్వా॥ తూష్ణీం
ప్రాదేశ మాత్రీం పాలాశీగ్ంసమిధముపరి నిధాయ। ఉర్వంతరిక్షం
వీహి। హరతి। చిత్తిస్రుక్—సామాధ్వర్యుః। స్వాహాగ్న యే వైశ్వాన
రాయఅంతర్వేది మధ్యదేశేనియచ్ఛతి। అగ్న యేవైశ్వానరాయేదం।
వాతాయత్వా ముఖసమము ధృత్య। వాతాయేదం। ఉపప్రేతసం
యుదధ్వం మాంతగ్నాతభాగినంభాగధేయాత్। స ప్తర్షీణాగ్ంసుకృ
తాంయత్రలోక స్తత్రేమం యజ్ఞం యజమానంచ ధేహ్యుప ప్రత్న
ముపభూర్భువస్సునరాయుర్మేయచ్ఛ। అపరేణాహవనీయం కూర్చే
సాదయిత్వా। విద్యుదసివిద్యమేపాప్మానమృతాత్సత్యముపైమి। హో
ష్యన్నప ఉపస్పృశ్య। ఏషాతెఅగ్నేసమిత్తయావర్ధస్వచాప్యాయస్వ

వర్ధతాంచ తేయజ్ఞపతిరాచప్యాయతాంవర్ధిషీమహిచవయమాచప్యా
సిషీమహిస్వాహా॥ అగ్నయ ఇదం। సమిధమాధాయ। స్రుచమాదాయ
ప్రాఙ్యాపాన్య। నిమిల్యా వేత్యే। అభిక్రామగ్ంసాయంజుహోత్యనభిక్రా
మంప్రాతః। భూర్భువస్సువః। అగ్నిర్జ్యోతిర్జ్యోతిరగ్ని స్స్వాహా। అగ్నయే
జ్యోతిష ఇదం। భూర్భువస్సువః। సూర్యోజ్యోతిర్జ్యోతిసూర్యస్స్వాహా।
సూర్యాయ జ్యోతిష ఇదం। హుత్వా మాహాదభిపీత్షతె। ఇషేత్వా।
అవాచీనగ్ంసాయముపమార్ష్టి। ఊర్జేత్వా। ఊర్ధ్వంప్రాతః। ఓషధీభ్య
స్త్వౌషధీర్జిన్వ। బర్హిషి లేపంనిమృజ్య। ఓషధీభ్య ఇదం॥ వర్చోమేయ
చ్ఛకూర్చే పాదయిత్వా। అగ్నే గృహపతే మామాసంతాప్సీరాత్మ
న్నమృతమధిషి ప్రజాజ్యోతిరదధై నత్వాచక్షుషా ప్రతీక్షే। గార్హప
త్యంప్రతీక్షతె। పునస్స్రుచమాదాయ। ఓంభూర్భువస్సువస్స్వాహా॥
ప్రజాపతయ ఇదం। హుత్వాస్రుచముద్గృహ్య। రుద్రమృడానార్భవ
మృడధూర్తనమస్తే అస్తుపశుపతేత్రియసైత్వనం। త్రిస్స్రుచాగ్నిము
దంచమతి వల్గయతి। రుద్రాయ పశుపతయ ఇదం। అప ఉపస్పృశ్య॥
ఇషేత్వా। ఊర్జేత్వా। పూర్వవల్లేపమాదాయ। ప్రాచీనావీతీ। స్వ
ధాపితృభ్యః। పితౄఞ్జిన్వ। దక్షిణేన వేదింభూమ్యాం లేపం నిమృజ్య।
స్వధాపితృభ్య ఇదం। యజ్ఞోపవీత్యప ఉపస్పృశ్య। ప్రజాంమేయచ్ఛ।
కూర్చే పాదయిత్వా। వృష్టిరసి వృశ్చమే పాప్మానమృతాత్సత్యము
పాగామ్। యజమానః। అగ్నినాహవనీయం పరీత్యాది వన్నరిప్రథమం
యదేనం ద్యౌరజనయత్సురేతాః। వాత్సప్రేణోపతిష్ఠతె। అథగార్
హపత్యే హోమః। అగ్నే గృహపతే పరిషద్య
జుషస్వ స్వాహా॥ అగ్నయే గృహపతయే పరిషద్యా
యేద॥ అగ్నే గృహపతే- స్వాహా। అగ్నయే గృహపతయ ఇదం। అగ్న
యే గృహపతయే రయిపతయే పుష్టిపతయే కామాయాన్నాద్యాయ
స్వాహా॥ అగ్నయే గృహపతస్మే రయిపతయే పుష్టిపతయే కామా
యాన్నాద్యాయేదం। అగ్నయే గృహప -స్వాహా॥ అగ్నయే గృహా

పత యేరయి-ఇదం। అథదత్తీణాగ్నౌ జుహోతి। అగ్నే దాభ్యపరి
షద్యజ్జుషస్వ స్వాహా। అగ్నయే దాభ్యాయ పరిషద్యాయేదం। అన్న
పతేన్నస్యనో దేహ్యనమీవస్యశుష్మిణః। ప్రప్రదాతారం తారిష ఊ
ర్జన్నో ధేహి ద్విపదే చతుష్పదే స్వాహా। అగ్నయే న్నపతయ ఇదం।
అగ్నే దాభ్య పరిషద్యజ్జుషస్వ స్వాహా। అగ్నయే దా - ఇదం। అగ్నే
దా-స్వాహా। అగ్నయే- ఇదం అహవనీయ దేశం పాత్రిష్య। పూషాసి।
లేపం ప్రాశ్య। ఆచమ్య గర్భేభ్య ఇదం। పునః। పూషాసి। లేపం ప్రాశ్య।
ఆచమ్య గర్భేభ్య ఇదం। గర్భేభ్యస్త్వా గర్భాన్ప్రీణీహి। ఆగ్నేయగ్
హావిః ప్రజననం మే అస్తు। సౌర్యగ్ హావిః ప్రజననం మే అస్తు। దశవీరగ్
సర్వగణగ్గ్ స్వస్తయే। ఆత్మసని ప్రజాసని। పశుసన్యభయసని లోక
సని వృష్టిసని। అగ్నిః ప్రజాం బహులాం మే కరోతు। సూర్యః ప్రజాం
బహులాం మే కరోతు। అన్నం పయో రేతో అస్మాసు ధేహి। రాయ
స్పోషమిష మూర్జమస్మాసు దీధరత్స్వాహా। మనుష్యగర్భేభ్య ఇదం
ఆచమ్య। ఉచ్ఛిష్టభాజో జిన్వ। ఉచ్ఛిష్టభాగ్భ్య ఇదం। ఆచమ్య। అగ్రే
ణాహవనీయం దర్భైరగ్ని హోత్రహవణీం ప్రక్షాళ్య। ఉదకేన
స్రుచం పూరయిత్వా। సర్పేభ్యస్త్వా సర్పాన్ జిన్వ। సర్పేభ్య ఇదం।
చతుర్దిక్షు నినయేత్। సర్పాన్పిపీలికాన్ జిన్వ। సర్పేభ్యః పిపీలికా
భ్య ఇదం। సర్పేతర జనాం జిన్వ। సర్పేతర జనేభ్య ఇదం। సర్ప దేవ
జనాం జిన్వ। సర్పదేవజనేభ్య ఇదం। చతుర్థం పూరయిత్వా। పృథి
వ్యామమృతం జుహోమి స్వాహా। అర్థమంతర్వేది పృథివ్యా
ఇదం। శేషం పత్న్యం జలాం నినయేత్। గృహేభ్యస్త్వా గృహాం
జిన్వ। గృహేభ్య ఇదం। యాదిపత్నీ దూరతస్తిష్ఠేత్। దేవానాం పత్నీ
భ్యో మృతం జుహోమి స్వాహా। దేవానాం పత్నీభ్య ఇదం। విప్రు
షాగ్ం శాంతిరసి। ఉన్నయన దేశే నినీయ విప్రుడ్భ్య ఇదం। ఆహవనీయే
స్రుచం ప్రతాప్య। హస్తేనాపిధాయోర్ధ్వం దర్శయతి సప్తర్షి
భ్యస్త్వా సప్తర్షీం జిన్వ। సప్తర్షిభ్య ఇదం। ఉద్దీశితి సప్తర్షీనాపతి

గాణిదక్షిణాపర్యావర్తతే। సుచిగం సాదయిత్వా । హుతో స్వపసమిరిధే। దీదిహిదీది దాసిదీదాయ। అగ్నయఇదం। త్రిః। పరిస్తరణముద్వాస్య । అగ్నేగృహపతేశుంధస్వ । గార్హపత్యం । అగ్నేవహ్నేశుంధస్వ। దక్షిణాగ్నిం। అగ్నే సంమ్రాట్ఛుంధస్వ । ఆహవనీయం। పునరలం కృత్వాంతర్వేద్యపోసనీయ । అవభృదస్యైవరూప మకః। శిరసి సంప్రోక్ష్య । ఋతంత్వాసత్యేనపరిషించామీతిసాయం పరిషించతి। సత్యంత్వర్తేనపరిషించామీతిప్రాతఃఅగ్నిహోత్రస్థాల్యామపఆసీయ। ఓం భూర్భువస్సువః। అక్షితమక్షిత్యైజుహోమిస్వాహా। అంతర్వేదినినయేత్ । అక్షిత్యాఇదం। అస్మిన్ త్వాయమగ్నిహోత్రాఖ్యే కర్మణిజ్ఞాతాజ్ఞాతసకలదోషనివారణార్థ మనాజ్ఞాతత్రయంకర్మాంతరితకర్మవిపర్యాస ప్రాయశ్చిత్తార్థంత్వన్నోఅగ్నే అగ్నేసత్వన్నోఅగ్నే అగ్నఇతిస్వరాత్సురపదవృత్తివర్ణలోపప్రాయశ్చిత్తార్థమాభిర్గీర్భిరితి అగ్నేయమలోపప్రాయశ్చిత్తార్థమిదం విష్ణుస్త్ర్యంబకమిత్యృత్విగ్ద్రవ్యహీనప్రాయశ్చిత్తార్థం యద్వోదాగంసఇత్యగ్నుత్పఘాతప్రాయశ్చిత్తార్థం పునస్త్వాదిత్యా ఇతిసర్వప్రాయశ్చిత్తార్థం భూర్భువస్సువరిత్యేతేషాం మంత్రాణాం జపంకరిష్యే । అనాజ్ఞాతం యదాజ్ఞాతం యజ్ఞస్యక్రియతేమిథు। అగ్నేతదస్యకల్పయత్వగంహి వేత్థయథాతథం । పురుషసమ్మితో యజ్ఞో యజ్ఞః పురుషస్సమ్మితః । అగ్నేతదస్యకల్పయత్వగంహివేత్థ యథాతథం। యత్పాకత్రామనసాదీనదక్షాన యజ్ఞస్యమన్వతేమర్త్యాసః।అగ్నిష్టద్ధోతా క్రతువిద్విజానన్ యజిష్ఠోదేవాగం ఋతుశో యజాతి।త్వన్నో అగ్నేవరుణస్య విద్వాందేవస్య హేడోవయాసిసీష్ఠాః। యజిష్ఠోవహ్నితమశ్శోశుచానో విశ్వాద్వేషాగంసి ప్రముముగ్ధ్యస్మత్ । సత్వన్నో అగ్నెవమోభవోతీనెదిష్ఠోఅస్యా ఉషసోవ్యుష్టౌ। అవయక్ష్వనోవరుణగంరరాణోవీహిమృడీకగంసుహవోనయేధి। ఆభిర్గీర్భిర్యదతోన ఊనమాప్యాయయ హరివోవర్ధమానః । యదాస్తోతృభ్యో మహిగోత్రారుజాసి భూయిష్ఠభాజోఅధతేస్యామ । ఇదం విష్ణుర్విచక్రమేత్రేధాని

శథేపదం। సమూఢమస్య పాగ్ంసురే। త్ర్యంబకంయజామహే సుగంధిం
పుష్టివర్ధనం । ఉర్వారుకమివబంధనాన్మృత్యోర్ముక్షీయమామృతా
త్ ।యద్విదాగ్ంసో యదవిద్వాగ్ంసో ముగ్ధాః కుర్వంత్యృత్విజః । అగ్ని
ర్మాతస్మాదేనస్రశ్రద్ధా దేవీచ ముంచతాం । పునస్త్వాదిత్యారుద్రావస
వస్సమింధతాం పునర్బ్రహ్మాణో వసునీథయజ్ఞైః । ఘృతేనత్వంతనువో
వర్ధయస్వ సత్యాస్సంతు యజమానస్య కామాః। భూః। భువః।సువః।
భూర్భువస్సువః । అపరేణాహవనీయం దక్షిణాతిక్రమ్య। వృష్టిరసివృ
శ్చమే పాప్మానమృతాత్సత్యముపాగాం। అప్సుశ్రద్ధాఆదద్య । అంత
స్వేదిమార్జయతే । అన్నాదాన్నాన్నాదోభూయాసం యశస్థయశస్వీ
భూయాసగ్గ్ శ్రద్ధాస్థ శ్రథిషీమహిపోషాశ్లేష్మప్రథమగ్ంసంబభూవ।
యేనధృతో వరుణో యేనమిత్రో యేనేంద్రందేవా అభ్యషించం తిరా
జ్యాయ తేనాహంమామభిషించామివర్చసే । శిరస్యపఅనయతే। అ
గ్నేనయసుపథారాయే అస్మాన్ । విశ్వానిదేవవయునాని విద్వాన్ ।
యుయోధ్యస్మజ్జుహురాణమేనో భూయిష్ఠాం తేనమఉక్తింవిధేమ। ప్ర
పత్న్యైక్రాయభానవేభరధ్వగ్ం హవ్యంమతించాగ్నయేసుపూతం। యో
దైవ్యానిమానుషాజనూగ్ంష్యంతర్విశ్వాని విద్మనాజిగాతి । అచ్ఛాగి
రోమత యోదేవయంతీరగ్నింయంతిద్రవిణంభిక్షమాణాః । సుసందృ
శగ్ంసుప్రతీకగ్గ్స్వంచగ్ంహవ్యవాహమరతింమానుషాణాం। అగ్నే
త్వమస్మద్యుయోధ్యమీవా అనగ్నిత్రా అభ్యమంతకృష్టీః। పునరస్మ
భ్యగ్ం సువితాయ దేవక్షాంవిశ్వేభిరజరేభిర్యజత్ర అగ్నేత్వం పార
యానవ్యో అస్మాన్థ్స్వస్తిభిరతిదుర్గాణివిశ్వా । పూశ్చపృథ్వీబహులా
న ఉర్వీభవాతోకాయతనయాయశంయోః । ప్రకారవోమననా వ
చ్యమానా దేవద్రీచీనయథదేవయంతః । దక్షిణావాడ్వాజినీ ప్రాచ్యే
తిహవిర్భరంత్యగ్నయే ఘృతాచీ... సకృత్తేఅగ్నేనమః । ద్విస్తేనమః। త్రి
స్తేనమః।చతుస్తేనమః । పంచకృత్వస్తేనమః । దశకృత్వస్తేన... । శత
కృత్వస్తేనమః। సహస్రకృత్వస్తేనమః। ఆసహస్రకృత్వస్తేనమః। అపరి

మితకృత్వస్తేనమః। నమస్తే అస్తు మా మా హింసీః। నమస్తే గార్హ పత్యాయ నమస్తే దక్షిణాగ్నయే। నమ ఆహవనీయాయ మహావేద్యై నమోనమః। ప్రమాదాత్కుర్వతాంకర్మ ప్రచ్యవేతాధ్వరేయది। స్మరణాదేవతద్విష్ణోస్సంపూర్ణం స్యాదితిశ్రుతిః। కాండద్వయోపపాద్యాయకర్మబ్రహ్మస్వరూపిణే। స్వర్గాపవర్గరూపాయ యజ్ఞేశాయ నమోనమః। యజ్ఞేశాచ్యుతగోవిందమాధవానంతకేశవ। కృష్ణవిష్ణోహృషీకేశ వాసుదేవనమోస్తుతే। యత్కర్మకుర్వతాంపుంసాంకర్మలోపోభవేద్యది। తత్కర్మ సఫలంకుర్యుః శ్రీసః కోట్యో మహర్షయః। ప్రాయశ్చిత్తాన్యశేషాణితపఃకర్మాత్మకాని వై। యాని తేషామశేషాణాం కృష్ణానుస్మరణంపరం। అపరాధసహస్రాణి క్రియంతేహర్నిశం మయా। దాసోయమితి మాం మత్వా క్షమస్వ యజ్ఞేశ్వర । అహం పరస్తాదహమవస్తాదహం జ్యోతిషా వి తమో వవార । యదంతరిక్షం తదుమే పితాభూదహాగ్ం సూర్య। ముభయతోదదర్శాహం భూయాసముత్తమస్సమానానాం। అనృణా అస్మిన్ననృణాః పరస్మిగ్ స్తృతీయేలోకే అనృణాస్యామ యే దేవయానా ఉత పితృయాణాస్సర్వాం పథో అనృణా ఆక్షీయేమ। సర్వప్రజాం మే గోపాయ - నిత్యమంగళానిభవంతు । ఆయుర్దా అగ్నే హవిషో జుషాణో ఘృతప్రతీకో ఘృతయోనిరేధి। ఘృతం పీత్వా మధుచారుగవ్యం పితేవ పుత్రమభిరక్షతాదిమం। అనేనసాయం ప్రాతరగ్నిహోత్రాఖ్యేనకర్మణా భగవాన్సర్వాత్మకః। యజ్ఞేశ్వరార్పణమస్తు। శ్రీయజ్ఞేశ్వరః ప్రీయతాం॥ యత్కరోషి యదశ్నాసి యజ్జుహోషి దదాసి యత్। యత్తపస్యసి కౌంతేయ తత్కురుష్వ మదర్పణం। శ్రీబ్రహ్మార్పణమస్తు। హరిః ఓం తత్సత్।అగ్నిహోత్రప్రశ్నంసమాప్తం॥

దర్శపూర్ణమాసాలు.

హరిః ఓం అథాతో దర్శపూర్ణమాసౌ వ్యాఖ్యాస్యామః ॥ ప్రాతరగ్నిహోత్రగ్ం హుత్వా। అపరేణ గార్హపత్యం దర్భేష్వాసీనో దర్భాన్ధారయమాణః। పవిత్రపాణిః పత్న్యాసహ ప్రాణా

యక్ష్యే। సంకల్పంకరోతి। దర్శేనయక్ష్యే। పౌర్ణమాసేనయక్ష్యే।
ఇంద్రవైమృధేనాను నిర్వాప్యేణసహ। తతోయజమాన వసంస్నా
నం। విద్యుదసివిద్యమే। పాప్మానమృతాత్ ఋత్వ్యముపైమి। యక్ష్యమా
ణోప ఉపస్పృశ్య మమాస్మిన్ దర్శే ష్ట్యాఖ్యే కర్మణి పౌర్ణమాసే
ష్ట్యాఖ్యే కర్మణిఅధ్వర్యం త్వామహంవృణే। వృతోస్మికరిష్యామి॥ బ్ర
హ్మాణంత్వామహంవృణే। హోతారంత్వామహంవృణే। అగ్నీధం
త్వామహంవృణే। వృతోస్మికరిష్యామి। తతోధ్వర్యు రాహవనీయా
ర్థమగ్నిముద్ధృత్య। దక్షిణాగ్నింప్రణీయ। ఆహవనీయం ప్రణయతి।
విహారస్యోత్తరత ఉపవిశ్య జపతి ఓందేవాగాతువిదో గాతుంయజ్ఞా
యవిందతి। మనస్పతినాదేవేనవాతా ద్యజ్ఞః ప్రయుజ్యతాం। ఇతిజపి
త్వా। మమాగ్నేవర్చో విహవేష్వస్తు వయంత్వేం ధానా స్తనువం
పుషేమ। మహ్యన్నమంతాం ప్రదిశశ్చతస్ర స్త్వయాధ్యక్షేణ పృత
నాజయేమ। ఆహవనీయముపసంమిధే। యజమానః। అగ్నింగృహ్ణామి।

సురథంయోమయోభూర్యఉద్యంతమారోహతిసూర్యమహ్నే। ఆది
త్యంజ్యోతిషాం జ్యోతిరుత్తమగ్ం శ్వోయజ్ఞాయరమతాం దేవతాభ్యః। వ
సూన్రుద్రానాదిత్యా నింద్రేణ సహదేవతాః। తాఃపూర్వాఃపరిగృహ్ణా
మిస్వ ఆయుతనే మనీషయా। ఇమామూర్జం పంచదశీం యే
ప్రవిష్టాస్తాం దేవాన్పరిగృహ్ణామి పూర్వః అగ్ని ర్హ వ్య వా డి
హతాన్నావహత్పౌర్ణమాసగ్ం హవిరిదమేషాం మయి। అమా
వాస్యగ్ం హవిరిదమేషాంమయి। యథాలింగ మాహవనీయే
న్యాధీయమానే జపతి అంతరాగ్నీ పశవో దేవసగ్ంసదమాగమన్
తాన్పూర్వః పరిగృహ్ణామిస్వఆయతనేమనీషయా॥ అధ్వర్యుః। మ
మదేవావిహవేసంతుసర్వ ఇంద్రావంతో మరుతో విష్ణురగ్నిః। మ
మాంతరిక్షమురుగోపమస్తు మహ్యంవాతః పవతాంకామేఅస్మిన్।
గార్హపత్యముపసమింధే। యజమానః। ఇహ ప్రజావిశ్వరూపార
మంతామగ్నింగృహపతిమభిసంవసానాః। తాః పూర్వాః పరిగృహ్ణా

ఖి పస్వ ఆయుతనేమసీష యూ। ఇహాపశవోవిశ్వరూపారమంతామగ్నిం
గృహపతిమభిసంవసానాః। తాన్పూర్వః పరిగృహ్ణామి స్వఆయుతనేమ
సీషయూ। గార్హపత్యే న్యాధీయ మానేజపతి । అధ్వర్యుః । మ
యిదేవాద్రవిణమాయజంతాం । మయ్యాశీరస్తుమయి దేవహూతిః।
దైవ్యాహోతారావనిషంత పూర్వేరిష్టాస్యామతను వాసువీరాః। అ
న్వాహార్యపచనం । యజమానః అయం పితౄణామగ్ని రవాడ్ఢవ్యాపి
తృభ్యఆ । తంపూర్వః పరిగృహ్ణామ్యవిషంన్నః పితుంకరత్ । దక్షి
ణాగ్నిం। విహారస్యోత్తరతఉపవిశ్య। అన్వాహితేషుజపతి। ఇదమహ
మగ్నిజ్యేష్ఠేభ్యో వసుభ్యోయజ్ఞం ప్రబ్రవీమీదమహమింద్రజ్యేష్ఠే
భ్యోరుద్రేభ్యోయజ్ఞం ప్రబ్రవీమీదమహం వరుణజ్యేష్ఠేభ్య ఆదిత్యే
భ్యోయజ్ఞంప్రబ్రవీమి । గార్హపత్యస్యోత్తరత ఉపవిశ్యాన్వాహితే
షుజపతి । సన్నయతఃపాలాశశాఖాగ్ శమీ శాఖాంవాహారతి । ఇ
షేత్వా । శాఖామాచ్ఛినత్తి । అపఉపస్పృశ్య । ఊర్జేత్వా। సన్న
మయత్యనుమార్ష్టి వా—।— ఇమాంప్రాచీ ముదీచీమిషమూర్జమ
భిసగ్ స్కృతాం । బహుపర్ణామశు ష్కాగ్రాగ్ హరామి పశుపా
మహం । ఆహరతివాయవస్థోపాయవస్థ । వట్కృత్వః। తయామ
డవరార్ధ్యానువస్థాన పాకరోతి । యజుషా । యజమానః । పయ
స్వతీరోషధయః పయస్వద్వీరుధాంపయః । అపాంపయసోయత్పయ
స్తేనమామింద్రసగ్ంసృజ । అకఆచామత్యప ఉపస్పృశతివా । అథ
రేణాహవనీయం దక్షిణాతి క్రామత్యేషఏవాత ఊర్ధ్వంయజమాన
స్య సంచరోభవతి । దక్షిణేనాహవనీయ మవస్థాయవ్రతిగ్ సముద్రి
స్త్రిదు పైష్యామి । సముద్రింమనసాధ్యాత్వా। అగ్నేవ్రతపతే వ్రతం
చరిష్యామి తచ్ఛకేయంతన్మేరాధ్యతాం । వాయోవ్రతపతేవ్రతం చ
రిష్యామితచ్ఛకేయం తన్మేరాధ్యతాం । ఆదిత్యవ్రతపతేవ్రతం చరి
ష్యామి తచ్ఛకేయంతన్మే రాధ్యతాం । వ్రతానాంవ్రతపతేవ్రతం చరి
ష్యామితచ్ఛకేయం । తన్మేరాధ్యతాం । అథాదిత్యముపతిష్ఠతే। ఖథ

ప్రాక్షసి వ్రతపా అసి వ్రత పతిరసి త్వేప్రభోమి తచ్ఛకేయం తేనశకే యం తేనరాధ్యాసం । యస్యాస్తమితే వ్రతము పేయాధాహవనీయ ముపతిష్ఠన్స్నే తద్యజుర్జపేత్ బర్హిషా పూర్ణమాసే వ్రతముపైతి । వత్సేస్వపాకృతేష్వమావాస్యాయాం । అధ్వర్యుః । దేవోవస్సవితా ప్రార్పయతు శ్రేష్ఠతమాయకర్మణా ఆప్యాయధ్వ మఘ్న్యా యామహేం ప్రాయ దేవభాగమూర్జస్వతీః పయస్వతీః ప్రజావతీరనమీవా అయక్ష్మామావస్తేన ఈశతమాఘశగ్ంసః । శాఖయాగోచరాయగాః । ప్రస్థాపయతి । శుద్ధా అపస్సుప్రపాణే పిబంతీస్సృతమిద్రాయశరదో దుహానాః । ప్రస్థితానామేకాగ్ం శాఖయోపస్పృశతి । రుద్రస్య హేతిః పరివోవృణక్తు । ప్రస్థితా అనుమంత్రయతే । ధ్రువా అస్మిన్గోపతౌ స్యాతబహ్వీః । యజమానస్య గృహానభిపర్యావర్తతే । యజమానస్య పశూన్పాహి । పురస్తాత్ప్రతీచీగ్ం శాఖాముపగూహతి ॥

ఉత్తరేణగార్హపత్య ముపసిదోఽశ్వపరశుర సదుత్సరశుర్వానిహితః । దేవస్యత్వాసవితుః ప్రసవేఽశ్వినోర్బాహుభ్యాం పూష్ణోహస్తాభ్యామాదదే । అసిదమశ్వపరశుం వాదత్తే । తూష్ణీమనడుత్సరశుం । యజ్ఞస్య ఘోషదసి । గార్హపత్యమభిమంత్ర్య । ప్రత్యుష్టగ్ం రక్షః ప్రత్యుష్టా అరాతయః । గార్హపత్యేసిదం ప్రతితపతి । నపరశూ । ప్రేయమగాద్ధిషణాఽర్హిరచ్ఛమను నాకృతా స్వధయావితష్టా ఆవహంతికవయః పురస్తాద్దేవేభ్యోజుష్టమిహాబర్హి రాసదే । ఉక్త్వా । అసిదంకమాదలుంచాదాయ ఉర్వంతరిక్షమన్విహి । ప్రాచీముదీచీం వాదర్భదేశం గచ్ఛతి । దేవానాం పరిషూతమసి వర్షవృద్ధమసి । దర్భాన్పరిషౌతి । అతిసృష్టోగవాం భాగః । ఏకాం ద్వే తిస్రో వా నాడీరుత్సృజతి । ఇదం దేవానాం । పరిషూతానభిమృశతి । ఇదం పశూనాం । అతిసృష్టాన్ । దేవస్యత్వా - పూష్ణోహస్తా భ్యాంబర్హిర్దేవసదనమారభే । విశాఖేషు దర్భానారభతే । దేవబర్హిర్మాత్వాన్వఙ్మాతిర్యక్ । సవ్యేనపాణినాదృఢముష్టిం కరోతి । సంయచ్ఛతి । పర్వతేరాధ్యాసం । అసిదమధినిదధాతి । అచ్ఛే

త్వా తేమారిషం। అచ్ఛిన త్తి! అపఉపస్పృశ్య! — 3 — కృత్వా స్కంవృచః పాహి। అసధోనిదధాతి। స్త్రుప. స్తరః। ఏవం దేవస్య త్వేత్యా దిపృథివ్యాసంపృచః పాహీత్యం తంత్రిరావర్తతే । తదేకం నిధన మేవం త్రీణినిధనానిలుప్త్వా । దేవబర్ హిః కృతవలుశంవిరోహ । అల వానభిమృశతి । సహస్రవలుశావివయగ్ రుహేమ । ఆత్మానం ప్రత్య భిమృశ్యాప ఉపస్పృశ్య । అదిత్త్యైరాస్నాసి । శుల్బ కృత్వా । అ యుపితా యోనిః । ప్రతినిదధాతి । త్రిధాతు పంచ ధాతు వా । ధా తా ధాతౌ మంత్ర మావర్తతే । అదిత్యైరాస్నాసి। ఉదగగ్రంవితత్యా సుసంభృతాత్వా సంభరామి । తస్మిఝచ్ఛేదన క్రమేణనిధనాని సం భృత్య । అలుభితాయోనిః । ఉత్తమేనిధనే ప్రస్తరమత్యాధాయ। ఇంద్రాణ్యైస్సన్నహనం । సన్నహ్యతి । పూషా తేగ్రంధింగ్రధ్నా తు। బర్ హిషోగ్రంధింకరోతి.। సతేమాస్థాత్ । పురస్తాత్పశ్రిత్యం చం గ్రంధిముపగూహ తివళ్ళిత్వాప్రించంవా। అపస్త్వామశ్వినౌత్వామృ షయః స్సప్తమామృజుః । బర్ హిస్సూర్యస్య రశ్మిభిరుషసాంకేతు నూరిభ బర్ హిరారభతే। ఇంద్రస్యత్వాబాహుభ్యాముద్యచ్ఛే। ఉ ద్యచ్ఛతే । బృహస్పతేమ్మూర్ధ్నాహరామి । శిరసన్నధినిధత్తే ।

—4— ప్రేమమగాద్ధిషణా బర్ హిరచ్ఛమనునా కృతాస్వధయా వితష్టాత ఆవహంతి కవయః పురస్తాద్దేవేభ్యోజుష్టమిహ బర్హిరా సదే । ఉక్త్వా! అసిదంకమండలుంచాదాయ । ఉర్వంతరిక్షమన్విహి। ప్రత్యేత్య । అదిత్యాస్త్వోపస్థేసాదయామి । మధ్యమేపరిధిదేశే అన ధస్సాదయతి। అత్రిపౌర్ణమాస్యాం వ్రతోపాయనం! పయస్వతీర న్తగ్ సముద్రోఘ్నే వ్రతపతే సంభ్రమాడసి । బర్ హిరసి తేవంగమం సాదితమభిమంత్రయతే। దేవంగమమసి। అనధోనిదధాతియథాప్రా గు ఉపసాదయేత్ । తూష్ణీందర్భదేశంగత్వా। యాజాతా ఓవధరూ దేవేభ్యస్త్రియుగంపురా: ! తాసాంపర్వ రాధ్యాసంపరి స్తరమాహ రన్ । అసిదమధినిదధాతి । అపాంమేధ్యంయజ్ఞియగ్ంసదేవగ్ శివ

మస్తుమే । ఆచ్ఛేత్తా వో మా రిషం జీవాని శరదశ్శతం । ఆచ్ఛినత్తి ।
అప ఉపస్పృశ్య । అపరిమితానాం పరిమితా స్సన్నహ్యే స్సు
కృతాయకం । ఏనో మా నిగాం కతమచ్చ నాహం పునరుద్ధాయ
బహులా భవంతు సన్నహ్యతి । తూష్ణీం పరిభోజనీం ఛిత్వా । అప ఉ
పస్పృశ్య । ఉలపరాజీం చ ఛిత్వా । అప ఉపస్పృశ్య । తూష్ణీమిధ్మాభి
త్వా । అప ఉపస్పృశ్య । తూష్ణీగ్ం శుల్బకరణం । ఖాదిరం పాలాశం వై
కవిగ్ంశతి దారుమిధ్మం కరోతి । అదిత్యై రాస్నాసి । ఉదగ్రం వితత్య ।
——:—— యత్కృష్ణో రూపం కృత్వా ప్రావిశస్త్వం వనస్పతీన్ । త
తస్త్వామేకవిగ్ంశతిధా సంభరామి సుసంభృతా । త్రీన్పరిధీగ్ స్తిస్రస్స
మిధో యజ్ఞాయు రనుసంచరాన్ । ఉపవేషం మేక్షణా ధృష్టిగ్ సం
భరామి సుసంభృతా । శుల్బ ఇధ్మగ్ం సంభరతి । కృష్ణోఽస్యాఖరేష్ఠో ద

వ పురశ్చరసధ్యాసం త్వా । పూర్వవత్సన్నహ్యతి । అసర్థానిదధాతి
ధ్మప్రవ్రశ్చనాని నిదధాతి । త్వయా వేదిం వివిదుః పృథివీం త్వయా య
జ్ఞో జాయతే విశ్వదానిః । అచ్ఛిద్రం యజ్ఞమన్వేషి విద్వాగ్ స్త్వయా
హోతా సంతనోత్యర్ధమాసాన్ । దర్భాణాం వేదం కృత్వా । శు
ల్బాత్ప్రాదేశే పరీవాస్యాప ఉపస్పృశ్య । వేదపరివాసనాని నిదధాతి ।
వత్సగ్ం కరిష్యే పశుమాన్భూయాసం । అమావాస్యాయాం వేదో వే
దిః ప్రాగుత్తరాత్పరిగ్రహాత్కృత్వా । అంతర్వేది శాఖాయాః పలా
శాని సర్వాణి ప్రశాత్య । మూలతశ్శాఖాం పరీవాస్యాప ఉపస్పృశ్య ।
మూలత ఉపవేషం కరోతి । ఉపవేషోఽసి యజ్ఞాయ త్వాం పరివేష మధార
యన్ । ఇంద్రాయ హవిః కృణ్వంతః శివశ్శగ్మో భవాసినః । ఉపవేషం
కరోతి । తృతీయస్యై దివో గాయత్రి యా సోమ ఆభృతః సోమపీథా
య సన్నయితుం వకల మంతరమాదదే । పరివాసన శకలమాదాయ
ప్రజ్ఞాతం నిదధాతి । త్రివృద్దర్భమయం పవిత్రం కృత్వా । వసూనాం
పవిత్రమసి శతధారం వసూనాం పవిత్రమసి సహస్రధారం । శాఖా
యాగ్ శిథిల మవసజతి మూలే మూలాన్యగ్రే [illegible]

ప్రాణీన గ్రంథిం కరోతి । యజమానః । త్రివృత్పలాశే
దర్భ ఇయానాం ప్రాదేశసమ్మితః । యజ్ఞే పవిత్రం పో
తృతమం పయో హవ్యం కరోతు మే । ఇమౌ ప్రాణాపానౌ యజ్ఞస్యాం
గాని సర్వశః । ఆప్యాయయంతౌ సంచరతాం పవిత్రే హవ్యశోధనే ।
పవిత్రే క్రియమాణే యజమానోనుమంత్రయతే । సమూహంత్యం
జ్ఞయగారముపలింపంత్వా యతనాన్యలం కుర్వాతే యజమానః ప
త్నీ చ । నవేనాన్నాద్యేకుంభ్యా యావచ్ఛర్కరంగోమయేనానులిప్తే
భవతః । నవేనాన్నాద్యకుంభ్యా యావచ్ఛర్కరంగోమయేనానులిప్తే
భవతః — 6 — అమావాస్యాయాం యదహశ్చంద్రమసం నప
శ్యంతి తదహః పిండపితృయజ్ఞం కురుతే । అధ్వర్యం త్వామహం
వృణే ప్రాచీనావీతీ ప్రాణానాయమ్య పిండపితృయజ్ఞేన యక్ష్యే । విద్యు
దసీత్యప ఉపస్పృశ్య అపరాహ్ణే ధ్వర్యుర్దక్షిణాగ్ని మేవవిహృత్య
ప్రాచీనావీతీ ప్రాణానాయమ్య అపాం మేధ్యం యజ్ఞియగ్ం సదేవగ్ం శివ
మస్తు మే । ఆచ్ఛేత్తా వో మారిషం జీవాని శరదశ్శతం । సమూలగ్ం సకృ
దాచ్ఛిన్నం బర్హిరాహరతి । అప ఉపస్పృశ్య । తూష్ణీం పరిస్తర
ణం చ । దక్షిణా ప్రాగగ్రైర్దర్భైర్దక్షిణమగ్నిం పరిస్తీర్య । దక్షిణతః
పశ్చాద్వా దర్భాన్ సగ్ంస్తీర్య దక్షిణాప్రాంచై కైకశః పిండపితృయ
జ్ఞపాత్రాణి ప్రయునక్తి । స్ఫ్యం మేక్షణం కృష్ణాజిన ముఊలూఖలముస
లగ్ం శూర్పమాజ్యస్థాలీం చరుస్థాలీం మృన్మయాగ్ం స్రువం చ । దక్షిణతః
ప్రాగీషం వ్రీహి మచ్ఛకటమువస్థితం భవత్యధ్వర్యురుపవీతీ । స్థాలీమేక
పవిత్రేణాంతర్ధాయ । తయా దక్షిణతశ్శకటాదధినిర్వపత్యురతో వా ।
ప్రాచీనావీతీ తాం పూరయిత్వా నిమార్ష్టి । మృన్మయే సర్వపతి । పితృ
భ్యో వో జుష్టం నిర్వపామి । నిర్వపతి । తూష్ణీం వా పరేణాన్వాహార్యపచనం
ప్రత్యగుదగ్రీవే కృష్ణాజిన ఉలూఖలే ప్రతిష్ఠితే హవిరావపతి । దక్షిణా
ప్రాచీర్హ్మంతి । పత్న్యవహంతి పరాపావమవివేకగ్ం సకృత్ఫలీకరోతి ।
దక్షిణాగ్నౌ జీవతండులగ్గ్ శ్రపయతి ప్రాచీనావీతీ । అపహతా అసురా

రక్షాగ్ంసిపిశాచా వేదిషదః । అంతరాగారే హవత్యాన్వాహార్యపచ
నాద్దక్షిణ పూర్వేణవాన్వాహార్య పచనం దక్షిణా ప్రాచీమేకస్ఫ్యాం ప్
రాచీం వేదిముద్ధత్య అపఉపస్పృశ్య । శుంధంతాం పితరః । అద్భిరవో
క్ష్య ఆయంతు పితరో మనోజవసః । అభిమంత్ర్య । సకృదాచ్ఛిన్నం బర్
హిరూర్ణామృదుస్యోనం పితృభ్యస్త్వాభరామ్యహం । అస్మిన్ సీదం
తు మే పితరస్సోమ్యాః పితామహాః ప్రపితామహాశ్చానుగైస్సహ ।
సకృదాచ్ఛిన్నే నబర్హిషా వేదిగ్ స్తృణాతి। ———7——— ఉత్పూ
తేనసవనీతేనానుత్పూతేన వాసర్పిషా । స్థాలీపాకమభిఘార్య । ఏక
స్ఫ్యాయాం మేక్షణమాసాద్య । స్థాలీపాకమాసాదయతి । దక్షిణతః
కశిపూపబర్హణమాంజనమభ్యంజనముదకుంభమిత్యేకైక ఆసా
దయతి । అధ్వర్యురుపవీతి । దక్షిణాజాన్వాచ్య । మేక్షణేనప స్తీర్య।
తేనావదాయాభిఘార్య । సోమాయపితృపీతాయస్వధానమః । అర్ధం
దక్షిణాగ్నౌ జుహోతి । సోమాయపితృపీతాయేదం । పూర్వవదవ
దాయాభిఘార్య । యమాయాంగిరస్వతే పితృమతేస్వధానమః । అ
ర్ధంజుహోతి । యమాయాంగిరస్వతే పితృమత ఇదం । హోమశిష్ట
ద్వయమను ప స్తరణాభిఘార్య తేనజుహోతి । అగ్నయేకవ్యవాహనా
యస్వధానమః । సర్వంజుహోతి । అగ్నయేకవ్యవాహనాయేదం।
తూష్ణీం మేక్షణమాదధాతి । నయమాయజుహోతీత్యేకే ॥ అప
యంత్వసురాః పితృరూపా యేరూపాణి ప్రతిముచ్యాచరంతి పరాపు
రో నిపురో యే భరంత్యగ్నిష్టాంల్లోకాత్ప్రణుదాత్వస్మాత్ ।
యేదేశాఃపితరో యేచమానుషా యేగర్భే మమృత యేపరాస్తాః ।
యఉద్ధతా ఉత యేనిఖాతాస్తే సమ్యంచ ఇహ మాదయం
తాం। యేరూపాణి ప్రతిముంచమానా అసురాస్సంతస్స్వధయాచరంతి
పరాపురోనిపురో యేభరంత్యగ్నిష్టాంల్లోకాత్ప్రణుదాత్వస్మాత్ । యే
జ్ఞాతీనాం ప్రతిరూపాః పిత్రూన్మాయయాసురాః ప్రవిష్టాః । పరాపు
రోనిపురో యే భరంత్యగ్నే తానస్మాత్ప్రణుదస్వలోకాత్ । దక్షిణా

గ్నేరకోల్ముకం ధూపేయోద్ధరతి । దక్షిణపూర్వమవాంతర దేశేగ్
సకృత్స్ఫ్యేనోల్లిఖ్య ఉదీరతామవర ఉత్పరాసఉన్మధ్యమాః పితరస్సో
మ్యాసః । అసుంయ ఈయురవృకాఋతజ్ఞాస్తేనోవంతు పితరోహ
వేషు అద్భిరవోక్ష్య। ఉల్లిఖితాంతే నిదధాతి। యజమానోతి ఊర్ధ్వం
ప్రాచీనావీతీ కర్మాణికరోతి। మార్జయంతాం మమపితరో మార్జయం
తాంమమపితామహా మార్జయంతాం మమప్రపితామహాః। ఏకస్ఫ్యాక్రి
యాంత్రీ నుదకాంజలీన్ నినయతిద్విస్తూష్ణీం। — 8 — సవ్యంజా
న్వాచ్యా వాచీనపాణిస్సకృదాచ్ఛిన్నబర్హిషిదక్షిణాప వర్గాన్పిం
డాన్ దదాతి । ఏతత్తేతతాసౌయేచత్వా మన్వత్రైతైః ప్రతిమంత్రం।
తూష్ణీంచతుర్థగ్ంసకృదాకృతిః। యన్మేమాతా ప్రమమాదయచ్చచా
రాననువ్రతం । తన్మేరేతః పితావృఙ్క్తామా భురన్యోపపద్యతాం ।
పితృభ్యస్స్వధావిభ్యస్స్వధానమః పితామహేభ్యస్స్వధా విభ్యస్స్వధా
నమః ప్రపితామహేభ్యస్స్వధావిభ్యస్స్వధానమః। ఉపస్థాయ।అత్రపి
తరోయథాభాగంమందధ్వం। ఉక్త్వాపరాజావర్తతే । అభిరామదంత
పితరస్సోమ్యాః। వ్యావర్తఊష్మణ్యాభి పర్యావర్తతే వ్యావృత్తేవా।
యస్థాల్యాగ్ం శేషస్తమనజిఘ్రతి। యేసమానాస్సమనసః పితరోయ
మరాజ్యే। తేషాంలోకస్స్వధానమోయజ్ఞో దేవేషు కల్పతాం॥ వీరం
ధత్తపితరః। అనుయావినా ప్రాశ్యాచమ్య । మార్జయంతాం మమ
పితరఇత్యాది పూర్వవత్ । అంజనాభ్యంజనే వాసశ్చేరను పిండం
దదాతి ద్విస్తూష్ణీం। ఆంక్ష్వతఇ। అముకశర్మన్నిత్యాది —9— ఏతా
నివః పితరోవాసాగ్ స్యతోనోన్యత్పితరో మాయోష్టపితామహామా
యోష్టప్రపితామహామాయోష్ట। వాససోదశాంఛిత్వా. నిదధాతి
ఊర్ణాస్తుకాంవాఉత్తర అయుషిలోమఛిందీత । నమస్కారా ఏతేమం
త్రాః । న మో వః పి త రో రసాయ న మో వః పి త ర శ్శుష్మా
య న మో వః పి త రో జీవా య న మో వః పి త రస్స్వధా యై
న మో వః పి త రో మ న్య వె న మో వః పిత రో ఘో రా య

పితరో నమో యఏతస్మిఁల్లోకే స్థ యుష్మాగ్ంస్తేను
యేఽస్మిం లోకేమాంతేను యఏతస్మిఁల్లోకేస్థయూయం తేషాం వసి
ష్ఠాభూయాస్తయేఽస్మిఁ లోకేహంతేషాం వసిష్ఠోభూయాసం। గృహాః
న్నః పితరోదత్తసదోవః పితరో దేష్మ ఉపతిష్ఠతే। ఊర్జంవహంతీరమృ
తంఘృతంపయః। కీలాలంపరిస్రుతం। స్వధాస్థతర్పయతమే పితౄన్।
ఇత్యుదకంనినీయ। తృప్యత తృప్యత తృప్యత। మనస్వత్యఇమాఋచః
మనోన్వాహువామహే నారాశగ్ంసేన స్తోమేనపితౄణాంచ మన్మభిః।
ఆనఏతుమనః పునః క్రత్వేదక్షాయజీవసే। జ్యోక్చసూర్యందృశే। పున
ర్నః పితరోమనోదదాతు దైవ్యోజనః। జీవంవ్రాతగ్ంసచేమహి। పి
తృ్యానుపతిష్ఠతే। ఉత్తిష్ఠతపితరః ప్రేతసూరాయమస్య పంథామనవే
తాపురాణం ధత్తాదస్మాసు ద్రవిణంయచ్చభద్రం ప్రణోబ్రూతా
ద్భాగధాం దేవతాసు। పితౄనుద్ధాపయతి। ప్రవాహణీయమృక్।
పరేతపితరస్సోమ్యా గంభీరైః పథిభిః పూర్వ్యైః। అథాపిత్ర్యాన్సువిద
త్రాగ్ం అపీతయమేనయే సధమాదంమదంతి ప్రవాహణ్యాపిత్రా
న్ప్రవాహయతి। ప్రజాపతేన త్వదేతాన్యన్యో విశ్వాజాతానిపరితా
బభూవ। యత్కామాస్తే జుహుమస్తన్నోఅస్తు వయగ్గ్ స్యామపత
యోరయీణాం। యజ్ఞోపవీతీ గార్హపత్యదేశంగచ్ఛతి। యదంత
రిక్షం పృథివీముతద్యాం యన్మాతరంపితరం వాజిహిగ్ంసిమా। అగ్ని
ర్మాతస్మాదేనసోగార్హపత్యః ప్రముంచతుదురితాయాని చకృమ
కరోతు మామనేనసం। పశ్చాద్గార్హపత్యముపతిష్ఠతే। ఆషాం
త్వౌషధీనాగ్ం రసంప్రాశయామి। భూతకృతింగర్భం ధత్తస్వ। ప్రాచీ
నావీతీమధ్యమం పిండం పత్న్యైప్రయచ్ఛతి। పత్నీబహుత్వే పిండం
విభజ్యప్రయచ్ఛతి। ఆధత్తపితరో గర్భంకుమారం పుష్కరస్రజం।
యథేహపురుషోసత్। తంపత్నీ ప్రాశ్నాతి। పుమాగ్ంసగ్ం హజాను
కా భవతీతివిజ్ఞాయతే। స్థాల్యాంపిండాన్సముపదాయ। యేసమానా
స్సమనసః పితరోయమరాజ్యే। తేషాంల్లోకస్స్వధానమో యజ్ఞో దేవే

ఘృకల్పతాం। సకృదాచ్ఛిన్నం మగ్నౌప్రహరతి। అభూన్నోదూతో
హవిషోజాతవేదా అవాడ్ఢవ్యాని సురభీణికృత్వా। ప్రాదాః పితృభ్య
స్స్వధయాంతే అక్షన్నప్రజానం స్నగ్నే। పునరప్యేహిదేవాన్। దక్షిణా
గ్నేరోల్ముకం ప్రత్యపిసృజతి। ప్రోక్ష్యపాత్రాణిద్వంద్వ మభ్యుదా
హరతి। స్ఫ్యఞ్చకృష్ణాజినములూఖల ముసలగ్ం శూర్పమాజ్య స్థాలీం
మృన్మయగ్ం స్రువంచదర్భాంచ। వృష్టిరసివృశ్చమే పాప్మానమృతా
ద్సత్యముపాగాం॥ సంతిష్ఠతె పిండపితృయజ్ఞోపః పిండానభ్యవహారే
ద్బ్రాహ్మణంవా ప్రాశయేత్। సోయమేనంవిహిత ఏవానాహితాగ్నే
రౌపాసనాగ్నౌ శ్రవణధర్మా హోమశ్చాతి ప్రణీతేవాజుహుయా
ద్యస్మిం జుహుయాత్తముపతిష్ఠతె తత్రత్యగార్హపత్య శబ్దోలుప్యతె।
సర్గస్కార ప్రతిషేధాద్యది జీవపితానాదద్యాదా హోమాంతం
కృత్వావిరమేత్ -- 10 -- అమావాస్యాయాగ్ం రాత్రియాగ్ం
స్వయంయజమానో యువాగ్యాగ్నిహోత్రం జుహోత్యగ్నిహోత్రో
చ్ఛేషణ మాతంచనార్థం। సిదధాతి। నాస్మైవ్రతాగ్ం రాత్రింకుమారా
శ్చనపయసోలభంతే। హుతేసాయమగ్ని హోత్రేసాయం దోహం

దోహయతి। అగ్నీన్పరిస్తీర్యాగ్ని మగ్నీవసానాన్యుపాత్రాణిప్రయు
నక్తి। ఉత్తరేణగార్హపత్యందర్భాన్సగ్ం స్తీర్య। ద్వంద్వం న్యంచిపా
త్రాణి ప్రయునక్తి। కుంభీగ్ం శాఖా పవిత్రమభిధానీం సదాశోదారు పా
త్రం దోహనమయస్పాత్రం దారుపాత్రం వా పిధానార్థ మగ్నిహో
త్ర హవణీముపవేషం శర్ణవల్కం తృణంచ। సమావప్రచ్ఛిన్నా
గ్రావనం తర్గర్భాదర్భౌ ప్రాదేశమాత్రౌ పవిత్రే కురుతే। పవిత్రేస్థో
వైష్ణవీవాయుర్వాం మనసాపునాతు। తృణంకాష్ఠం వాంతర్ధాయచ్ఛి
నత్తినసనఖేన అపఉపస్పృశ్య। విష్ణోర్మనసాపూతేస్థః। అద్భిరనుమృజ్య।
తస్యాంపవిత్రాంతర్హితాయామగ్ని హోత్రహవణ్యాముపఆనీయ।
ఉదగగ్రాభ్యాం పవిత్రాభ్యాం। దేవోవస్సవితోత్పునాతు। అచ్ఛిద్రే
ణపవిత్రేణ వసోస్సూర్యస్యరశ్మిభిః। త్రిరుత్పూయ। ఆపోదేవీరగ్రేపు

హోఽగ్రగురోఽగ్ర ఇమం యజ్ఞం నయతాగ్రే యజ్ఞపతిం ధత్తయుష్మా
నిన్ద్రోఽవృణీత వృత్రతూర్యే యూయమింద్రమవృణీధ్వం వృత్రతూర్యే
ప్రోక్షితాస్థ। అపోఽభిమన్త్ర్య। ఉత్తానాని పాత్రాణి పర్యావృత్య। శుం
ధధ్వం దైవ్యాయ కర్మణే దేవయజ్యాయై। పాత్రాణి త్రిః ప్రోక్షతి। సకృ
న్మన్త్రేణ ద్విస్తూష్ణీం। సర్వాభిరద్భిః పరిజ్ఞా తే పవిత్రే నిధాయ। యజ
ఆపో దేవీశ్శుద్ధా స్థేమా పాత్రాణి శుంధత । ఉపాతింకాయ్యయ దేవానాం
పర్ణవల్కముతశుంధత । దేవేన సవిత్రోత్పూతా వసోస్సూర్యస్య
రశ్మిభిః । గాన్దోపాపవిత్రైరజ్జుగ్ సర్వాపాత్రాణి శుంధత । ప్రోక్ష్య
మాణాన్యభిమన్త్ర్య। ఏతా ఆచరన్తి మధుమద్దుహానాః ప్రజావతీర్య
శసో విశ్వరూపాః। బహ్వీర్భవన్తీరుపజాయమానా ఇహ వ ఇన్ద్రో రమ
యతు గావః। గా ఆయతీః ప్రతీక్షతే। యజమానః। — 11 — అధ్వ
ర్యుః । నిష్టప్తగ్ రక్షోఽనిష్టప్తో ఘశగ్ సః । గార్హపత్యే సాన్నాయ్య
పాత్రాణి ప్రతితప్య । ధృష్టిరసి బ్రహ్మయచ్ఛ ఉపవేష మాదాయ।
నిరూఢం జన్యం భయం నిరూఢాస్సేనా అభీత్వరీః గార్హపత్యాదుదీ
చోఽఙ్గారాన్నిరూహ్య। సబహిః। మాతరిశ్వనో ఘర్మోఽసి ద్యౌరసి పృ
థివ్యసి విశ్వధాయా అసి పరమేణ ధామ్నా దృగ్ంహస్వ మా హ్వాః।
తేషు కుంభీమధిశ్రియతి। భృగూణామంగిరసాం తపసా తప్యస్వ। ప్రద
క్షిణమంగారైః పర్యూహ్య। వసూనాం పవిత్రమసి శతధారం వసూ
నాం పవిత్రమసి సహస్రధారం। కుంభ్యాగ్ం శాఖాపవిత్రం ప్రాగగ్రము
త్యాదధాతి। ఉదక్ప్రాంతః కుంభీమన్వారభ్య వాచం యచ్ఛతి। పవి
త్రం వా ధారయన్నాస్తే। అదిత్యై రాస్నాసి। అభిధానీమాదత్తే। యజ
మానః త్రయస్త్రిగ్ంశోఽసి తన్తూనాం పవిత్రేణ సహాగహి । శివేయగ్ం
రజ్జురభిధాన్యఘ్నియా ముపసేవతాం । ఆదీయమానా మనుమన్త్ర
యతే। యజమానః। పూషాసి। పశ్చాదభిదధాతి। ఉపసృష్టాం మే ప్ర
బ్రూతాత్। అధ్వర్యూరాహ। ఉపసృజామి । ఆమన్త్రయతే । అయ
క్ష్మావః ప్రజయాసగ్ం సృజామి రాయస్పోషేణ బహులా భవన్తీః।

వత్సమనుపసృజతిగాంచోపసృష్టాం విహారంచాంతరేణమానంచాదిష్ట
అధ్వర్యుస్సంప్రేష్యతి। ఉపసీదామి। అనుమంత్రియతే। అయక్ష్మావఃప్ర
జయూనసగ్ం సృజామి రాయస్పోషేణ బహులాభవంతీః। ఊర్జంపయః
పిన్వమానాఘృతంచ జీవోజీవంతీరుపవస్సదేయం। దోగ్ధోపసీదతి। అ
యక్ష్మావఃప్ర = భవంతీః। ఊర్జంపయః -వస్సదేయం। యజమానో
నుమంత్రయతే ద్యౌశ్చేమంయజ్ఞం పృథివీచసందుహాతాం ధాతా
సోమేనసహవాతేనవాయుః। యజమానాయద్రవిణం దధాతు। దు
హ్యమానాం। — 12 — ఉత్సందుహంతి కలశంచతుర్బిలమిడాం
దేవేంమధుమతీగ్ సువర్విదం। తదింద్రాగ్నీజిన్వతగ్ సూనృతావత్త
ద్యజమానమమృతే త్వేదధాతు। ధారాఘోషః। కామధుక్షః ప్రణో
బ్రూహిమహేంద్రాయ హవిరింద్రియం। తంపృచ్ఛతి। నిర్దిశతి। గం
గాం। యమునాం। సరస్వతీం। యస్యాం దేవానాం మనుష్యాణాం
పయోహితం। ప్రత్యాహ। సావిశ్వాయుః। సావిశ్వవ్యచాః। సావిశ్వ
కర్మా అనుమంత్రయతే। దేవస్త్వాసవితాపునాతువసోః పవిత్రేణ
శతధారేణసుపువా। కుంభ్యాంతరః పవిత్రమాసించతి హుతస్తోకో
హుతోద్రప్సోగ్నయే బృహతేనాకాయ స్వాహా ద్యావా పృథివీ
భ్యాం। విప్రుషోనుమంత్రియతే। అగ్నయేబృహతే నాకాయేదం।
ద్యావాపృథివీ భ్యామిదం। బహుదుగ్ధిమహేంద్రాయదేవేభ్యోహవ్య
మాప్యాయ తాంపునః। వత్సేభ్యోమనుష్యేభ్యః పునర్దోహాయ కల్ప
తాం। త్రిర్వాచంవిసృజ్య। ఏకం। ద్వే। త్రీణి। చత్వారి। భూర్భువస్సు
వః। అనన్వారభ్యతూష్ణీముత్తరాదోహయిత్వా! దోహనేపఆసీయ।
సంపృచ్యధ్వమృతావరీ రూర్మిణీర్మధుమత్తమామంద్రాధనస్య సాత
యే। కుంభ్యాగ్ సంక్షాళనమాసీయ। హవిష్యాం దయంత్యుస్కృతం
కరోతి। ధృగ్హగాదృగ్ హగోపతిం మావోయజ్ఞపతీరిషత్। ప్రాత
ర్దోహంవత్సకుర్వన్నాప్రిగుద్వాసయతి। ఉదక్ప్రాగుదగ్వా। సామేన
త్వా తనచ్మిమహేంద్రాయదధి। దధినిదధాతి। — 13 — యజ్ఞ

స్యసంతతిరసియజ్ఞస్య త్వాసంతతిమను సంతనోమి । అగ్నిహోత్రో
చ్ఛేషణమన్వవదధాతి । అయం పయస్సోమం కృత్వాస్వాం యోని
మపిగచ్ఛతు । పర్ణవల్కః పవిత్రగ్ం సౌమ్యస్సోమాద్ధి నిర్మితః । పరి
వాసనశకలమన్వవదధాతి। ఆపోహవిష్ణుజాగృతయథాదేవేషు జాగ్ర
థ। ఏవమస్మిన్ యజ్ఞేయజమానాయజాగృత । అయస్పాత్రే దారు
పాత్రేవా పఆసీయ । అథస్తమసివిష్ణవేత్వాయజ్ఞాయా పిదధామ్య
హం। అద్భిరరిక్తేన పాత్రేణయాః పూతాః పరిశేరతే। తేనాపిదధాతి
అమృన్మయందేవపాత్రం యజ్ఞస్యాయుషి ప్రయుజ్యతాం। తిరఃపవిత్ర
మతిసీతా ఆపోధారయమాతిగః । యజమానోజపతి । యదిమృన్మ
యెనాపిదధ్యాత్తృణంకాష్ఠంవాంతర్ధానే నానుప్రవిర్ధ్యేత్ । విష్ణోహ
వ్యగ్ం రక్షస్వ । అనధోనిదధాతి ఇమౌపర్ణంచదర్భంచ దేవానాగ్ం
హవ్యశోధనౌ । ప్రాతర్వేషాయ గోపాయవిష్ణోహవ్యగ్ం హిరక్షసి।
ప్రజ్ఞాతగ్ం శాఖాపవిత్రం నిదధాతి । తయైవశాఖయా దర్భైర్వా ।
సాయందోహవ త్సాత్తర్దోహాయవత్సాన పాకరోతి। వాయవస్థోపా
యవస్థ । పట్ । తతస్సంప్రేష్యతి । పరిస్తృణీత పరిధత్తాగ్నింపరిహి
తోగ్ని ర్యజమానం భునక్తు అపాగ్ం రసఓషధీనాగ్ం సువర్ణోనిష్కా
ఇమెయజమానస్య సంతుకామదుఘా అముత్రాముష్మింల్లోకే। అగ్ని
న్పరిస్తృణాతిపర్యగ్నిం మంత్రావృత్తిఃఉభావగ్నీఉపస్తృణతె దేవ
తాఉపవసంతుమె । అహంగ్రామ్యాను పవసామిమహ్యం గోపత
యేపశూన్। సాయంపరిస్తీర్య మాగ్ఞేషుజపతి । దేవాదేవేషు పరా
క్రమధ్వం ప్రథమాద్వితీయేషు ద్వితీయా స్తృతీయేషు త్రిరేకాదశా
ఇహమావత। ఇదగ్ంశకేయం యదిదంకరోమ్యాత్మా కరోత్వాత్మనే।
ఇదంకరిష్యే భేషజమిదంమే విశ్వభేషజా । అశ్వినాప్రావతం యువం।
సద్యస్కాలాయా మపిదేవా దేవేషు జపతి । ఏతత్కృత్వోపవసతి।
— 14 — ఉదితఆదిత్యే పౌర్ణమాస్యాస్తంత్రం ప్రక్రమయతిప్రా
గుదయాదమావాస్యాయాశ్చత్వారఋత్విజః। పూర్వవదగ్నిన్పరిస్తృ

ణాతి। యద్యపరిస్తీర్ణా భవంతి। కర్మణే వాందేవేభ్యశ్శకేయం। హస్తా
వవనిజ్య। యజ్ఞస్యసంతతిరసి యజ్ఞస్యత్వా సంతత్యై స్తృణామి
సంతత్యైత్వాయజ్ఞస్య। గార్హపత్యాత్ప్రక్రమ్య సంతతాముల పరా
జిగ్ స్తృణాత్యాహవనీయాత్। తూష్ణీందక్షిణా ముత్తరాంచ। దక్షి
ణేనాహవనీయం బ్రహ్మ యజమానయో రాసనే ప్రకల్పయతి।
పూర్వం బ్రహ్మణోపరం యజమానస్య। ఉత్తరేణ గార్హపత్యా
హవనీయౌ దర్భాంస్థగ్ స్తీర్య। ద్వంద్వంన్యంచి పాత్రాణి ప్రయు
నక్తి। దశాపరాణి దశపూర్వాణి పురతః। స్ఫ్యశ్చకపాలాని చాగ్ని
హోత్రహవణీచ శూర్పంచకృష్ణాజినంచశంమ్యాచోలూఖలంచ
ముసలంచ దృషచ్ఛోపలాచ। పురతః। స్రువంజుహూం ఉపభృతం
ధ్రువాంవెదంపాత్రీం ఆజ్యస్థాలీం ప్రాశిత్రహరణం ఇడాపాత్రంప్రణీ
తాప్రణయనంచ। తాన్యుత్తరేణావశిష్టాని। అన్వాహార్య స్థాలీముప
వేషం ప్రాతర్దోహపాత్రాణి। యోక్త్రంమేక్షణం మదంత్యర్థం వేదా
గ్రాణీధ్మప్రవ్రశ్చనానిపిష్టలెపఫలీకరణపాత్రేచ। — 15 — అత్ర
పూర్వవత్పవిత్రే కరోతి। యదినసన్నయతి సన్నయతస్తు తేపిభవతః।
అధ్వర్యుర్యజమానశ్చ ప్రాఙ్ముఖ బ్రహ్మాణంవృణీతే। భూపతే భువ
నపతేమహతోభూతస్యపతే బ్రహ్మాణంత్వా వృణీమహే। బ్రహ్మ।
అహంభూపతిరహం భువనపతిరహం మహతోభూతస్య పతిర్దేవేన
సవిత్రాప్రసూత ఆర్త్విజ్యం కరిష్యామి దేవసవితరేతంత్వా వృణతే
బృహస్పతింద్దైవ్యం బ్రహ్మాణ తదహంమనసే ప్రబ్రవీమి మనోగా
యత్రియైగాయత్రీ త్రిష్టుభేత్రిష్టుబ్జగత్యై జగత్యనుష్టుభేనుష్టుప్పం
క్త్యైపంక్తిః ప్రజాపతయేప్రజాపతిర్విశ్వేభ్యో దేవేభ్యో విశ్వే
దేవాబృహస్పతయే బృహస్పతిర్బ్రహ్మణే బ్రహ్మ భూర్భువస్సువః।
బ్రహ్మస్పతిర్దేవానాం బ్రహ్మాహంమనుష్యాణాం బృహస్పతేయజ్ఞం
గోపాయ। వృతోజపతి। అపరేణాహవనీయ్యం దక్షిణాతిక్రమ్య। నిర
స్తః పరాగ్వసుసహపాప్మనా। బ్రహ్మసదనాత్తృణంనిరస్య। అపఉప

స్పృశ్య। ఇదమహమర్వాగ్వసో స్సదనేసీదామి ప్రసూతో దేవేనసవి
త్రాబృహస్పతే స్సదనేసీదామి తదగ్నయే ప్రబ్రవీమి తద్వాయవేత
త్సూర్యాయతత్పృథివ్యై । ఉపవిశేతి । ఉపవిష్టేబ్రహ్మణి । యజ
మానస్తూష్ణీం నిరస్యాపఉపస్పృశ్య । అధ్వర్యుః । వానస్పత్యోఽసి
దేవేభ్యశ్శున్ధస్వ। ప్రణీతాప్రణయనంచమసమద్భిః ప్రక్షాళయతి
అపరేణగార్హపత్యం పవిత్రాన్తర్హితం చమసంనిధాయ । అన
యాపృథివ్యాపోగ్రహీష్యామి పృథివీం మనసాధ్యాయేత్ । కోవో
గృహ్ణాతిసవోగృహ్ణాతు। కస్మైవోగృహ్ణామితస్మైవోగృహ్ణామిపోషాయ
వః।అనయాపృథివ్యాపోగృహ్ణామి। ధ్యాయేత్ । ఉపబిలంచమసంపూర
యిత్వాపోఽగ్రేణీవదుత్పూయాభిమంత్ర్య దేవోవస్సవితోత్పునాతు।
అచ్ఛిద్రేణపవిత్రేణ।వసోస్సూర్యస్యరశ్మిభిః । త్రిరుత్పూయ।ఆపోదేవీ
రగ్రేపువోఽ - ఇత్యాత్రిఃషితాస్థ । ఆపోభిమంత్ర్య బ్రహ్మన్నపః ప్రణే
ష్యామి యజమాన వాచంయచ్ఛ । బ్రహ్మణా మామంత్ర్య ।
బ్రహ్మ । ప్రణయయజ్ఞం దేవతావర్ధయత్వంనాకస్యపృష్ఠేయజమా
నోఅస్తు। సప్తర్షీణాగ్ం సుకృతాం యత్రలోక స్తత్రేమంయజ్ఞం
యజమానంచధేహి। ఓంప్రణయ। అధ్వర్యుః। కోవః ప్రణయతిసవః
ప్రణయత్వాపోదేవీః ప్రణయానియజ్ఞగ్ం సగ్ం సాదయంతునః । ఇరంమ
దంతీర్ఘృతపృష్టా ఉదాకుస్సహస్రపోషంయజమానేన్యంచతీః । స
మంత్రాస్తైర్ధారయమాణస్స్యైనోపసంగృహ్యావిషించన్ హారతి । అన
యాపృథివ్యాపః ప్రణయాని । ధ్యానం । యజమానః । భూశ్చకశ్చ
వాక్చర్క్చగౌశ్చవట్శ్చఖంచ ధూగ్ంశ్చనూగ్ంశ్చపూగ్ం శ్చైకాకారాః
పూర్ద్శమావి రాజోయాఇదంవిశ్వం భువనం వ్యానసుస్తానోదేవీ స్తర
సాసంవిదానాస్స్వస్తి యజ్ఞన్నయతు । ప్రజానన్బ్రహ్మపూతాస్థ। కో
వోయునక్తి సవోయునక్తువిశ్వేభ్యః కామేభ్యో దేవయజ్యాయైయాః
పురస్తాత్ప్రస్రవంత్యుపరిష్టాత్సర్వతశ్చయాః । తాభీరశ్మిపవిత్రాభి
శ్శ్రద్ధాంయజ్ఞమారభే । ప్రణీతాః ప్రణీయమానా అనుమంత్రయతే

యజమానః । అధ్వర్యుః । కోవోయునక్తి సవోయునక్తి । ఉత్తరేణా
హావనీయమసగ్గ్ స్ఫ్యల్ప్రాదగ్నేషు సాదయతి । నేంగయంతినేళ యం
త్వాసగ్గ్ స్థాతో: । దర్భైరభిచ్ఛాద్య । పవిత్రమాదాయస్ఫ్యమా
దాయ । సంవిశం తాంద్రైషిర్విశః పాత్రాణిదేవయజ్యాయై । అసంభ
వతాం మత్రావృత్తిస్స పవిత్రేణపాణినా పాత్రాణిసంమృశ్యపాత్రీ
మాదాయ। ——..16——.వానస్పత్యోసిదత్థాయత్వా । అగ్ని
హోత్రహవణీమాదత్తే । వేషాయత్వా । శూర్పం । ప్రత్యుష్టగ్ర
క్షః ప్రత్యుష్టా అరాతయః । ఆహవనీయమెగార్ హావత్యేవాప్రతితిష్య
యజమానహావిర్నిర్వప్స్యామి । యజమానః । ఓంనిర్వప । ప్రవస
త్యగ్నిహావిర్నిర్వప్స్యామి । అనుజానాతి । ఉర్వంతరిక్షమన్విహి ।
శకటాన్మాభిప్రవ్రజతి ।। అపరేణగార్ హాపత్యంగత్వాదక్షిణత
స్స్ఫ్యముపధాయపాత్రీమన్వారభ్యతస్యాగ్ పర్వాన్ఛకటమంత్రాంజ
పేత్ । ధూరసిధూర్వధూర్వంతం ధూర్వంతమ్మా స్మాన్ధూర్వతితం
ధూర్వయం వయంధూర్వామః । దక్షిణాంయుగధురమభిమృశత్యు
త్తరాంవాత్వం దేవానామసిసస్నితమంపప్రితమంజుష్టతమం వహ్ని
తమం దేవహూతమం । ఉత్తరామీషామారభ్యజపతి । విష్ణుస్త్వా
క్రగ్గ్ స్త । సవ్యేచక్రేదక్షిణం పాదమత్యాధాయ । అహ్రుతమసిహ
విర్ధానందృగ్ హాస్వమాహ్వాః । ఆరోహంజపతి । మిత్రస్యత్వాచక్షు
షాప్రేక్షేమాభేర్మా సంవిక్థా మాత్వాహిగ్ సిషం । పురోడాశీయా
న్స్పృశతే । నిరస్తగ్ రక్షోనిరస్తోఘుశగ్ సః । తృణాదీంనిరస్యాపఉప
స్పృశ్య । ఊర్జాయవః పయోమయిధేహి । పురోడాశీయానభిమం
త్ర్య । చిత్రిస్రుక్ । చిత్తిమాజ్యం । వాగ్వేదిః । అధీతంబర్హిః । కే
తో అగ్నిః । విజ్ఞాతమగ్నిః । వాక్పతిర్ హోతా । మనఉపవక్తా
ప్రాణోహవిః । సామాధ్వర్యుః । ధశహోతారంవ్యాఖ్యాయశూ
ర్పేపవిత్రేసిధాయ । యచ్ఛంతాంపంచ । ముష్టింగృహీత్వా । ప్రు
థిముష్టిమోప్య । దేవస్యత్వాసవితుః ప్రసవేశ్వినోర్బాహుభ్యాం

పూష్ణోహస్తాభ్యా మగ్న యేజుష్టంనిర్వపామి । అగ్ని హోత్రహవ
ణ్యాశూర్పేహవిర్నిర్వపతి । యజమానః । అగ్నిగ్ హోతారమి
హతిగ్ హువేదేవాన్ యజ్ఞియానిహయాన్ హవామహే । ఆయం
తుదేవా స్సుమనస్య మానావియంతు దేవాహవిషోమేఅస్య । హవి
ర్నిరుప్యమాణమనుమంత్రియతే యజమానః । యచ్ఛంతాంపంచ।
త్రిర్యజుషాతూష్ణీంచతుర్థం । నిరుప్తేష్వనోవ్యప్య । —17— ఏవము
త్తిరంయథాదేవతం । యచ్ఛంతాంపంచ । దేవస్యత్వా=పూష్ణోహ
స్తాభ్యామగ్నీ షోమాభ్యాంజుష్టంనిర్వపామి । యజమానః । అగ్నిగ్
హోతారం— హవిషోమేఅస్య । యచ్ఛంతాంపంచ । త్రిర్యజుషా
తూష్ణీంచతుర్థం । నిరుప్తేష్వనోవ్యప్య । యచ్ఛంతాంపంచ । దేవస్య
త్వాస— పూష్ణోహస్తాభ్యామింద్రాయవై మృధాయజుష్టంనిర్వపామి।
యజమానః । అగ్నిగ్ హోతారం— అస్య । యచ్ఛతాంపంచ। త్రి
ర్యజుషాతూష్ణీంచతుర్థం । నిరుప్తేష్వనోవ్యప్య । యజ్ఞయోగోయం
మంత్రః । కస్త్వాయునక్తిసత్వాయునక్తు । సర్వంవిహారమను వీక్షతే
యజమానః । అధ్వర్యుః । ఇదందేవానాం । నిరుప్తానభిమృశతి । ఇ
దమునస్సహ । అవశిష్టాన్ । స్ఫాత్యైత్వానారాత్యై । నిరుప్తానవాభి

మంత్ర్య । ఇదమహం నిర్వరుణస్యపాశాత్ । ఉపనిష్క్రమ్య । స్వ
రభివ్యఖ్యం । ప్రాఙ్మ్రేక్షతే । సువరభివిఖ్యేషం । సర్వంవిహారమను
వీక్షతే । వైశ్వానరంజ్యోతిః । ఆహవనీయం । స్వాహాద్యావాపృథివీ
భ్యాం । స్కన్నానభిమంత్ర్య । దృగ్ంహతాందుర్యాద్యావాపృథ
వ్యోః । ప్రత్యవరహ్య । ఉర్వంతరిక్షమన్విహి । హరతి । అదిత్యా
స్త్వోపస్థేసాదయామగ్నేహవ్యగ్ రక్షస్వాగ్నీషోమా హవ్యగ్ రక్షే
థామింద్రవైమృధహవ్యగ్ రక్షస్వ । అపరేణగార్ హపత్యంయథా
దేవతముపసాదయత్యా హవనీయంవాయద్యాహవనీయేశ్రపయతి ।
—18—సకూరాకాయామగ్ని హోత్రహవణ్యాముపఆసీరోదగ
గ్రాభ్యాం పవిత్రాభ్యాం । దేవోవస్సవితోత్పునాతు । అచ్ఛిద్రేణ

పవిత్రేణ । వసోస్సూర్యస్య రశ్మిభిః । త్రిరుత్పూయ । ఆపో దేవీరగ్రే పువో అగ్రేగువోఽగ్ర ఇమమద్య యజ్ఞం నయతాగ్రే యజ్ఞపతిం ధత్త యుష్మానింద్రో వృణీత వృత్రతూర్యే యూయ మింద్రమవృణీధ్వం వృత్రతూర్యే ప్రోక్షితాస్థ । ఆపోభిమన్త్ర్య । బ్రహ్మన్ప్రోక్షిష్యామి । బ్రహ్మాణమామన్త్ర్య । బ్రహ్మ । ప్రోక్షయజ్ఞం దేవతా వర్ధయ త్వం నాకస్య పృష్ఠే యజమానో అస్తు । సప్తర్షీణాగ్ం సుకృతాం యత్ర లోకస్తత్రేమం యజ్ఞం యజమానంచ ధేహి । ఓం ప్రోక్ష । దేవస్య త్వా— పూష్ణో హస్తాభ్యా మగ్నయే వో జుష్టం ప్రోక్షామ్యగ్నీ షోమాభ్యాం వో జుష్టం ప్రోక్షామీంద్రాయ నైమృధాయ వో జుష్టం ప్రోక్షామి । హవిస్త్రిః ప్రోక్షతి । సకృన్మంత్రేణ ద్విస్తూష్ణీం । ఉత్తానాని పాత్రాణి పర్యావృత్య । శుంధధ్వం దైవ్యాయ కర్మణే దేవయజ్యాయై । పాత్రాణి త్రిః ప్రోక్షతి । సకృన్మంత్రేణ ద్విస్తూష్ణీం । ప్రోక్షణీశేషమగ్రేణ గార్హపత్యం నిధాయ । దేవస్య త్వా— పూష్ణో హస్తాభ్యా మాదదే । కృష్ణాజిన మాదాయ । అవధూతగ్ం రక్షో వధూతా అరాతయః । ఉత్కరే త్రిరవధూనోత్యూర్ధ్వగ్రీవం బహిష్టాద్విశసనం । అదిత్యాస్త్వగసి ప్రతిత్వా పృథివీ వేత్తు । ఉత్తరేణ గార్హపత్య ముత్కరదేశేన । ప్రతీచీనగ్రీవ ముత్తరలోమోపస్తృణాతి । పురస్తాత్ప్రతీచీం భసదముపసమస్యత్యనుత్సృజన్కృష్ణాజినం । అధిషవణ మసి వానస్పత్యం ప్రతిత్వాదిత్యాస్త్వగ్వేత్తు ।

తస్మిన్నులూఖల మధివర్తయత్యనుత్సృజన్నులూఖలం । అగ్నేస్తనూరసి వాచో విసర్జనం దేవవీతయే త్వా గృహ్ణామి । తస్మిన్ హవిరావపతి । త్రిర్యజుషా తూష్ణీం చతుర్థం । అద్రిరసి వానస్పత్యస్స ఇదం దేవేభ్యో హవ్యగ్ం సుశమి శమిష్వ । ముసలమాదాయ । హవిష్కృదేహి । త్రిః । హవిష్కృదగ్ం హ్వాయతి । అవరక్షో దివస్సపత్నం వధ్యాసం । అవహంతి । — 19 — ఉచ్చైస్సమాహంతవై । సంప్రేష్యతి । ఆగ్నీధ్రః । దేవస్య త్వా - పూష్ణో హస్తాభ్యా మాదదే । శమ్యామాదాయ । ఇష

మావదోర్జమావదద్యుమద్వదతవయగ్ం సంఘాతం జేష్మ। దృషద్యు
పలేనమాహంతి। ద్విర్ద్రుషతిసకృదుపలాయాం త్రిస్సంచారయన్న
వకృత్వ స్సంపాదయతియత్రేనమాప్తిస్తతో పకరిమాః। అధ్వర్యుః వరు
షవృద్ధమసి। పురస్తాచ్ఛూర్పముపోహతి। వర్షవృద్ధాస్థ। ఉలూఖల
స్థమభిమంత్ర్య । ప్రతిత్వావర్షవృద్ధం వేత్తు । ఉత్పవతి । పరాపూ
తగ్ం రక్షః పరాపూతా అరాతయః। ఉత్కరే వరాపునాతి। ప్రవిద్ధగ్ంర
క్షః పరాధ్మాతా అమిత్రాః । తుషాన్ప్రస్కందతోను మంత్రయతే।
మధ్యమేపురోడాశకపాలేతుషానోప్య । రక్షసాంభాగోసి । అధస్తా
త్కృష్ణాజినస్యో పవపత్యుత్తరమపరమవాంతరదేశంవా నిరస్యాభజ
స్పృశ్య । రక్షోభ్యఇదం । యజమానోత్యాగః । అద్భిః కపాలగ్ం
సగ్ంస్పృశ్య । ప్రజ్ఞాతంపధాయ । అపఉపస్పృశ్య । వాయుర్వోవివి
నక్తు । వివిచ్య । దేవోవస్సవితాహిరణ్యపాణిః । ప్రతిగృహ్ణాతు। పా
త్రియాంతండులాన్ప్రస్కందయిత్వా । అదబ్ధేనవశ్చక్షుషావ పశ్యా
మిరాయస్పోషాయవర్చ సేసుప్రజాస్త్వాయ చతుష్పోగోపిధాయాశి
షమాశాసే । అవేక్ష్య । తాన్పునరాదాయ । తూష్ణీములూఖలే
హవిరావపతి । ఏకం । ద్వే । త్రీణి । చత్వారి । త్రిష్ఫలీకర్తవైసం
ప్రేష్యతి । దేవేభ్యశ్శుంధధ్వం । దేవేభ్యశ్శుంధధ్వం। దేవేభ్యశ్శుం
ధధ్వం ——20—— సుఫలీకృతాన్కురోతు తూష్ణీంవాపత్న్య
వహంతిద్విస్తూష్ణీం । ప్రక్షాళ్యతండులాన్ । త్రిష్ఫలీక్రియమాణా
నాంయోన్యంగో అవశిష్యతే । రక్షసాంభాగధేయ మావస్తత్ప్రవ
హతాదితః । ఉత్కరేత్రిర్నినయతి । రక్షోభ్యఇదం। అపఉపస్పృశ్య।
అత్రకృష్ణాజినాదానాది ప్రాగధివర్తనాత్కృత్వా । దివస్కంభనిరసి
ప్రతిత్వాదిత్యాస్త్వగ్వేత్తు । కృష్ణాజినముదీచీనకుంభాగ్ం శమ్యాంని
ధాయ । ధిషణాసిపర్వత్యాప్రతిత్వా దివస్కంభనిర్వేత్తు । శమ్యా
యాందృషదమత్యాధాయ। ధిషణాసిపార్వతే ప్రతిత్వాపర్వతిర్వే
త్తు। దృషద్యుపలామత్యాదధాతి పూర్వవదనుత్సర్గః। అగ్ంశవస్థమ

మధుమంతః। తండులానభిమంత్ర్య। దేవస్యత్వా—ఇ పూష్ణోహస్తాభ్యామ
గ్నయేజుష్టమధివపామ్యగ్నీషోమాభ్యాంజుష్టమధివపామీంద్రాయవై
మృధాయజుష్టమధివపామిధాన్యమసి ధినుహిదేవాన్ । యథాదేవ
తంద్రుపదితండులానధివపతి । తిర్యజుషాతూష్ణీం చతుర్థం । ప్రాణ
యత్వా। ప్రాచీయుపలాం ప్రోహతి । అపానాయత్వా । ప్రతీచీం ।
వ్యానాయత్వా। మధ్యదేశేవ్యవధారయతి । ప్రాణాయత్వా పానా
యత్వావ్యానాయత్వా। సంతతః పినష్టి। దీర్ఘామనుప్రసితిమాయుషే
ధాం। ప్రాచీనుంతతోను ప్రోహ్య । దేశోవస్సవితాహిరణ్య పాణిః
ప్రతిగృహ్ణాతు । కృష్ణాజినేపిష్టాన్ప్రస్కందయిత్వా । అదబ్ధేన వశ్చ
క్షుషావేక్షే । అవేక్ష్య । తాన్పునరాదాయ । అసంవపంతీ పిగ్ం
షాణూనికురుతాత్। సంప్రేష్యతి। దాసీపినష్టి పత్నివా పిపా పత్న్య
వహంతిశూద్రాపినష్టి పత్నిపినష్టి పిష్టలేపాన్గృహిత్వా నిదధాతి।
—౪।—ఆహవనీయే గార్హపత్యే హావిగ్ంషిశ్రపయతి య
త్రిశ్రపయతి। తత్రదోహయోః । ధృష్టిరసిబ్రహ్మయచ్ఛ । ఉపవేష
మాదాయ। రక్షసఃపాణిందహాహిరసి బుధ్నియః। ఉపవేషమభిమం
త్రియ । అపాగ్నేగ్నిమామాదంజహి । గార్హపత్యాత్ప్రత్యంచా
వంగారాన్నిర్వర్త్య । నిష్క్రవ్యాదగ్ంసేధ । తయోరన్యతర ముత్తర
మపరమనాంత్తరదేశేగ వానిరస్యాప ఉపస్పృశ్య।ఆదేవయజంవహ।
దక్షిణమవస్థాప్య । ధ్రువమసిపృథివీందృగ్ం హాయుర్దృగ్ం హాప్రి
జాందృగ్ం హాసజాతానస్మై యజమానాయపర్యూహ । శస్మిన్మ
ధ్యమంపురోడాశ కపాలముపదధాతి । నిర్దగ్ధగ్ంరక్షో నిర్దగ్ధాఅరాత
యః। కపాలేంగారమత్యాధాయ । ధర్త్రమస్యంతరిక్షం దృగ్ం హ
పా ప్రాణందృగ్ంహాపానందృగ్ం హాసజాతానస్మైయజమానాయ
పర్యూహ। తత్పూర్వం । ద్వితీయగ్ంసగ్గ్స్పృష్టం। ధరుణమసిదివం
దృగ్ంహాచక్షుర్దృగ్ం హాశ్రోత్రం దృగ్ంహాసజాతా నస్మైయజ
మానాయపర్యూహ । తత్పూర్వం । తృతీయగ్ంసగ్గ్స్పృష్టం ।

చిదసివిశ్వాసుదిక్షుసీద । మధ్యమాద్దక్షిణం । పరిచిదసివిశ్వాసుదిక్షు
సీద । మధ్యమాదుత్తరం —22— మరుతాగ్ంశర్ధోసిమధ్యమాత్ప్ర
త్యక్ । యథా దోగమితరాణి । ధర్మాసిదిశోదృగ్ంహ యోనిందృగ్ం
హప్రజాందృగ్ం హసజాతానస్మైయజమానాయపర్యూహ । ఆగ్నే
యః । చితస్థప్రజామస్మైరయిమస్మైసజాతానస్మైయజమానాయ
పర్యూహ । ఈశాన్యం । ఆగ్నేయస్యాష్టావుపధాయాగ్నీ షోమీ
యస్యాష్టావుపదధాతి । చితస్థోర్ధ్వచితః । త్రిః ఏవమైంద్రవైమృధస్య
చతుఃపధాయైకపాలాని సాయం దోహవత్ప్రాతర్దోహావత్యేతా ఆచర
తీత్యాద్యాస్సంతూళనినయనాంతం । భృగూణామంగిరసాంతపసాత
ప్యధ్వం । వేదేన కపాలేష్వంగారానధ్యూహ్య । మదంతీరధిశ్రయ
తి। —23— ప్రతూళిష్యాంపాత్రీయాంనిష్టప్తోపవాతాయాం పవి
త్రవత్యాంపిష్టానిసంవపతి । దేవస్యత్వా ॥ పూష్ణోహస్తాభ్యామగ్న
యేజుష్టగ్ం సంవపామ్యగ్నీషోమాభ్యాం జుష్టగ్ంసంవపామీంద్రాయ
వైమృధాయజుష్టగ్ం సంవపామి । తూష్ణీంచతుర్థగ్ం సర్వం । సంవ
పనువాచంచ యచ్ఛతి ।. తామభివాసయన్నిస్సృజేత్ । ప్రోక్షణీవ
త్పిష్టాన్యుత్పూయ । దేవోవస్సవితోత్పునాతు । అచ్ఛిద్రేణపవి
త్రేణ। వసోస్సూర్యస్యరశ్మిభిః । మేక్షణేనభర్జనంకృత్వా । శుష్కే-
షుపిష్టేషు స్రువేణప్రణీతాభ్యః ఆదాయ । వేదేనోపయమ్య । స
మాపోఅద్భిరగ్మతసమోషధయో రసేనసగ్ం రేవతీర్జగతీభిర్మ ధుమ
తీర్మధుమతీభిస్సృజ్యధ్వం । పిష్టేష్వానయతి । అద్భ్యః పరిప్రజాతాస్థ
సమద్భిః పృచ్యధ్వం । తస్మాభిరనుపరిప్లావ్య । జనయత్యైత్వాసం
యౌమి । మేక్షణేనసంయుత్య । మఖస్యశిరోసి । పిండంకృత్వా ।
యథాభాగంవ్యావర్తధ్వం । యథాభాగంవ్యావర్తేథాం । విభజ్యస
మాపిండౌకృత్వా । ఇదమగ్నీషోమయోః । ఇదమింద్రస్యవైమృధ
స్య । పురోడాశగణైఅంత్యయోరేవనిర్దేశః । అమావాస్యాయాం కే
వల ఆగ్నేయస్యనిర్దేశః । అనుత్తుంగమనపూపాకృతిం కూర్మాస్యై

వ్ర ప్రకృతిమశ్వశఫమాత్రంకరోతి । ఇదమహగ్ం సేనాయా అభీత్వ ర్యైముఖమపోహామి । వేదేనకపాలేభ్యోఽంగారానపోహ్య । ఘర్మోఽసివిశ్వాయుః। —24— యథాగ్రిమంపురోడాశాన్కపా లయోగే ష్వాపదధాతి । ఉరుప్రథస్వోరుతేయజ్ఞపతిః ప్రథతాం । న్యుప్తంప్ర థయతి । త్వచంగృహ్ణీష్వ । అద్భిశ్శ్లక్ష్ణీకరోత్యనతిదాహయన్ । అం తరితగ్ం రక్షోఽంతరితా అరాతయః । దోహద్వయయుక్తాని సర్వాణిహ వీగ్ంషితిః పర్యగ్నికృత్వా । దేవస్త్వాసవితాశ్రపయతువర్ షిష్ఠే అధినాకే । ఉల్ముకైః ప్రతితపతి । అగ్నిస్తేతనువం మాతిధాగగ్నే హావ్యగ్ం రక్షస్వ । శ్రమాద్ధరైభ్యరభిజ్వలయతిజ్వాలైర్వా । అవిదహం తశ్శ్రపయత । సంప్రేష్యతి । ఆగ్నీధ్రోహవీగ్ం షిశ్రపయతి । సంబ్ర హ్మణాపృచ్యస్వ । వేదేనపురోడాశే సాంగారంభస్మాధ్యూహతి। అ త్రనానావాచంవిసృజేత్ । అంగులిప్రధావనంపాత్రీ నిర్ణేజనంచ । సగ్ం సృజోల్ముకేనాభిరక్ష్య । స్ఫ్యనాంతర్వేదితిస్రోరేఖాలిఖిత్వాప్రా చీనుదీచీర్వాతాస్వసగ్గ స్యందయగ్గ్ త్రీన్నినయతి । ప్రత్యగపవర్గం ఏకతాయస్వాహా । ఏకతాయెదం । ద్వితాయ స్వాహా । ద్వితాయేదం త్రితాయస్వాహా। త్రితాయెదం॥ నినీయవాభితపేదభితపేత్ —25—

హరిః ఓంతత్సత్॥ శ్రీకృష్ణార్పణమస్తు హరిఃఓం। దేవస్యత్వా— పూష్ణోహస్తాభ్యామాదదే । స్ఫ్యమాదాయ । ఇంద్రస్యబాహురసి దక్షిణస్సహస్ర భృష్టిశ్శతతేజావాయురసితిగ్మతేజాః । స్ఫ్యమభి మంత్ర్య । హరస్తేమాప్రతిగాం । స్రువవద్దర్భేణసంమృజ్య । తంద ర్భముత్కరేనిరస్యాప ఉపస్పృశ్య । వేదేనవేదింవివిదుఃపృథివీగ్ం సా పప్రథేపృథివీపార్థివాని । గర్భంబిభర్తిభువనేష్వంత స్త తోయజ్ఞో జాయతేవిశ్వదానిః । పురస్తాత్ప్రాబయజుషోవేదేన వేదింత్రిస్సంమా ర్ష్టి । ఉపరిష్టాద్వా । యజమానః । చతుశ్శిఖండాయువతిస్సు పేశా ఘృతప్రతీకాభువనస్యమధ్యే । మర్మృజ్యమానా మహతే సౌభగా యమహ్యంధుక్ష్వ యజమానాయకామాన్ । వేదిగ్ం సంమృజ్య

భూనాం । పృథివ్యై వర్మాసి । తత్రోదగగ్రం ప్రాగగ్రం వా దర్భం ని
ధాయ । పృథివి దేవయజన్యోషధ్యాస్తే మూలం మాహిగ్ంసిషం । త
స్మిన్గ్ స్ఫ్యేన ప్రహృత్యాప ఉపస్పృశ్య । అపహతోరరుః పృథివ్యై
స్ఫ్యేనస తృణాన్యాగ్ సూనపాదాయ । వ్రజంగచ్ఛ గోస్థానం ।
హరతి। యజమానః రోమాహృదామనశా యస్చాహాచాయో బ్ర
హ్మణాకర్మణా ద్వేష్టి దేవాః। యత్రస్మ తేనవ్యాదయె సేష్టతాచతస్యేం
ద్రవ్రజేణ శిరశ్ఛినద్మి । స్తంబయజుర్ హ్రియమాణం । అధ్వర్యుః।
వర్షతు తేద్యాః । వెదిం ప్రత్యవేక్షతే యజమానం వా । బధాన
దేవసవితః పరమస్యాం పరావతిశతేన పాశైర్యో స్మాన్ద్వేష్టియంచ
వయంద్విష్మ స్తమతో మామాక్ । ఉత్కరేసివపతి । అగ్నీధ్రః।
అరరుస్తే దివం మాస్కాన్। న్యుప్తమాగ్నీధ్రో జలిగాభిగృహ్ణాతి। య
జమానః ఇదంతస్మై హార్మ్యంకరోమి యో వోదెవాశ్చరతి బ్రహ్మ
చర్యం । మెధావీదిక్షుమనసా తపస్వ్యంతర్దూతశ్చరతి మానుషీషు।

ఉత్కరమభిగృహ్యమాణా । అపారరుమ దేవయజనం పృథివ్యాః।
ద్వితీయె ప్రహృత్యాప ఉపస్పృశ్య। అపహతోరరుః పృథివ్యై దేవయ
జన్యై। అపాదాయ । వ్రజంగచ్ఛగోస్థానం । హరతి । యజమానః।
రోమాహృదా= శిరశ్ఛినద్మి అధ్వర్యుః। వర్షతు తేద్యాః। వేదిం
ప్రత్యవీక్షతె యజమానం వా। బధాన దేవసవితః — మామాక్। నివ
పతి। అగ్నీధ్రః అవబాఢగ్ రక్షః । అభిగృహ్ణాతి యజమానః । ఇదం
తస్మై హార్మ్యం- మానుషీషు। అరరుద్యాం మాపప్తత్ । తృతీయే
ప్రహృత్యాప ఉపస్పృశ్య। అపహతోరరుః పృథివ్యా అదేవయజనః
అపాదాయ। వ్రజంగచ్ఛగోస్థానం। హరతి। యజమానః । రోమా
హృదా . శిరశ్ఛినద్మి । అధ్వర్యుః వర్షతు తేద్యాః। వేదిం ప్రత్య
వీక్షతె యజమానం వా। బధాన దేవసవితః - మామాక్ । ఉత్కరేస
వపతి। అగ్నీధ్రః। అవబాఢోఘృశగ్ సః। అభిగృహ్ణాతి । యజమానః।
ఇదంతస్మై హార్మ్యం - మానుషీషు। తూష్ణీం చతుర్థగ్ంహారత్సర్వం

దర్భ శేషగ్ హాలీతి। — 1 — యజమానః। యోమాహృదామన
సాయశ్చవాచాయో బ్రహ్మణాకర్మణా ద్వేష్టిదేవాః। యశ్శ్రుతేన
హృదయేనేష్ణతా చతస్యేంద్రవజ్రేణ శిరశ్ఛినద్మి అధ్వర్యుః। తూష్ణీ
మవేత్యతూష్ణీం న్నివపతి। ఆగ్నీధ్రః। అపబాధా యాతుధానాః।
అభిగృహ్ణాతి। ఇదంతస్మై హర్మ్యం కరోమియోవోదేవా శ్చరతిబ్ర
హ్మచర్యం। మేధావీదిక్షుమనసాతప స్వ్యంతర్దూతశ్చరతి మాను
షీషు। అధ్వర్యుః ద్రప్సస్తేద్యాం మాస్కాన్। ఖనింప్రత్యవేత్య।
స్ఫ్యేనవేదింపరిగృహ్ణాతి। వసవస్త్వా పరిగృహ్ణంతు గాయత్రేణచ్ఛం
దసా। దక్షిణతః। యజమానః। యజ్ఞస్యత్వా। ప్రమయాభిమయా
ప్రతిమయోన్మయా పరిగృహ్ణామి। వేదింపరిగృహ్యమాణాం। రుద్రా
స్త్వాపరి గృహ్ణంతు త్రైష్టుభేన ఛందసా। పశ్చాత్। అప ఉపస్పృశ్య।
ఆదిత్యాస్త్వా పరిగృహ్ణంతు జాగతేన ఛందసా। ఉత్తరతః। అపార
రుప దేవయజనంపృథివ్యా అదేవయుర్నోజహి। స్ఫ్యేనోత్తమాంత్వ
చముద్ధంతి సముద్ధతన్యాగ్నీధ్రః। ఉత్కరే త్రిర్నివపతి। యజమానః।
యదుద్ధంతో జిహింసిమపృథివి మోషధీరపః। అధ్వర్యవస్ఫ్యకృత

స్ఫ్యేనాంతరిక్షం మోరుపాతు తస్మాత్। యదుద్ధంతో జిహింసిమ
క్రూరమస్యావేదించ కృషుమనసా దేవయంతః। మాతేనహేడఉప
గామ భూమ్యాశ్శివానో విశ్వైర్భువనేభిరస్తు। ఉద్ధన్యమానాం।
ఇమాంన్నరః కృణుతవేది మేతదేవేభ్యో జుష్టామదిత్యా ఉపస్థే।
ఇమాందేవా అజుషంతే విశ్వేరాయస్పోషా యజమానంవిశంతు। సం
ప్రేష్యతి। ఆగ్నీధ్రః। దేవస్యసవితుస్సవేకర్మకృణ్వంతివేధసః। ఖనతి
అపఉపస్పృశ్య। తూష్ణీముత్కరేఖననం। అపఉపస్పృశ్య। యజ
మానః। భూమిర్భూత్వా మహిమానం పుపోషతతో దేవీవర్ధయతే
పయాగ్ంసి। యజ్ఞియాయజ్ఞం వి చయంతిశం చౌషధీరాప ఇహశక్వ
రీః। క్రియమాణాం। — 2 — ప్రాంచో వేద్యగ్ం సావున్నయతి।
ఉలూఖలే శ్రోణీ। పురస్తాదగ్ంసావ్యసి। పశ్చాత్పృథీయసీ। మధ్యేసన్నం

భవతా రాభవతి। బ్రహ్మానుత్తరం పరిగ్రహం పరిగ్రహీష్యామి। బ్రహ్మా
ణమామంత్ర్య। బ్రహ్మ। బృహస్పతే పరిగృహాణ। వేదిగ్ం స్వగావో దే
వాస్సదనాని సంతు। తస్యాం బర్హిః ప్రథతాగ్ం సాధ్వంతరహిగ్ం
ప్రాణః పృథివీ దేవ్యస్తు దేవతా వర్ధయుత్వం నాకస్య పృష్ఠే యజమా
నో అస్తు। సప్తర్షీణాగ్ం సుకృతాం యత్ర లోకస్తత్రేమం యజ్ఞం య
జమానం చ ధేహి। ఓం పరిగృహాణ। ప్రసౌతి। అధ్వర్యుః। ఋతమసి।
దక్షిణతః। యజమానః। యజ్ఞస్య త్వా। ప్రమయా భిమయా। ప్రతిమ
యోన్మయా పరిగృహ్ణామి। ఋతసదనమసి। పశ్చాత్। ఋతశ్రీరసి।
ఉత్తరతః। ధా అసి స్వధా అస్యుర్వీ చాసి వస్వీ చాసి పురా క్రూరస్య వి
సృపో విరప్శిన్। ప్రతీచీం వేదిగ్ం స్ఫ్యేన యోయుద్యతే। ఉదాదా
య పృథివీం జీరదానుర్యామైరయ్యం చంద్రమసి స్వధాభిస్తాం ధీరాసో
అనుదృశ్య యజంతే వేదిమనువీక్షతే। పశ్చార్ధే వేద్యై తృతీయదేశే
స్ఫ్యం తిర్యంచగ్ం స్తబ్ధ్వా సంప్రేష్యతి। ప్రోక్షణీరాసాదయ ధ్మాబర్
హిరుపసాదయ స్రువంచ స్రుచశ్చ సంమృడ్ఢి పత్నీగ్ం సంనహ్యాజ్యేనో
దేహి। అగ్నీధ్రః। ప్రోక్షణీరభిపూర్య। అభిపూర్ణమాధ్వర్యవం।
ఉదంచగ్ం స్ఫ్యముపోహ్య। దక్షిణేన స్ఫ్యమసగ్ం స్పృష్టా అపో నినీయ।
ఋతసదనస్థ పక్ష్మయః। స్ఫ్యశ్చేవ ర స్థాసాదయతి। యజమానః। ఈ
డేన్య క్రతూరహము పోదెమి మహ్యబ్రు వె దివాం కర్త చనస్రుషే రపస
రీః। ప్రోక్షణీరాసాద్యమానాః। అధ్వర్యుః। శౌలిధృష్టింసివానస్పతో
ద్వేషతో పధః పాహ్యనః। పురస్తాత్ప్రత్య చ ముల్క రేస్ఫ్యమిదస్య।
అగ్నీధ్రః। హస్తావవనిజ్య। స్ఫ్యం ప్రిష్టాలయత్యగ్రేణ ప్రతిమృశతి।
ఉత్తరేణాహవనీయ్యం ప్రాగగ్రమిధ్మాబర్హిరుపసాదయతి। దక్షిణ
మిధ్మం। ఉత్తరం బర్హిః। — 3 — యజమానః। ఊర్ణామ్రదః ప్ర
థమానగ్ం స్యోనం దేవేభ్యో జుష్టగ్ం సదనాయ బర్హిః। సువర్గే లోకే
యజమానగ్ం హి ధేహి మాం నాకస్య పృష్ఠే పరమే వ్యోమన్।
బర్హిరాసాద్యమానం। అగ్నీధ్రః। ఘృతాచీ రేతాగ్ని ర్వో హ్వయతి

దేవ యజ్యాయై । సప్రాశిత్రాః స్రుచ ఆదాయ । ప్రత్యుష్టగ్ం రక్షః ప్ర
త్యుష్టా అరాతయః ఆహవనీయే గార్హపత్యే వా ప్రతితప్య । అనిశితా
స్థ సపత్నక్షయణీః । స్రుచోఽభిమంత్ర్య వేదాగ్రాణి ప్రతివిభజ్య ప్రతి
విభజ్య వా తైః స్రుచః సంమార్ష్టి ప్రాగగ్రైః । గోష్ఠం మా నిర్మృక్షం వాజి
నం త్వా సపత్న సాహగ్ం సంమార్జ్మి । స్రువమగ్రైరంతర
తోఽభ్యాకారగ్ం సర్వతో బిలమభి సమాహార్యం మూలైర్దం
డం న సంమృష్టాన్య సంమృష్టే స్రుగ్ స్పర్శయతి । వా
చం ప్రాణం మా నిర్మృక్షం వాజినీం త్వా సపత్న సాహీగ్ం సంమార్జ్మి ।
జుహూమగ్రైరంతరతోఽభ్యాకారం ప్రాచీమగ్రైర్బాహ్యతః ప్రతి
చీం మూలైర్దండం । చక్షుః శ్రోత్రం మా నిర్మృక్షం వాజినీం త్వా సప
త్న సాహీగ్ం సంమార్జ్మి । ఉపభృతముదీచీమగ్రైరంతరతోఽభ్యాకా
రం ప్రతీచీం మగ్రైర్బాహ్యతః ప్రాచీం మూలైర్దండం । ప్రజాం యో
నిం మా నిర్మృక్షం వాజినీం త్వా సపత్న సాహీగ్ం సంమార్జ్మి । య
థా స్రువమేవం ధ్రువాం । రూపం వర్ణం పశూనాం మా నిర్మృక్షం వా
జిత్వా సపత్న సాహగ్ం సమ్మార్జ్మి । స్రువవత్ ప్రాశిత్రహరణం । అగ్నే
ర్వస్తేజిష్ఠేన తేజసా నిష్టపామి । పునః ప్రతితప్య । ప్రోక్ష్య । అగ్రే
ణోత్కరం దర్భేషు సాదయతి జఘనేన వా । స్రుక్సంమార్జనాన్యద్భి
స్సగ్ స్పర్శ్యాగ్నౌ ప్రహరతి । విశ్రుతావుత్కర్త్యాగ్ం ।—4—
దివశ్శిల్పమవతతం పృథివ్యాః కకుభిః శ్రితం । తేన వయగ్ం సహస్రవల్
శేన సపత్నం నాశయామసి స్వాహా । ప్రజాపతయ ఇదం । వేదమాద్య
స్థాలీం యోక్త్రం పవిత్రే చాదాయాగ్నీధ్రః । ఆశాసానా సౌమనసం
ప్రజాగ్ం సౌభాగ్యం తనూం । అగ్నేరనువ్రతా భూత్వా సన్నహ్యే
సుకృతాయ కం । అపరేణ గార్హపత్యమూర్ధ్వజ్ఞుమాసీనాం పత్నీం
యోక్త్రేణ సన్నహ్యతి । ఉత్తరేణ నాభిం నిష్టర్క్యగ్రంథిం కృత్వా ప
దక్షిణాపర్యాహ్య । దక్షిణేన నాభిమవస్థాప్య ప్రోత్థాయ । తిష్ఠంతీం
వా వాచయతీత్యేకే । అగ్నే గృహపత ఉపమాహ్వయస్వ గార్హ

పత్యముపతిష్ఠతే । దేవానాంపత్నీరుప మాహ్వయధ్వం । పత్నీః ప
త్నైష తే లోకో నమస్తే అస్తు మా మా హిగ్ంసీః । దేవపత్నీరుపతిష్ఠతే ।
తస్మాద్దైవాదపక్రమ్య । సుప్రజసస్త్వా వయగ్ం సుపత్నీరుప సేదిమ ।
అగ్నే సపత్నదంభనమదబ్ధాసో అదాభ్యం । దక్షిణత ఉదీచ్యుపవిశ్య
జపతి । ఇంద్రాణీవావిధవా భూయాసమదితిరివ సుపుత్రా । అస్థూరి
త్వా గార్హపత్యోపనిషదే సుప్రజాస్త్వాయ । పత్నీ జపతి । యు
క్తా మే యజ్ఞమన్వాసాతై । యజమానస్వం పేప్వతి —5— అగ్నీ
ధ్రః । పూషా తే బిలం విష్యతు । సర్పిర్ధానస్య బిలమపహృత్య । దక్షి
ణాగ్నావాజ్యం విలాప్య । అదితిరస్యచ్ఛిద్రపత్రా । ఆజ్యస్థాలీమా
దాయ । మహీనాం పయోఽస్యోషధీనాగ్ం రస స్తస్య తేఽక్షీయమాణ
స్య నిర్వపామి దేవయజ్యాయై । తస్యాంపవిత్రేఽంతర్హితే గా
మాజ్యస్థాల్యా మాజ్యం నిరుప్య । ఇదం విష్ణుర్విచక్రమే త్రేధా నిద
ధే పదం । సమూఢమస్య పాగ్ం సురే । దక్షిణాగ్నావధిశ్రిత్య । ఇషే
త్వా । దక్షిణార్ధే గార్హపత్యస్యాధిశ్రిత్య । ఊర్జే త్వా । ఆసాదా
య । వేదేనోపయమ్య । పత్న్యా ఉపావహరతి । తత్సా నిమీల్యా
వేక్ష్యానుచ్ఛ్వసతి । మహీనాం పయోఽస్యోషధీనాగ్ం రసోఽదబ్ధేన
త్వా చక్షుషా వేక్షే సుప్రజాస్త్వాయ । పత్న్యవేక్షతే । తేజోఽసి । ఉ
త్తరార్ధే గార్హపత్యస్యాధిశ్రిత్య । తేజసే త్వా । ఆసాదయా । తే
జోఽసి తేజోఽనుప్రేహి । హరతి । అగ్నిస్తే తేజో మా వినైత్ । ఆహవనీ
యేఽధిశ్రిత్య । అగ్నేర్జిహ్వాసి సుభూర్దేవానాం ధామ్నే ధామ్నే దేవే
భ్యో యజుషే యజుషే భవ । స్ఫ్యస్య వర్త్మన్సాదయతి । అధ్వర్యుర్య
జమానశ్చ నిమీల్యావేక్ష్యానుచ్ఛ్వసంతావాజ్య మవేక్షేతే । ఆ
జ్యమసి సత్యమసి సత్యస్యాధ్యక్షమసి హవిరసి వైశ్వానరం వైశ్వదేవ
ముత్పూతశుష్మగ్ం సత్యౌజాస్సహోఽసి సహమానమసి సహస్వా
రాతీస్సహస్వారాతీయత స్సహస్వ పృతనాస్సహస్వ పృతన్యతః । స
హస్రవీర్యమసి తన్మా జిన్వాజ్యస్యాజ్యమసి సత్యస్య సత్యమసి సత్యాయు

రసినిత్యశుష్మనుసిన త్యేవతాభిఘారయామి తస్య తేధక్షీయ్య । భూ
ర్భువస్సువః అథైనముదగగ్రాభ్యాం పవిత్రాభ్యాం పునరాహారమా
జ్యంత్రిరుత్పూయ । ——6—— శుక్రమసి। ప్రథమం । జ్యోతి
రసి । ద్వితీయం । తేజోఽసి । తృతీయం । ప్రాగారభ్య పశ్చాన్నీత్వా
పునః ప్రాగేవసమాప్తిః పాశ్చిగేవసమాప్తిః। ఆజ్యముత్పూయాపశ్చో
త్పునాతి। దేవోవస్సవితోత్పునాతు అచ్ఛిద్రేణపవిత్రేణ వసోస్సూ
ర్యస్యరశ్మిభిః। త్రిరుత్పూయ। యజమానః। ఆద్భిరాజ్యమాజ్యే నాప
స్సమ్యక్పునీతనతుః పవిత్రైః । తాదేవీస్సృక్వరీ శ్యాక్వరేణేమం యజ్ఞ
మనతసంవిదానాః। ఆజ్యంప్రోక్షణీశ్చోత్పూయమానా ఆజ్యగ్రహణ
కాలే ఉభావాజ్య గ్రహా జపతః । అనిష్కాసినా స్రువేణ వేద ముప
భృతంకృత్వా । జుహ్వాం ప్రతిష్ఠాప్య సీనఃఅంతర్వేద్యాజ్యాని గృహ్ణా
తి । సమాంబిలం ధారయమాణో జుహ్వాం భూయో జుహ్వాం చతుర్గు
హ్యాం గృహ్ణాతి। శుక్రంత్వాసుక్రాయాం ధామ్నే ధామ్నే దేవేభ్యో యజు
షే యజుషే గృహ్ణామి! జ్యోతిస్త్వాజ్యోతిషి ధామ్నే ధామ్నే దేవేభ్యోయ
జుషే యజుషే గృహ్ణామి।అర్చిస్త్వార్చిషి ధామ్నే ధామ్నే దేవేభ్యోయ
జుషేయజుషే గృహ్ణామి । పంచానాంత్వా వాతానాం యంత్రాయధ
ర్త్రాయగృహ్ణామి । పంచావత్తీనాం । పంచానాంత్వర్తూనాం యం
త్రాయధర్త్రాయగృహ్ణామి । చతుర్జుహ్వాం గృహ్ణాతినోత్కరఆజ్యాని
సాదయతి । అల్పియుడుపభృతి మధ్య దేశఉపభృత్యష్టావుపభృతి। పం
చానాంత్వాదిశాంయంత్రాయధర్త్రాయగృహ్ణామి।పంచానాంత్వాపం
చజనానాం యంత్రాయధర్త్రాయ గృహ్ణామి।పంచానాంత్వాసలిలా
నాంధర్త్రాయగృహ్ణామి।పంచానాంత్వా పృష్ఠానాంధర్త్రాయగృహ్ణామి
పంచావత్తీనాం । ధామాసి ప్రియం దేవానామనాధృష్టం దేవయజ
నందేవవీతయేత్వాగృహ్ణామి । చరోస్త్వా పంచబిలస్యయంత్రా యధర్త్రా
యగృహ్ణామి । బ్రహ్మణస్త్వా తేజసేయంత్రా యధర్త్రాయగృహ్ణామి।క్ష
త్రస్యత్వౌజసేత్వాయంత్రాయధర్త్రాయ గృహ్ణామి।విశేత్వాయంత్రా

యశస్త్వాయ గృహ్ణామి పంచావత్తీనాం । సువీర్యాయ త్వా గృహ్ణామి ।
ఉపభృత్యష్టకృత్వః । భూమత్యా ప్రతిష్ఠితాయాం ధ్రువాయాం భూయిష్ఠం
చతుర్ధ్రువాయాం । సుప్రజాస్త్వాయ త్వా గృహ్ణామి । రాయస్పోషా
య త్వా గృహ్ణామి । బ్రహ్మవర్చసాయ త్వా గృహ్ణామి । భూరస్మాకగ్ం
హవిర్దేవానామాశిషో యజమానస్య దేవానాం త్వా దేవతాభ్యో గృ
హ్ణామి । పంచావత్తీనాం । కామాయ త్వా గృహ్ణామి । చతుర్ధ్రిభా
యాం । ఆపో దేవీః గ్రేపువో అగ్రేగువో గ్ర ఇమం యజ్ఞం నయతాగ్రే
యజ్ఞపతిం ధత్తయుష్మానింద్రో వృణీత వృత్రతూర్యే । యూయమింద్ర
మవృణీధ్వం వృత్రతూర్యే ప్రోక్షితాస్థ । ఆపోభిమంత్ర్య —7—
బ్రహ్మన్ప్రోక్షిష్యామి । బ్రహ్మణమామంత్ర్య । బ్రహ్మా । ప్రోక్షయజ్ఞం
దేవతా వర్ధయత్వం నాకస్య పృష్ఠే యజమానో అస్తు । సప్తర్షీణాగ్ం
సుకృతాం యత్ర లోక స్తత్రేమం యజ్ఞం యజమానంచ ధేహి । ఓం
ప్రోక్ష । అధ్వర్యుః । విస్రస్యేధ్మం । కృష్ణోస్యాఖరేష్ఠో గ్నయే త్వా
స్వాహా । త్రిరిధ్మం ప్రోక్షతి । వేదిరసి బర్హిషే త్వా స్వాహా । త్రిర్వేదిం ।
బర్హిరసి స్రుగ్భ్యస్త్వా స్వాహా । త్రిర్బర్హిః । అంతర్వేది పురోగ్రం
ధి బర్హిరాసాద్య । యజమానః అశ్రిశేషం బర్హిరంతః పృథివ్యాగ్ం
సగ్ం రోహయంతు ఓషధీర్వృక్షాః । యాసాం మూలముదవధీస్ఫ్యేన
శివాపస్తాస్సహ వాభవంతు । సుమనసో యజమానాయ సంత్వోషధీ
రాపఇహాశక్వరీశ్చ । వృష్టిద్యావా పర్తన్య ఏనా విరోహయత్తు హిర
ణ్యవర్ణాశ్శతవలుశా అదబ్ధాః । అంతర్వేదిబర్హిరాసన్నం యజమా
నః । అధ్వర్యుః దివేత్వా । అగ్రం ప్రోక్షతి । అంతరిక్షాయ త్వా । మధ్య
మం । పృథివ్యై త్వా । మూలం । సుచ్యగ్రాణ్యుపసాయ్య శూలాన్యు
పసాయయతి । పోషాయ త్వా । సహస్రిచాపురస్తాత్ప్రత్యంచంగ్రంథిం
ప్రత్యుక్ష్య । ప్రోక్షణీశేషమధ్వర్యుర్యజమానస్య ప్రాచీనావీతి స్వ
స్వధా పితృభ్య ఊర్గ్భవ బర్హిషద్భ్య ఊర్జా పృథివీంగచ్ఛత । దక్షి
ణాయై శ్రోణేరోత్తరస్యాం సంతతం నినయతి । పితృభ్యో బర్హిషద్భ్యః

దం। యజ్ఞోపవీత్యాచ ఉపస్పృశ్య తూష్ణీంపవిత్రగ్రంథిం విస్రస్యపూ
షా తే గ్రంథింవిష్యతు। బర్హిషో గ్రంథింవిస్రగ్ంసయతి। ప్రాంచము
ద్గూఢంప్రత్యంచమాయచ్ఛతి। విష్ణోస్స్తూపోసి। కరుషంనివాహవనీ
యం ప్రతిపరిస్తరమాదత్తే। అయం ప్రాణశ్చాపానశ్చయజమానమపి
గచ్ఛతాం। యజ్ఞేహ్యాభూతాంపోతారౌ పవిత్రేహవ్య శోధనేయజ
మానే ప్రాణాపానౌదధామి। తస్మిన్పవిత్రేఅపిసృజ్య। ప్రాణాపానా
భ్యాంత్వాసతనుంకరోమి। యజమానాయ ప్రయచ్ఛతి। యజమా
నో బర్హిస్సగే బ్రహ్మప్రస్తరం ధారయతే యజమానో వా। —8— దర్భై
ర్వేదిమంతర్ధాయ పరిభోజనీయైరన్యైశ్చదర్భైః। దక్షిణత స్సన్నహ
నగ్రస్తృణాత్యక్ష్ణయా వా। ఊర్ణామ్రదసంత్వా స్తృణామిస్వాసస్థం
దేవేభ్యః। బర్హిషా వేదిగ్ స్తృణాతి। యజమానశ్చతుశ్శిఖండాయువ
తిస్సుపేశాఘృత ప్రతీకావయునానివస్తే నాస్తీర్యమాణామహతేసౌ
భగాయసామేధుక్ష్వ యజమానాయకామాన్। శివాచమేశగ్మాచై

ధిస్స్యోనాచమేసుషదాచై ధ్యూర్జస్వతీచమేపయస్వతీచైధి। ఇషమూ
ర్జంమేపిన్వస్వబ్రహ్మ తేజో మేపిన్వ స్వక్షత్రమోజో మేపిన్వస్వ విశంపు
ష్టింమేపిన్వస్వాయురన్నాద్యం మేపిన్వస్వ ప్రజాం పశూన్మేపిన్వస్వ।
స్తీర్యమాణాం। ప్రస్తరపాణిస్సగ్ స్పృష్టాన్పరిధీన్పరిదధాతి। గంధ
ర్వోసి విశ్వావసుర్విశ్వస్మాద్దీషతో యజమానస్య పరిధిరిడ ఈడితః।
ఆహవనీయముదగగ్రం మధ్యమం। ధ్రువోసిధ్రువోహాగ్ సజాతే
షుభూయాసంధీరశ్చేత్తావసువిత్। పరిధియజమానం। ఇంద్రస్యబా
హురసిదక్షిణో యజమానస్య పరిధిరిడ ఈడితః। ఆహవనీయమభ్య
గ్రం దక్షిణం। ఉగ్రోస్యుగ్రోహాగ్ం సజాతేషుభూయాసముగ్రశ్చే
త్తావసువిత్। పరిధియజమానం। మిత్రావరుణౌత్వోత్తరతః పరిధ
త్తాంధ్రువేణధర్మణా యజమానస్య పరిధిరిడ ఈడితః। ఆహవనీయ
ముత్తరం। అభిభూరస్యభిభూరహాగ్ సజాతేషుభూయాసమభిభూ
శ్చేత్తావసువిత్। పరిధియ్యమానం। అస్మిన్యజ్ఞ ఉపభూయఇ

ష్ణు మేవిష్ఠో భాయ పరిధీందధామి ధర్తా ధరుణో ధరీయా నగ్నిర్ద్వే
షాగ్ సిసరి నుదాత్తై । పరిధీనేవ । సూర్యస్త్వాపురస్తాత్పాతుక
స్యాశ్చిదభిశస్త్యాః । ఆహవనీయమభిమంత్ర్య । అగ్నింకల్పయతి।
యునజ్మిత్వాబ్రహ్మ ణాదైవ్యేనహవ్యాయా స్మైవోఢవే జాతవేదః।
ఇంధానాస్త్వాసుప్రజస స్సువీరాజ్యోగ్జీవేమ బలిహృతో వయం తే।
యన్మాఅగ్నె అస్యయజ్ఞస్యరిష్యా ద్యద్వాస్కందాదాజ్య స్యోతవిష్ణో।
తేనహన్మిసపత్నం దుర్మరాయు మైనందధామి నిరృర్త్యా ఉపస్థే।
తేజిష్ఠాతేతచనాయూచరోచనా । ప్రత్యోషంతీ స్తన్వోయాస్తే అగ్నే
తాభిర్వర్మాణ్యభితో వ్యయస్వమాత్వాదభనుయజ్ఞహానః పిశాచాః।
ఆహవనీయ్యంయజమానః। ముఖ్యమంపరిధిముపస్పృశ్య। పురస్తాదూ
ర్ధ్వఆఘారంసమిధావాదధాతి । వీతిహోత్రంత్వాకవేద్యు మంతగ్

సమిధీమహ్యగ్నే బృహంతమధ్వరే దక్షిణామాఘారసమిధం। సమిద
స్యాయుషేత్వా। ఉత్తరాం। విశోయంతేస్థః। సమాపనంతర్గర్భావి
ధృతీరురుతే।అంత ర్వేద్యుదగ్రగేని నాయ। యజమానఃవిచ్ఛినద్మివిధృతీ
భ్యాగ్ సపత్నాన్జాతా న్భ్రాతృవ్యాన్ యేచజనిష్యమాణాః । విశో
యంత్రాభ్యాం విధమామ్యేనానహగ్గ్ స్వానాముత్తమోసానిదేవాః।
విశోయంతే నుదమానే అరాతింవిశ్వం పాప్మానమమతిం దుర్మరా
యం । సీదంతీదేవీసుకృతస్యలోకేధృతీ స్థోవిధృతీస్వధృతీ ప్రాణాన్మ
యిధారయతంప్రజాం మయిధారయతం పశూన్మయిధారయతం। వి
ధృతీసాద్యమానే అధ్వర్యుః । వసూన్వాగ్ రుద్రాణామాదిత్యానాగ్
సదసిసీద । తయోః ప్రస్తరమత్యాదధాతి। యజమానః। అయంప్ర
స్తరఉభయస్యధర్తాధర్తా ప్రయాజానాముతానూయాజానాం । స
దాధారసమిధో విశ్వరూపా స్తస్మిన్స్రుచో అధ్యాసాదయామి । ప్ర
స్తరగ్ సాద్యమానం అజుహూరసిఘృతాచీనామ్నా ప్రియేణనామ్నా
ప్రియేసదసిసీద । ప్రస్తరేజుహూగ్ సాదయతి। —9— యఆకో
ఖావధో జుహుదేవయానాన్ యత్రర్షయః ప్రథమజాయేపురాణాః।

హిరణ్యపక్షా౽జిరా సంభృతాంగా వహాసి మా సుకృతాం యత్ర లోకాః ॥ జుహూరసి ఘృతాచీ గాయత్రీ యా మిష్కుశవిభిర్జుషాణా వ్యథమానా యజ్ఞమనుయచ్ఛ స్వాసుసీతీ యజ్ఞం నయా స్యుప దేవాన్ । ఆగ్నేయేన శర్మణా దైవ్యేన । జుహూగ్ం సాద్యమానాం । ఉపభృదసి ఘృతాచీ నామ్నా ప్రియేణ నామ్నా ప్రియే సదసి సీద। ఉపభృతగ్ం సాదయతి । అవాహం బాధ ఉపభృతా సపత్నాన్ జాతాన్ భ్రాతృవ్యాన్ । యే చ జనిష్యమాణాః । దోహై యజ్ఞగ్ం సుదుఘామివ ధేను మహాముత్తరో భూయాసమధరే మత్సపత్నాః । సుభృదస్యుపభృద్ఘృతాచీ త్రైష్టుభేన ఛందసా విశ్వవేదాః । అవ్యథమానా యజ్ఞమనుయచ్ఛ స్వాసుసీతీ యజ్ఞం నయాస్యుప దేవాన్ । ఐంద్రేణ శర్మణా దైవ్యేన । ఉపభృతగ్ం సాద్యమానాం। ధ్రువా సి ఘృతాచీ నామ్నా ప్రియేణ నామ్నా ప్రియే సదసి సీద।

ధ్రువగ్ం సాదయతి। యో మా వాచా మనసా దుర్మరాయుర్ హృదారాతీయా దభిదాస దగ్నే । ఇదమస్య చిత్తమధరం ధ్రువాయా అహముత్తరో భూయాసమధరే మత్సపత్నాః । ధ్రువా సి ధరణీ ధనస్య పూర్ణా జాగతేన ఛందసా విశ్వవేదాః । అవ్యథమానా యజ్ఞమనుయచ్ఛ స్వాసుసీతీ యజ్ఞం నయాస్యుప దేవాన్ । వైశ్వదేవేన శర్మణా దైవ్యేన । ధ్రువగ్ం సాద్యమానాం। ఋషభోసి శాక్వరో ఘృతాచీ నాగ్ం సూనుః। ప్రియేణ నామ్నా ప్రియే సదసి సీద । స్రువగ్ం సాదయతి।। స్యోనో మే సీద సుషదః పృథివ్యాం ప్రథయి ప్రజయా పశుభిస్సువర్గే లోకే దివి సీద పృథివ్యామంతరిక్షే వా ముత్తరో భూయాసమధరే మత్సపత్నాః । అయగ్ం స్రువో అభిజిహర్తి హోమాంచ్ఛతక్షరశ్ఛందసా ముష్టుభేన । సర్వా యజ్ఞస్య సమనక్తు విష్ఠా బార్హస్పత్యేన శర్మణా దైవ్యేన । స్రువగ్ం సాద్యమానాం। తూష్ణీమాజ్యస్థాలీగ్ం సాదయతి । ఇయగ్గ్ స్థాలీ ఘృతస్య పూర్ణాచ్ఛిన్న పయా శ్శతధార ఉత్సః । మారుతేన శర్మణా దైవ్యేన। ఆజ్యస్థాలీగ్ం సాద్యమానాం । వేదం బహిర్వేదిం గృహీత్వా । ఏతా అసదన్త్సుకృతస్య లోకే తా విష్ణో పాహి పాహి యజ్ఞం పాహి యజ్ఞపతిం పాహి

మాంయ జ్ఞనియమం । స్రుచోఽభిమంత్ర్య । విష్ణూనిస్థవైష్ణవానిధామాని స్థప్రాజాపత్యాని । స్రుగ్గతాన్యాజ్యాని । వేదంపాత్రీమాజ్యస్థాలీగ్ం స్రువంచాదాయ । ఇదమహగ్ం సేనాయా అభీత్వర్యై ముఖమపోహామి । వేదేనపురోడాశేభ్యోఽఙ్గారానపోహ్య । ప్రతిపురోడాశం మంత్రావృత్తిః । సూర్యజ్యోతిర్విభాహిమహతే ఇంద్రియాయ । అభిమంత్ర్య । ఆప్యాయతాంఘృతయోనిరగ్నిర్హవ్యానుమన్యతాం । ఖమంక్ష్వత్వచమంక్ష్వ సురూపంత్వా వసువిదంపశూనాం తేజసాగ్నయేజుష్టమభిఘారయామి । అగ్నేయంపురోడాశమభిఘారయతి। తూష్ణీమితరౌ । యస్తఆత్మాపశుషుప్రవిష్టోదేవానాం విష్ఠామను యోవితస్థే । ఆత్మాన్వాన్థ్సోమఘృతవాన్ హిభూత్వాదేవాన్గచ్ఛసువర్విందయజమానాయమహ్యం । ప్రాతర్దోహమభిఘారయతి । తూష్ణీగ్ంసాయందోహం । స్యోనం తే సదనం కరోమి ఘృతస్య ధారయా సుశేవం కల్పయామి తే । పాత్రియాముపస్తీర్య । ఆర్ద్రః ప్రథస్నుర్భువనస్య గోపా శ్రుత ఉత్స్నాతి నితామతీనాం । అపర్యావర్తయన్పురోడాశముద్వాస్య వేదేనాధస్తాద్భస్మప్రమృజ్య ।— 10 తస్మిన్త్సీదామృతే ప్రతితిష్ఠవ్రీహీణాం మేధసుమనస్యమానః । పాత్రియాం ప్రతిష్ఠాపయతి। తూష్ణీంయవమయం । ప్రతిపురోడాశమార్ద్రః ప్రథస్నుర్యేదేన భస్మతస్మిన్త్సీదామృతే । దృగ్వాగాదృగ్ భాగోపతిం మాహో యజ్ఞపతీరిషత్ । ప్రాతర్దోహంవ స్మకుర్వన్నాపుద్వాసయతి । ఇరాభూతిః పృథివ్యైరసో మోత్క్రమీత్ । స్రువేణకపాలాని ప్రత్యజ్య । దేవస్త్వా సవితామధ్వానక్తు । స్రువేణ పురోడాశ మనక్తి । యజమానః । తృప్తిరసిగాయత్రంఛందస్తర్ప యమా తేజసా బ్రహ్మవర్చసేన తృప్తిరసి త్రైష్టుభంఛందస్తర్పయమౌజసా వీర్యేణ తృప్తిరసి జాగతంఛందస్తర్ప యమా ప్రజయా పశుభిః । ప్రతిపురోడాశం మజ్జమానం । ఉపరిష్టాదభ్యజ్య ధస్తాదుపానక్తి । ఉపరిష్టాద్ధస్త్వా వేణానస్తా ధస్తేవ । పృథివీ

హోతా । ద్యౌరధ్వర్యుః । రుద్రోఽగ్నీత్ । బృహస్పతిరుపవక్తా ।
చతుర్ హోత్రా పౌర్ణమాస్యాగ్ం హవీగ్ం ష్యాసాదయతి । అగ్నిర్
హోతా । అశ్వినాధ్వర్యూ । త్వష్టాగ్నీత్ । మిత్రఉపవక్తా । పంచ
హోత్రామావాస్యాయాం । ప్రియేణనామ్నా ప్రియగ్ం సదఆసీద ।
విఽకృతౌ । పూర్వగ్ం శృతం । అపరం దధి । యజమానః । యజ్ఞోఽసిసర్వ
తశ్రితస్సర్వతోఽమాం భూతం భవిష్యచ్ఛ్రయతాగ్ం శతంమేసంత్వా
శిపస్సహస్రమ్మేసంతు సూనృతా ఇరావతీః పశుమతీః ప్రజాపతిరసి
సర్వతశ్రితస్సర్వతోఽమాం భూతం భవిష్యచ్ఛ్రియతాగ్ం శతంమేసం
త్వాశిపస్సహస్రం మేసంతుసూనృతా ఇరావతీః పశుమతీః । ఆగ్నే
యం పురోఽడాశమా సన్నాభిమృశతి । ఇదమింద్రియ మమృతంవీర్య
మనేనేంద్రాయ పశవోఽచికిత్సన్ । తేనదేవా అవతోఽప మామిహేవ
మూర్జంయశస్సహ ఓజస్సనేయగ్ం శృతంమయిశ్రయతాం । ప్రాతర్దో
హం । యత్పృథివీ మచరత్తత్ప్ర విష్టం యేనా సించద్బలమిం
ద్రేప్రజాపతిః । ఇదం తచ్ఛుక్రం మధువాజనీ వద్యేనో పరిష్టాదధి
నోఽస్మహేంద్రం దధిమాంధినోతుదధ । అయంయజ్ఞస్సమసదద్ధవిష్మా
వృచాసామ్నా యజుషాదేవతాభిః । తేనలోకాంథ్సూర్యవతోజయే
మేంద్రస్య సఖ్యమమృతత్వమశ్యాం । సర్వాణిహవీగ్ంషి । యోనః
కనీయఇహ కామయాంతా ఆస్మిన్ యజ్ఞేయజమానాయమహ్యం । అ
పతమింద్రో వైమృధో భువనాన్ను । దత్తామహ్యంప్రజాం వీరవతీం వి
దేయ । ఇంద్రం వైమృధం । మమాగ్నే వర్చో విహవేష్వస్తువయంత్వేం
ధానాస్తనువం పుషేమ । మహ్యన్నమంతాం ప్రదిశశ్చతస్రస్త్వయా
ధ్యక్షేణపృతనాజయేమ । మమదేవావిహవేసంతుసర్వ ఇంద్రావం
తో మరుతో విష్ణురగ్నిః । మమాంతరిక్షముఋుగోపమస్తు మహ్యంవా
తః పవతాం కామేఅస్మిన్ । మయిదేవాద్రవిణమాయజంతాం. మ
య్యాశీరస్తుమయిదేవహూతిః । దైవ్యాహోతారావనిషంత పూ
ర్వేఽరిష్టాస్స్యామతనువాసువీరాః । మహ్యంయజంతుమమయాని హ

హ్యాకూతిస్సత్యాశుసనో మే అస్తు । ఏనో మా నిగాం కతమచ్చ నాహం
విశ్వేదేవాసో అధివోచతా మే । దేవీ షడుర్వీరురుణః కృణోతు విశ్వేదే
వాస ఇహ వీరయధ్వం । మాహాస్మహి ప్రజయా మా తనూభిర్మారధామ
ద్విషతే సోమరాజన్ । అగ్నిర్మన్యుం ప్రతినుదన్పురస్తాత్ । —2—
అదబ్ధో గోపాః పరిపాహి నస్త్వం । ప్రత్యంచో యాంతు నిగుతః పునస్తే
మైషాంచిత్తం ప్రబుధాం వినేశత్ । ధాతా ధాతౄణాం భువనస్య యస్ప
తిర్దేవగ్ం సవితారమభిమాతిషాహం । ఇమం యజ్ఞమశ్వినోభా బృహ
స్పతిర్దేవాః పాంతు యజమానం న్యర్థాత్ । ఉరుగవ్యచా నో మహిషశ్శ
ర్మయగ్ం సదస్మిన్ హవే పురుహూతః పురుక్షు । స నః ప్రజాయై హర్య
శ్వమృడయేంద్ర మా నో రీరిషో మా పరాదాః । యే నస్సపత్నా అప తే
భవంత్విం ద్రాగ్నిభ్యామవబాధామహే తాన్ । వసవో రుద్రా ఆది
త్యా ఉపరిస్పృశం మోగ్రం చేత్తార మధిరాజమక్రన్ । అర్వాంచమిం
ద్రమముతో హవామహే యో గోజిద్ధనజిదశ్వజిద్యః । ఇమన్నో య
జ్ఞం విహవే జుషస్వాస్య కుర్మో హరివో మేదినం త్వా । పృథివీ హో
తా । ద్యౌరధ్వర్యుః । రుద్రోగ్నీత్ । బృహస్పతిరుపవక్తా । చతుర్
హోత్రా పౌర్ణమాస్యాగ్ం హవిగ్ం ష్యాసన్నాభిమృశతి । అగ్నిర్
హోతా । అశ్వినాధ్వర్యూ । త్వష్టాగ్నీత్ । మిత్ర ఉపవక్తా । పం
చహోత్రామావాస్యాయాం । దక్షిణస్యాగ్ం శ్రోణ్యాగ్ం శృతమా
సాదయతి । ఉత్తరస్యాం దధి । అయం వేదః పృథివీమన్వవిందద్గుహా స
తీం గహనే గహ్వరేషు । స విందతు యజమానాయ లోకమచ్ఛిద్రం
యజ్ఞం భూరికర్మా కరోతు । అగ్రేణోత్తరేణ చాహ్రువాం వేదం నిధా
య వేద్యంతాన్ పరిస్తరణ శేషైః పరిస్తీర్య । హోతృవదనం కల్ప
యిత్వా । సామిధేనీభ్యః ప్రతిపద్యతే । — 11 — హోత కేహి ।
అగ్నయే సమిధ్యమానాయానుబ్రూహి । బ్రహన్ త్వా సామిధేనీరనువ
క్ష్యామి । బ్రహ్మణా మామంత్ర్య । బ్రహ్మ । ప్రజాపతే మ్బ్రూహి
యజ్ఞం దేవతా వర్ధ యత్వం నాకస్య పృష్ఠే యజమానో అస్తు సప్తర్షీ

సాగ్ సుకృతాం యత్రలోక స్తత్రేమం యజ్ఞం యజమానంచ ధేహి ।
ఓమనుబ్రూహి । దశ హోతారం వ్యాఖ్యాయ । యజమానోను
మంత్రయతే । ప్రణవే ప్రణవే సమిధమాదధాతి । చిత్తిస్స్రుక్ । చి
త్తమాజ్యం । వాగ్వేదిః । ఆధీతంబర్హిః । కేతో అగ్నిః । విజ్ఞాత
మగ్నిః । వాక్పతిర్హోతా । మన ఉపవక్తా । ప్రాణో హవిః । సా
మాధ్వర్యుః । అంగిర సోమాస్య యజ్ఞస్య ప్రాతరనువాకైరవంతు ।
సామిధేనీనాం ప్రతిపది జపతి । చిత్తిస్స్రుక్ = సాధ్వరుః । అనూచ్యమా
నేషు దశ హోతారం వ్యాఖ్యాయ । ఉచ్ఛుష్మో అగ్నే యజమానాయ
స్త్యైధి నిశుష్మో అభిదాసతే । అగ్నే దేవేద్ధ మన్విద్ధ మంద్ర జిహ్వామర్త్యస్య
తే హోతర్మూర్ధన్నాజిఘర్మి రాయస్పోషాయ సుప్రజాస్త్వాయ సువీ
ర్యాయ । సమిధ్యమానం సమిద్ధో అగ్ని రాహుత స్వాహాకృతః పిపర్తు
నః । స్వగా దేవేభ్య ఇదం నమః । సమిద్ధం । సమిద్ధో అగ్న ఆహుత తేత్య
భిజ్ఞాయై శామనూయాజ సమిధ మనశిష్య సర్వమిధ్మ శేషమభ్యాద
ధాతి । పరిధానీయాం వా । యజమానః । దేవాః పితరః పితరో
దేవా యోహమస్మి స సన్యజే । యస్యాస్మి నతమంతరేమి స్వం మఇ
ష్టగ్ స్వందత్తగ్ స్వంపూర్తగ్ స్వగ్ శ్రాంతగ్ స్వగ్ హుతం । త
స్య మేగ్ని రుపద్రష్టా వాయురుపశ్రోతా దిత్యో నుఖ్యాతా ద్యౌః పితా
పృథివీ మాతా ప్రజాపతిర్బంధుర్య ఏవాస్మి స సన్యజే । హోతృ
ప్రవరే అధ్వర్యు ప్రవరే చ ప్రవ్రియమాణే । వేదేనాగ్నిం త్రిరుపవా
జ్య । స్రువేణ ధ్రువాయా ఆజ్యమాదాయా వేదేనోపయమ్యాసీనః
ఉత్తరం పరిధి సంధిమన్వవహృత్య । ప్రజాపతయే స్వాహా । మనోసి
ప్రాజాపత్యం మనసా మాభూతేనావిశ । స్రావమాఘార్యమాణం ।
ప్రజాపతయ ఇదం । ఆప్యాయతాం ధ్రువా ఘృతేన యజ్ఞం యజ్ఞం ప్రతి
దేవయద్భ్యః । సూర్యాయా ఊధో దిత్యా ఉపస్థ ఉరుధారా పృథివీ
యజ్ఞే అస్మిన్ । స్రువేణాజ్య స్థాల్యా ఆజ్యమాదాయ ధ్రువామాప్యా
య్య యత్సన దారా పదాయ సార్వతికం । అగ్నీత్పరిధీగ్ శ్చాగ్నించ

త్రిస్త్రిస్సంమృష్టి। సంప్రేష్యతి।—12—ఇధ్మసన్నహనైస్సహప్రైఖశ్ర
రుక్ తేస్ఫ్యశ్రర్వాగ్నీ ధ్రో నుపరిక్రామం పరిధీన్ యథాపరిధితమన్వ
గ్రం త్రిస్త్రిస్సంమృజ్య। అగ్నే వాజజిద్వాజం త్వా సరిష్యంతం వాజం
జేష్యంతం వాజినం వాజజితం వాజజిత్యాయై సంమార్జ్మ్యగ్నిమన్నా
దమన్నాద్యాయ। త్రిరగ్నిం ప్రాంచం। అధ్వర్యుః భువనమసి విప్ర
థస్వాగ్నే యష్టరిదం నమః। అగ్రేణ ధ్రువాం జుహూం వాంజలిం కృత్వా
జుహ్వేహ్యగ్నిస్త్వా హ్వయతి దేవయజ్యాయై। జుహూమాదత్తే। ఉప
భృదేహి దేవస్త్వా సవితా హ్వయతి దేవ యజ్యాయై। ఉపభృతమాద
త్తే। సుయమే మే అద్య ఘృతాచీ భూయాస్తగ్ స్వావృతౌ సూపావృతౌ।
ఉపభృతి జుహూముత్యాదధాతి। ముఖతోఽభి హృత్య ముఖత ఉపా
వహరతి నచనగ్ శింజయతి నాభిదేశే చ స్రుచౌ ధారయతి। సర్వత్రై
వమత్యాధానో స్థావ హరితే భవతః। అగ్నావిష్ణూ మా వా మవ క్రమి
షం విజిహాథాం మా మా సంతాప్తం లోకం మే లోకకృతౌ కృణుతం।
అగ్రేణ స్రుచో త్తరేణ మధ్యమం పరిధిమనవ క్రామం ప్రస్తర దక్షి
ణేన పదా దక్షిణాతి క్రామత్యుదఙ్ఙన్యే నైతద్వా విపరీతం దక్షిణా
తిక్రమ్య। విష్ణో స్థానమసీత ఇంద్రో అకృణోద్వీర్యాణి। అవతిష్ఠ తేంత
ర్వేది దక్షిణః పాదో భవత్యవఘ్నన్నూర్ధ్వోర్ధ్వస్తిష్ఠన్। దక్షిణం
పరిధిసంధిమన్వవహృత్య। —13— స్రుచస్థసమాజ్యం స్పృశతి
యజమానే। అధ్వర్యుం యజమానోన్వారభ్య। సమారభ్యోర్ధ్వో అధ్వ
రో దివిస్పృశత్ మహ్రుతో యజ్ఞో యజ్ఞపతేరింద్రావాన్స్వాహా। వాగ
స్యేంద్రీ సపత్నక్షయణీ వాచా మేంద్రియేణావిశ। సృచ్యమాఘార్య
మాణం। ఇంద్రాయేదం। అనన్వారభ్య అధ్వర్యుర్భిం. బృహద్భాః।
స్రుచముద్గృహ్య। పాహి మాగ్నే దుశ్చరితాదా మా సుచరితే భజ।
అసగ్ స్పర్శయన్స్రుచౌ ప్రత్యాక్రమ్య త్యే తేన ప్రక్రమేణ ప్రత్యాక్ర
మణే మంత్రవతీ భవతః। మఖస్య శిరోఽసి సం జ్యోతిషా జ్యోతిరఙ్క్తాం

జుహ్వాంధ్రువాంద్విస్త్రిర్వాసమనక్తి । ఉస్నీతగ్ం రాయః । స్రువేణధ్రు
వాయా ఆజ్యమాదాయ। సువీరాయస్వాహా। జుహూమభిఘార్య। జు
హ్వో పాదాయ । యజ్ఞేన యజ్ఞ స్సంతతః ధ్రువాం
ప్రత్యభిఘార్య । ఆయతనే స్రుచౌ సాదయిత్వా —14—
ఇధ్మసన్నహనానిస్ఫ్యఉపసంగృహ్య వేద్యాశ్చతృణమవ్యంతమా
దాయోత్తరతః ప్రవరాయావతిష్ఠేతే । పూర్వోధ్వర్యుం పర ఆగ్ని
ధ్రోరిధ్మసన్నహనాన్యాగ్నీధ్రో న్వారభ్యహ । కఇదమగ్నీద్భవిష్య
తిసఇదమగ్నీద్భవిష్యతి కఇదమధ్వర్యుర్భవిష్యతిసఇదమధ్వర్యుర్భ వి
ష్యసి యజ్ఞోయజ్ఞస్యవాగార్త్విజ్యం కరోతుమనార్త్విజ్యం కరోతు
వాచంప్రపద్యే భూర్భువస్సువర్విష్ణోస్థానేతిష్ఠామి బ్రహ్మన్ప్రవరా

యాశ్రావయిష్యామి । బ్రహ్మాణమామంత్ర్య । బ్రహ్మ । వాచస్ప
తేవాచమాశ్రావయైతామాశ్రావయయజ్ఞం దేవేషుమ్ణాం మనుష్యే
షుదేవతావర్ధయత్వం నాకస్యపృష్ఠేయజమానోఅస్తు । సప్తర్షీ
ణాగ్ం సుకృతాంయత్రలోకస్తత్రేమం యజ్ఞంయజమానంచదేహి।
ఓమాంశ్రా 3 వయ । అధ్వర్యుః ।ఆశ్రావయ । ఆగ్నీధ్రః । అస్తు
శ్రౌషట్ । అపరేణోత్కరం దక్షిణాముఖస్తిష్ఠన్స్ఫ్యగ్ం సంమార్గా
గ్రేచధారయన్ప్రత్యాశ్రావయతి । అగ్నిర్దేవో హోతాదేవాన్య
క్షద్విద్వాగ్ంశ్చికిత్వాన్మనుష్వద్భరద్వాజవద్భృగువస్వతిషదంగిరో వ
ద్బ్రహ్మణ్వదాచవక్షద్బ్రాహ్మణాఅస్య యజ్ఞస్యప్రావితారః । హో
తృశర్మామానుషః । వేద్యంతృణమపిసృజ్య । యజమానః । దే
వాఃపితరఃపితరోదేవా యోహమస్మిససన్యజే । యస్యాస్మినతమంత
రేమి స్వంమఇష్టగ్ంస్వందత్తగ్ం స్వంపూర్తగ్ం స్వగ్ంశ్రాంతగ్ం స్వగ్ం
హుతం తస్యమేగ్నిరుపద్రష్టావాయు రుపశ్రోతాదిత్యోనుఖ్యాతా
ద్యౌః పితాపృథివీమాతా ప్రజాపతిర్బంధుర్యఏవాస్మిససన్యజే ।
హూత్వాప్రవరేధ్వర్యుప్రవరేచ ప్రవ్రియమాణే । ఘృతవతిశబ్దే
జుహూపభృతావధ్వర్యురాదాయదక్షిణా సకృదతిక్రాంతః । అపరే

దాఘూతసంభేదం పంచప్రయాజాన్ప్రాచోయజతి ప్రతిదిశంవాసర్వా
నువైకత్థస్యం। —౧౧— సమిధోయజేతి ప్రథమగ్ సంప్రేష్యతి
యజయజేతితరాన్। ఆ 3 శ్రా 3 వయ। అస్తుశ్రౌషట్। సమిధో
యజ। యజమానః। పృధివీహోతా। ద్యౌరధ్వర్యుః। రుద్రోగ్నీత్।
బృహస్పతిరుపవక్తా। సమిద్భ్యోగ్నయ ఇదం। వసంతమృతూనాంప్రీ
ణామిసమాప్రీతః ప్రీణాతు। ఏకోమమైకాతస్య యోస్మాన్ద్వేష్టియంచ
వయంద్విష్మః॥ ఆ 3 శ్రా 3 వయ। అస్తుశ్రౌషట్। యజమానః। తనూన
పాతేగ్నయ ఇదం। వసిష్ఠశౌనకగోత్రాణాంత్వత్రి। ఆ 3 శ్రా 3 వయ
అస్తుశ్రౌషట్। యజ। నరాశగ్ సాయాగ్నయ ఇదం। గ్రీష్మమృతూ
నాంప్రీణామిసమాప్రీతః ప్రీణాతు। ద్వావమమద్వేతస్య యోస్మాన్ద్వే
ష్టియంచవయంద్విష్మః। ఆ 3 శ్రా 3 వయ। అస్తుశ్రౌషట్। యజ।
ఇడోభ్యోగ్నయ ఇదం। వర్షామృతూనాం ప్రీణామితామా ప్రీతాప్రీ
ణంతు। త్రిమమమాశ్రన్త్రస్య యోస్మాన్ద్వేష్టియంచ వయంద్వి
ష్మః। అర్థమాపభృతం జుహ్వామానీయ్య। ఆ 3 శ్రా 3 వయ। అస్తు
శ్రౌషట్। యజ। బర్హిషేగ్నయ ఇదం। శరదమృతూనాం ప్రీణామి।
సామాప్రీతాప్రీణాతు। చత్వారోమమచత్వారి స్త్రస్య యోస్మాన్ద్వేష్టి
యంచవయంద్విష్మః। ఆ 3 శ్రా 3 వయ అస్తుశ్రౌషట్। యజ। స్వాహా
కారాయాగ్నయ ఇదం। హేమంతశిశిరావృతూనాంప్రీణామితౌ మా
ప్రీతౌప్రీణీతాం। పంచమమపంచస్యకించన యోస్మాన్ద్వేష్టియంచవ
యంద్విష్మః। పర్యావర్త్య। శేషేణధ్రువామభిఘార్య। అనుపూ
ర్వ్యగ్ హవీగ్ ష్యభిఘారయతి। ఉపభృతమంతతః। ఆయతనేస్రుచౌసా
దయిత్వా। నహవీగ్ ష్యభిఘారయతి। ద్వేష్యస్య। అగ్నిశ్చసోమశ్చే
తిద్వావాజ్యభాగౌ। ఆప్యాయతాంత్రిః। అగ్నయేనుబ్రూహి। ఆప్యా
యతాం। పత్నీణాతిక్రమ్య। ఆ 3 శ్రా 3 వయ। అస్తుశ్రౌషట్।
అగ్నింయజ। అగ్నయ ఇదం। వికృతౌ। అగ్నినాయజ్ఞశ్చక్షుష్మానగ్నే
రహం దేవయజ్యయా చక్షుష్మాన్భూయాసం। పర్యావర్త్య। నస్వ్య

చోస్సాదనం । పూర్వవదవద్యన్ప్రేష్యతి । సోమాయానుబ్రూ
హి । ఆశ్రావయ । అస్తుశ్రౌషట్ । సోమంయజ । సోమాయేదం ।
అగ్నీషోమయోరహం దేవయజ్యయాచక్షుష్మాన్భూయాసం । వి
కృతౌ । సోమేనయజ్ఞశ్చక్షుష్మాన్సోమస్యాహం దేవయజ్యయాచక్షు
ష్మాన్భూయాసం । అన్వాధానేష్టిసమృద్ధ్యై ప్రత్యే హాని వ్రతలోపప్రా
యశ్చిత్తార్థం వ్రాతపతేష్టిస్థానేసు వ్రాహుతిం హోష్యే । అగ్నయే
వ్రతపతయేస్వాహా । అగ్నయే వ్రతపతయఇదం । ఆప్యాయతాం ధ్రు
వామాప్యాయ్య నానాప్రకారేణ సంభావితసకలదోషనిర్హారణా
ర్థం సర్వప్రాయశ్చిత్తం కరిష్యే । ఓంభూర్భువస్సువస్స్వాహా । ప్ర
జాపతయఇదం । పురస్తాద్ధవిరవదానస్య పంచహోతారంవదేత్ ।

అగ్నిర్హోతా । అశ్వినాధ్వర్యూ । త్వష్టాగ్నీత్ । మిత్రఉపవ
క్తా । ఆప్యాయతాంజుహ్వాముపస్తీర్య । మాభేర్మాసంవిక్థామాత్వా
హిగ్ంసిషం మాతేతేజోపక్రమీద్భరత ముద్ధరేమనుషించావదానా
నితేపత్ర్యవదాస్యామి నమస్తేఅస్తుమామాహిగ్ంసీః । ఆగ్నేయంపు
రోడాశం మధ్యాదంగుష్ఠపర్వమాత్రమవదానంతిరీచీనం మవద్యతి ।
పూర్వార్ధాద్ద్వితీయ్యమనూచీనం పశ్చార్ధాత్తృతీయ్యం పంచావత్తి
నః । ఆప్యాయతామభిఘారయతి । యదవదానానితేపద్య న్విలో
మాకారుష మాత్మనః । ఆజ్యేనప్రత్యనజ్మ్యేనత్తదాప్యాయతాంపునః ।
సహాపీగ్ష్యభిఘారయతి । స్రుఙ్ముఖమానీయ్య । అగ్నయేనుబ్రూ
హి । ఆశ్రావయ । అస్తుశ్రౌషట్ । అగ్నింయజ । అగ్నయఇదం ।
అగ్నేరహందేవ యజ్యయాన్నాదోభూయాసం । ప్రత్యాక్రమ్య ।
ఉపాగ్ంశుయాజమంత్రరాయజతి । ఆప్యాయ
తాంచత్వారి । ప్రజాపతయే అనుబ్రూహి । ఆశ్రా
వయ । అస్తుశ్రౌషట్ । ప్రజాపతిం...॥యజ । ప్రజాపతయ
ఇదం । దబ్ధిరస్యదబ్ధో భూయాసం సాస్మానందభేయం । ఆప్యాయ
తాంధ్రువాఘేరాప్యాయతాం యదవ దానాని స్రుఙ్ముఖం । అగ్నీషో

మాభ్యామనుబ్రూహి । ఆశ్రావయ । అస్తుశ్రౌషట్ । అగ్నీషో
మాయజ । అగ్నీషోమాభ్యామిదం । అగ్నీషోమయోరహం దేవయ
జ్యయావృత్రహా భూయాసం । ప్రత్యాక్రమ్య । ఆప్యాయతాంమా
భేరాప్యాయతాం యదవదావాని స్రుబ్జుఖం । ఇంద్రాయవైమృధా
యానుబ్రూహి । ఆశ్రావయ । అస్తుశ్రౌషట్ । ఇంద్రంవైమృ
ధంయజ । ఇంద్రాయవైమృధాయేదం । ఇంద్రస్యవైమృధస్యాహం
దేవయజ్యయాసపత్నో వీర్యవాన్భూయాసం । దర్శే । ఆగ్నేయే
నప్రచర్య । ఆప్యాయతాం మాభేర్మాభేరా ప్యాయతాం యదవదా
వానిస్రుబ్జుఖం । మహేంద్రాయానుబ్రూహి । ఆశ్రావయ ।
అస్తుశ్రౌషట్ । మహేంద్రంయజ । మహేంద్రాయేదం । మహేం
ద్రస్యాహం దేవయజ్యయా జేమానం మహిమానం గమేయం । ప్ర
త్యాక్రమ్య । సృవేణ పార్వణౌ హోమౌ । ఋషభం వాజినం వ
యంపూర్ణమాసంయజామహే । సనోదోహతాగ్ంసువీర్యగ్ంరాయ
స్పోషగ్ంసహస్రిణం ప్రాణాయసురాధసే పూర్ణమాసాయస్వాహా।
పూర్ణమాసాయేదం॥ అమావాస్యాసుభగాసుశేవా ధేనురివభూయ
ఆప్యాయమానా । సానోదోహతాగ్ం సువీర్యగ్ం రాయస్పోషగ్ం
సహస్రిణముపానాయ సురాధసేమావాస్యాయైస్వాహా । అమావా
స్యాయాఇదం ॥ జుహ్వాగ్ంమద్ధృహీతం గృహీత్వా। నారిష్ఠాన్ హో
మాంజుహోతి దాక్షిణాజాన్వాచ్యనాచ్యవాసీనోదర్వీహోమాంజు
హోతి । దశతేతనువోయజ్ఞ యజ్ఞియాః తాః ప్రీణాతు యజమానో
ఘృతేన। నారిష్ఠయోః ప్రశిషమీడమానో దేవానాందైవ్యేపి యజమా
నోమృతోభూత్స్వాహా । నారిష్టాభ్యామగ్ని వాయుభ్యామిదం॥ యం
వాందేవాఅకల్పయన్ నూర్జోభాగగ్ం శతక్రతూ । ఏతద్వాంతేనప్రీ
ణామి తేనతృప్యతమగ్ంహావహాస్వాహా । నారిష్ఠాభ్యామగ్ని వాయు
భ్యామిదం॥ అహందేవానాగ్ంసుకృతా మస్మింలోకే మమేదమిష్టంన
మిథుర్భవాతి । అహన్నారిష్ఠావను యజామివిద్వాన్ । యదా

భ్యామింద్రోఽదధాద్భాగధేయగ్ం స్వాహా॥ నారిష్ఠాభ్యామగ్నివాయు భ్యామిదం। అదారసృద్భవతి దేవసోమాస్మిన్ యజ్ఞేమరుతో మృడతానః। మానోవిదదభిభామోఅశస్తిర్మానో విదద్వృజనా ద్వేష్యాయాస్వాహా। నారిష్ఠేభ్యోదేవసోమ మరుద్భ్య ఇదం। బ్రహ్మప్రతిష్ఠామనసోబ్రహ్మవాచో బ్రహ్మయజ్ఞానాగ్ం హవిషామాజ్యస్య। అతిరిక్తంకర్మణోయచ్చహీనంయజ్ఞః పర్వాణిప్రతిరంన్నేతి కల్పయన్త్వహాకృతాహుతిరేతుదేవాన్త్స్వాహా। నారిష్ఠాయబ్రహ్మణఇదం। సం తే మనసామనస్సంప్రాణే ప్రాణందధామి తే సంవ్యానే సమపానం దధామి తే। పరిగృహ్యయజమానో మృతోభూచ్ఛన్న ఏధద్వేషదేశ ఇచ్ఛతు ప్రదేస్వాహా। నారిష్టాయపరమాత్మన ఇదం। ఏవ ఉపహోమానాం కాలోఽనంతరంవా పరిధానాః ప్రాగ్వాసమిష్టయజుషో జుహ్వముపస్తీర్యసర్వేషాగ్ం హవిషాముత్తరార్థాత్సకృత్సకృత్ స్విష్టకృతేవదాద్విః పంచావత్తినో ద్వైవతసా విష్టకృతైజాచాతుర్థాకర్ణికానాముత్తరముత్తరం జ్యాయఆజ్యభాగప్రభృతిస్విష్టకృందంతా నాంనారిష్ఠవర్జితానాంప్రస్తరబర్హిస్సమంజనం। ద్విరాప్యాయతాం। వహావిఃప్రత్యభిఘారయతి। అగ్నయేస్విష్టకృ తేనుబ్రూహి। ఆ3 శ్రా 3వయ అస్తుశ్రౌషట్। అగ్నిగ్ం స్విష్టకృతం...యజ।అగ్నయేస్విష్టకృతఇదం। అగ్నే స్విష్టకృతో హంఁదేవ యజ్యయాయుషాన్ యజ్ఞెనప్రతిష్ఠాం గమేయం। ప్రత్యాక్రమ్య। జుహ్వాముపఆనీయ్య। వైశ్వానరేహవిరిదంజుహోమి సాహస్రముత్సగ్ం శతధారమేతం। సనఃపితరంపితామహం ప్రపితామహగ్ం స్వర్గేలోకే పిన్వమానోభిభర్తు స్వాహా। అగ్నయే వైశ్వానరాయేదం॥ అంతః పరిధినినయతినినయతి॥

ఇడామేకేపూర్వాగ్ం సమామనంతి ప్రాశిత్రమేకే ప్రాశిత్రపాత్రీఉపస్తీర్య। ఆగ్నేయం పురోడాశంప్రాంచంతిర్యంచంవా విరుజ్యాప ఉపస్పృశ్య। ఆజ్యాత్ఽయోయవమాత్రాదాంఁవ్యాధాత్ర్యౢశ్య తామిదం। మామాహుపామయజ్ఞస్య శుద్ధగ్ం స్విష్టమిదగ్ం హవిః। సర్వేహాం

పురోడాశానాం మధ్యాదంగుష్ఠోపకనిష్ఠికాభ్యాం యవమాత్రం పిప్పలమాత్రం వా వద్యతి। యజమానః। అగ్నిర్మాదురిష్టాత్పాతు సవితాఘశగ్ం సాద్యో మెంతిదూరేరాతీయ్యతి తమేతేన జేషం ప్రాశిత్రమవదీయమానం। బ్రహ్మా। మిత్రస్య త్వా చక్షుషా ప్రేక్షే। ప్రాశిత్రమవదీయమానం ప్రేక్షితే। ఋతస్య పథా పర్యేహి। పరిహ్రియమాణం। సూర్యస్య త్వా చక్షుషా ప్రతిపశ్యామి। ఆహ్రియమాణం। దేవస్య త్వా—హస్తాభ్యాం ప్రతిగృహ్ణామి। అంజలినా ప్రతిగృహ్య। పృథివ్యాస్త్వా నాభౌ సాదయామీఇ

డాయాఃపదే। అంతర్వేదిప్వ్యాహ్యాత్తృణానిపాగ్గ్ండగ్ సాదయిత్వా। అదబ్ధేన త్వా చక్షుషావేక్షే। అవేక్ష్య। దేవస్య త్వా + హస్తాభ్యామాదదే। అంగుష్ఠేనోపమధ్యమయాచాంగుళ్యాదాయ। అగ్నేస్త్వాస్యేన ప్రాశ్నామి బ్రాహ్మణస్యోదరేణ బృహస్పతేర్బ్రహ్మణేంద్రస్య త్వా జఠరే సాదయామి। భక్షయతి। అసంఖ్లేత్యాభిగిరతి। యా అప్స్వంతర్దేవతాస్తా ఇదగ్ం శమయంతు స్వాహాకృతం జఠరమింద్రస్య గచ్ఛ స్వాహా। అద్భిరభ్యవనీయాచమ్య। ఘుసీనామేమాసంస్పృశ్యోర్ధ్వం మేనాభేస్సీదేంద్రస్య త్వా జఠరే సాదయామి। నాభిదేశమభిమృశతి। వాఙ్మఆసన్। యథాలింగమంగాని। నసోః ప్రాణః। అక్ష్యోశ్చక్షుః। కర్ణయోః శ్రోత్రం। బాహువోర్బలం। ఊరువోరోజః। అరిష్టావిశ్వాన్యంగాని తనూః। తనువా మే సహ నమస్తే అస్తు మా మా హిగ్ంసీః। అవశిష్టాన్యంగాని। ప్రత్యాశ్యపాత్రం పూరయిత్వా। దిశోజిన్వ। ప్రాచీనినయతి। మాంజిన్వా। శిరస్యధ్యాత్మం। అధ్వర్యుః। ఇడాపాత్ర ఉపస్తీర్య। మనునాదృష్టాం ఘృతపదీం మిత్రావరుణసమీరితాం। దక్షిణార్ధాదసంభిందన్నవంద్యాం మేకతోముఖాం। హవిర్భ్యో దక్షిణార్ధాత్ప్రథమమవదానమవద్యతి। సంభేదాద్ద్వితీయం। పూర్వార్ధాచ్చ యజమానభాగమణుమివదీర్ఘంతమాజ్యేన సంతర్ప్య। ధ్రువాయా ఉపోహతి। యజమానః। సురూపవర్షవర్ణ ఏహి మాస్ఫ

ద్రాందుర్వ్యాగ్ అభ్యేహిమామను వ్రతాన్యుశీర్ షాణి మృఢ్వమిడప్
ద్యాదితవహీసరస్వత్యేహి రంతిరసిరమతిరసి సూనర్యసిజుష్టే జుష్టిం తే
శీయోపహూతా ఉపహవం తేశీయ । అవదీయమానామిడా ఽనుమం
త్రయతే అభిఘార్యేడాగ్ హోత్రే ప్రదాయాపివా ప్రాచీమిడామ
ఖోహ్యా । దక్షిణతఆసీనస్సుప్రోవేణ హోతురంగుళీ పర్వణీఅన క్తి ఉప
స్పృష్ట్వోదకాయ । అధ్వరుః ప్రథమ ముపదాన మవద్యతి । స్వయగ్
హోతోత్తర మేతద్వావిపరీతం । తేపాదుప స్తరాభిఘారణేభవతః
ఉపహూయ మానామన్వారభేతే ధ్వర్యుర్య జమానశ్చ సప్తదేవగ
వ్యేమేమంత్రాః భూయస్యేహి । శ్రేయస్యేహివసీయస్యేహి । చిత్తఏ
హి । దధిపఏహి ఇడఏహి । సూనృతఏహి । ఇడాయా ఉపాగ్ శూపహవేన
త్త దేవగప్యేజ్ఞ వతి । చిదసి । మనాసి । ధీరసి । రంతిః । రమతిః । సూ
నుః । సూనరీ । ఉచ్చైరుపహూవేన త్తమనుష్యగవీః । దేవీర్ద్వైరభిమానిప్రత్త
ధ్యగ్ స్యోనాస్యోనేన ఘృతేనమాసముత్సుత । సమిదముపదంభిషగ్ర
పిర్బృహస్న యద్దేసముద్రాదుదచం నివస్త్రచావాగగేత్ర విప్రవస్యతిష్ఠ
తిశృంగేభిర్దశభిర్దిశన్ ఇతిచోపహూయమానాయాం । వాయువిడా తే
మాతావా దౌ । హోతార మిమాస్సమాణో వాయుం మనసాధ్యా
యేత్ । దైవ్యాఽఅధ్వర్యవ ఉపహూతా ఇత్యభిజ్ఞాయ । ఉపహూతః
పశుమానసానీత్యస్వర్యూర్జబతి । ఉపహూతో యం యజమాన ఇత్యభి
జ్ఞాయ । ఏతమేవమంత్రం యజమానః । సామేసత్యాశీరస్యయజ్ఞ
స్యభూయాదదేరేడ తామన సాతిచ్ఛకేయం యజ్ఞో దివగ్ రోహతు య
జ్ఞో దివంగచ్ఛతు యో దేవయానః పంథాస్తేనయజ్ఞో దేవాగ్ అప్యేత్వ
స్మాస్వింద్ర ఇంద్రియం దధాత్వస్మాన్రాయ ఉయజ్ఞాస్స చంతామస్మా
సుసంత్వాశిషస్సానః ప్రియాసుప్రతూర్తిర్మ ఘోనీజుష్టిరసిజుషస్వనో
జుష్టానోసిజుష్టిం తేగ మేయం । ఆశీర్మ ఊర్జముతసుప్రజాస్త్వమిషంద
ధాతుద్రవిణగ్ సవర్చసం । సంజయన్క్షేత్రాణి సహసాహమింద్రకృ
ణ్వానోఅన్యాగ్ అధరాన్ త్సపత్నాన్ । ఆశీష్షుజపతి । ఇడామా

హాం దేవయజ్యయా పశుమాన్భూయాసం । ఉపహూతాం । ఇడా
ధేనుస్సహవత్సాన ఆగాదూర్జందుహానా పయసాప్రపీనా । సానో అ
న్నేన హవిషోదగోభిః వాధ్యస్మాగ్ ఆగాత్ । భక్షాయా ప్రియమా
ణాయాముక్తః । ఉపహూతాః పశుమానసాని । ఇత్యధ్వర్యుర్జపతి ।
ఇడే భాగం జుషస్వనోజిన్వగా జిన్వార్వతః । తస్యాస్తే భక్షీవాణస్యా
మ సర్వాత్మాన స్సర్వగణాః । యజమానపంచమా ఇడాం ప్రాశ్నీయాచ
మ్యు । వాగ్యతా ఆసతా ఆనూర్జనాత్ । మనోజ్యోతిర్జుషతామాజ్యం
విచ్ఛిన్నం యజ్ఞగ్ం సమిమం దధాతు । బృహస్పతిస్తనుతా మిమన్నో వి
శ్వేదేవా ఇహమాదయంతాం । అద్భిరంతర్వేది ప్రస్తరే మార్జయం
తే । ఆగ్నేయం పురోడాశం చతుర్ధాకృత్వా బర్హిషద కరోతి । య
జమానః । బ్రహ్మపిన్వస్వ దదతో మే మాక్షాయి కుర్వతో మే మోప
దశద్దిశాంక్లప్తిరసి దిశో మేకల్పంతాం కల్పంతా మ్మేదిశో దైవీశ్చమా
నుషీశ్చ అహోరాత్రే మేకల్పేతామర్థమాసా మేకల్పంతాం మా
సా మేకల్పంతా మృతవో మేకల్పంతాగ్ం సంవత్సరో మేకల్పతాం క్లప్తి
రసికల్పతాం మే । బర్హిషి పురోడాశాన్మాసన్నాభిమృశతి । అగ్రైనం
ప్రతిదిశం వ్యూహతి । ఆశానాం త్వాశాపాలేభ్య శ్చతుర్భ్యోఅమృతే
భ్య ఇదం భూతస్యాధ్యక్షే భ్యోవిధేమ హవిషావయం బ్రహ్మపాహి భజ
తాం భాగీభాగం మాభాగోభక్తనిరభాగం భజామః । అపస్పృశ్యాప
ధీర్జిన్వద్విపాత్పాహి చతుష్పాదవది వో వృష్టిమేరయ । బ్రాహ్మణా
నామిదగ్ం హవిస్సోమ్యానాగ్ం సోమపీథినాం । నిర్భక్తో బ్రాహ్మణో నే
హ బ్రాహ్మణస్యాస్తి । ఇదం బ్రహ్మణః । ఇదగ్ం హోతుః । ఇదమధ్వ
ర్యోః । ఇదం యజమానస్య । ఇత్యధ్వర్యుర్యజమానభాగం నిర్దిశ
తి । ఉపహూతోద్యౌః పితోపమాం ద్యౌః పితామగ్నిరాగ్నీధ్రా
దాయుషే వర్చసే జీవాత్వై పుణ్యాయోపహూతా పృథివీ మాతోప
మాం మాతా పృథివీహ్వయతామగ్ని రాగ్నీధ్రాదాయుషే వర్చసే
జీవాత్వై పుణ్యాయ । ఇదమగ్నీధః । ఆగ్నీధ్రభాగస్యాన్తే శేష కర్గస్థవి

ష్ఠమగ్నీధే। షడవత్తగ్ం సంపాదయతి । ఉపస్తరణావదానాభిఘారణా
సిద్విర్ద్విరాగ్నీధ్రభాగస్య । ద్విరుపస్తృణాతిద్విరాదధాతి ద్విరభిఘా
రయతి । అగ్నేరాగ్నీధ్రమస్య గ్నేశ్యామిత్రిమసి నమస్తే అస్తుమా
మాహిగ్ంసీః। ఆగ్నీధ్రోభక్షయతి। వేదేనబ్రహ్మాయజమానా భాగం
పరిహరతి। పృథక్పాత్రాభ్యా మితరయోః । స్రువేణహోతుః। జు
హ్వాధ్వర్యోః। పృథివ్యైభాగోసీతి హోతాభక్షయతి। అంతరిక్షస్య
భాగోసీత్యధ్వర్యుః। దక్షిణాగ్నావన్వాహార్యం మహాంతం బృహం
తమపరిమితమోదనంపచతి త్రీన్ రథవతీత్యేకే। తమభిఘార్యానభిఘా
ర్యవోద్వాస్యాంతర్వేద్యా సాద్య। బ్రహ్మన్త్సబ్రహ్మాసి బ్రహ్మణేత్వా
హంతాత్వమామాహిగ్ం సీరహుతో మహ్యగ్ం శివోభవ। బ్రహ్మాభి
మృశతి। యజమానః । బృహస్పతిన్వస్య దదతో మే మాక్షాయి కుర్వ
తో మేనోపద సత్ప్రజాపతేర్భాగోస్యూర్జస్వాన్పయస్వాన్ప్రాణాపా
నౌ మే పాహిసమానవ్యా నౌ మేపాహ్యు దానవ్యానౌ మే పాహ్య
క్షితోస్యక్షిత్యైత్వామామేక్షేష్ఠాఅముత్రాముష్మింల్లోకే । ఇయగ్
స్థాల్యమృతస్య పూర్ణాసహస్రధారఉత్సో అక్షీయమాణః। సదాధా
రపృథివీమంతరిక్షం దివంచ తేనౌదనేనాతి తరాణిమృత్యుం। అంతర్వే
ద్యన్వాహార్యమాసన్న మభిమృశతి। అధ్వర్యుః । దక్షిణసద్భ్య ఉప
హర్తవై । సంప్రేక్ష్యతి । ఏ బ్రాహ్మణా ఉత్తరతస్థా యజమాన
ఆహ । దక్షిణతఏత । ఇతి తేభ్యోన్వాహార్యం దదాతి । బ్రాహ్మణా అ
యంవఓదనో యథాభాగం ప్రతిగృహ్ణీధ్వం । తేస ప్తదశ కృత్వో
పాన్య। —1— ఓందేవస్యత్వా + పూష్ణోహస్తాభ్యాం ప్రతిగృహ్ణా
మి॥ రాజాత్వావరుణోనయతు దేవిదక్షిణే బ్రహ్మణ ఓదనం తేనామృత
త్వమశ్యాంవయోదాత్రే మయోమహ్యమస్తు ప్రతిగ్రహీత్రేక ఇదం
కస్మాఅదాత్కామః కామాయకామోదాతా కామః ప్రతిగ్రహీ
తా కామగ్ం సముద్రమావిశ కామేనత్వా ప్రతిగృహ్ణామి కామైతత్తే
ఏషా తే కామదక్షిణోత్తానస్త్వాంగీరసః ప్రతిగృహ్ణాతు। ఉత్తరతః పరి

తేతియజమానస్సాఽపెక్షిష్యతి । అధ్వర్యుః హవిశ్శేషానుద్వాస్య ప్ర
హ్మన్ప్రస్థాస్యామస్సమిధ మాధాయాగ్నీ త్పరిధీగ్ శ్చాగ్నించ సకృ
త్థ్స కృత్థ్సమ్మృజ్య । సంప్రేష్యతి। బ్రహ్మ। దేవసవిత రేత త్తే ప్రాహ
తత్ప్రచసువప్రచయజబృహా స్పతిర్ బ్రహ్మాసయజ్ఞం పాహిసయజ్ఞ
పతింపాహి సమాంపాహి। ఓంప్రతిష్ఠ। అనుజ్ఞాతో బ్రహ్మణా అగ్ని
ద్ధస్యఅనూయాజీకీగ్ సమిధమాదధాతి । ఏషా తేఅగ్నే సమిత్తయా
వర్ధస్వచాప్యాయస్వ వర్ధతాంచ తే యజ్ఞపతిరాచప్యాయతాం వర్ధి
షీమహిచవయమాచప్యా శిషీమహి స్వాహా। యజమానోఽప్యేతే నై
వాఽధీయమానాం। అగ్నయ ఇదం। యం తేఅగ్న ఆవృశ్చామ్యహం వా
క్షిషితశ్చరః। ప్రజాంచతస్య మూలంచసిచై ర్ద్వానివృశ్చత అగ్నే
యోనోఽభిదాసతి సమానోయశ్చనిష్ట్యః। ఇధ్మస్యేవ ప్రక్షాయతో
మాతస్యోచ్ఛేషికించన। యోమాం ద్వేష్టిజాతవేదో యం చాహం ద్వే
ష్మియశ్చమాం। సర్వాగ్ స్తానగ్నే సం దహాయాగ్ శ్చాహం ద్వేష్మ
యే చమాం। ఆహితాయామగ్నిం పూర్వవదగ్నీత్పరిధీగ్ శ్చాగ్నించ
సకృత్థ్సకృతమృజ్య। అగ్నే వాజజిద్వాజంత్వా ససృవాగ్ సంవాజం
జిగివాగ్ సంవాజనం వాజజితం వాజజిత్యాయై సంమార్జ్మ్యగ్నిమ
న్నాదమన్నాద్యాయాదధే। సకృదగ్నిం ప్రాంచం । ఇధ్మసన్నహనా
న్యద్భిస్సగ్ స్పృశ్యాగ్నౌ ప్రహరతి । విశృతాపృత్క శేత్యాగః। యో
భూతానామధిపతీరుద్ర స్తంతిచరోవృషా। పశూనస్మాకం మాహిగ్
సీరేతదస్తు హుతంతవస్వాహా। భూతానామధిపతయే రుద్రాయతంతి
చరాయేదం। అపఉపస్పృశ్య। వేదిర్బర్హిశ్శృతగ్ హవి రిధ్మఃపరిధ
యస్స్రుచః। ఆజ్యంయజ్ఞఋచోయజూర్యా జ్యాశ్చవషట్కారాస్సంమే
సన్నతయోను మంత్రామిధ్మ సంనహనేహుతే । సంమార్గానుపహు
తాః। సప్తహోతారం వదేత్పురస్తాదనూయాజానాముపరిష్టా
ద్వా। మహాహవిర్ హోతా। సత్యహవిర్ హోతా। సత్యహవి
రధ్వర్యుః। అచ్యుతపాజాఅగ్నీత్। అచ్యుతమనా ఉపవక్తా। అనాధృ

వ్యశ్చాప్రతిధృష్యశ్చ యజ్ఞస్యాభిగరౌ। అయాస్య ఉద్గాతా। సర్వ
మాపభృతంజుహ్వామానీయ। జుహూపభృతావధ్వర్యూ రాదాయదక్షి
ణాసకృదతిక్రాంతః। పూర్వేణాఘారసంభేదం ప్రతీచస్త్రీననూయాజాన్
యజతి। ప్రథమం పూర్వార్ధే సమిధి జుహోతి మధ్యే ద్వితీయం ప్రాం
చముత్తమగ్గ్ స్థాపయన్నితరావనుసంభిద్య। దేవాన్యజేతి ప్రథమ
సింగ్ ప్రేష్యతి యజయజేతీతరాన్। ఆశ్రా3వయ। అస్తుశ్రౌషట్।
దేవాన్యజ। దేవాయబర్హిషేగ్నయఇదం। బర్హిషోహం దేవ
యజ్యయా ప్రజావాన్ భూయాసం। ఆ-య। అ-ట్। యజ। దేవా
యనరాశగ్ంసాయాగ్నయఇదం। నరాశగ్ంసస్యాహం దేవయజ్యయా
పశుమాన్ భూయాసం। ఆశ్రా3వయ। అస్తుశ్రౌషట్। యజ।
దేవాయాగ్నయేస్విష్టకృతఇదం। అగ్నేస్స్విష్టకృతో౽హం దేవయజ్య
యాయుష్మాన్ యజ్ఞేన ప్రతిష్ఠాం గమేయం। ప్రత్యాక్రమ్యాయతనే
స్రుచౌ సాదయిత్వా। వాజవతీభ్యాం వ్యూహత్యుభౌ వాజవత్యౌజప
తః। వాజస్యమాప్రసవేనోద్గ్రాభేణోదగ్రభీత్। దక్షిణేనహస్తేనో
త్తానేన సప్రస్తరాం జుహూముద్యచ్ఛతి। అథాసపత్నాగ్ం ఇంద్రో మే
నిగ్రాభేణాధరాగ్ం అకః। సవ్యేనోపభృతంనియచ్ఛతి। ఉద్గ్రాభంచ।
దక్షిణేనజుహూముద్యచ్ఛతి। నిగ్రాభంచ। తేనైవోపభృతం నియ
చ్ఛతి। బ్రహ్మదేవా అవీవృధన్। దక్షిణేన ప్రాచీం జుహూం ప్రోహతి।
అథాసపత్నానింద్రాగ్నీ మేవిషూచీనాన్వ్యస్యతాం। సవ్యేనోపభృ
తం ప్రతీచీంబహిర్వేదిశిరసికృత్వా। హస్తాభ్యామపఉపస్పృశ్య। ఉ
త్కరే ప్రోక్ష్య। ఏనామభ్యుదాహృత్య। జుహ్వాపరిధీననక్తి। వసు
భ్యస్త్వా। మధ్యమపరిధిం। వసుభ్యఇదం। వసూనాందేవ యజ్ఞేనా
పిప్రేం। రుద్రేభ్యస్త్వా। దక్షిణం। రుద్రేభ్యఇదం। రుద్రాణాం దేవ
యజ్ఞేనాపిప్రేం। అపఉపస్పృశ్య। ఆదిత్యేభ్యస్త్వా। ఉత్తరం। ఆది
త్యేభ్యఇదం। ఆదిత్యానాం దేవ యజ్ఞేనాపిప్రేం। పరిధీనజ్యమానాన్।
స్రుప స్తరేణజుహూగ్ంసాదయతి। సంజానాథాం ద్యావాపృథివీమిత్రా

వరుణౌ త్వావృష్ట్యావతాం । విధృతీభ్యాం ప్రస్తరముపాదాయ బర్హిషి తూష్ణీం విధృతీ అపిసృజ్య । స్రుక్షు ప్రస్తరమనక్తి । అక్తగ్ం రిహాణా వియంతు వయః । జుహ్వామగ్రమనక్తి । ప్రజాం యోనిం మా నిర్మృక్షం । ఉపభృతి మధ్యమం । ఆప్యాయంతామాప ఓషధయః । ధ్రువాయాం మూలం । ఏవం త్రిః । యజమానః । సమజ్ఞాం బర్హిర్హవిషా ఘృతేన । సమాదిత్యైర్వసుభిస్సమ్మరుద్భిః । సమింద్రేణ విశ్వేభిర్దేవేభిరజ్ఞాం దివ్యన్నభోగచ్ఛతు యత్స్వాహా । ప్రస్తరమజ్జమానం । ఆయుషే త్వా । అక్తస్తృణముపాదాయ । పరిష్టాత్సంధాయ । దక్షిణోత్తరాభ్యాం పాణిభ్యాగ్ం సహ శాఖయా ప్రస్తరం గృహీత్వా । జుహ్వాం ప్రతిష్ఠాప్యాసీనః । ఆ3శ్రా3వయ । అస్తు శ్రౌషట్

ఇషితా దైవ్యా హోతారో భద్రవాచ్యాయ ప్రేషితో మానుషస్సూక్తవాకాయ సూక్తా బ్రూహి । సంప్రేష్యతి । అనూచ్యమానే సూక్తవాకే । మరుతాం పృషతయస్థ దివం గచ్ఛత తతో నో వృష్టిమేరయ । సహ శాఖయా ప్రస్తరమాహవనీయే ప్రహరతి । యజమానః । అగ్నయ ఇదం । అగ్నేరహముజ్జితిమనూజ్జేషం । సోమాయేదం । సోమస్యాహముజ్జితిమనూజ్జేషం । అగ్నయ ఇదం । అగ్నేరహముజ్జితిమనూజ్జేషం । ప్రజాపతయ ఇదం । అగ్నీషోమాభ్యామిదం । అగ్నీషోమయోరహముజ్జితిమనూజ్జేషం । ఇంద్రాయ వైమృధాయేదం । ఇంద్రస్య వైమృధస్యాహముజ్జితిమనూజ్జేషం । దేవేభ్య ఆజ్యపేభ్య ఇదం । అగ్నయే స్విష్టకృత ఇదం । అగ్నేస్స్విష్టకృతోఽహముజ్జితిమనూజ్జేషం । దర్శే । అగ్నయ ఇదం । అగ్నేరహముజ్జితిమనూజ్జేషం । సోమాయేదం । సోమస్యాహముజ్జితిమనూజ్జేషం । అగ్నయ ఇదం । అగ్నేరహముజ్జితిమనూజ్జేషం । మహేంద్రాయేదం । మహేంద్రస్యాహముజ్జితిమనూజ్జేషం । దేవేభ్య ఆజ్యపేభ్య ఇదం । అగ్నయే స్విష్టకృత ఇదం । అగ్నేస్స్విష్టకృతోఽహముజ్జితిమనూజ్జేషం । యదా చాస్య హోతా నామ గృహ్ణీయాత్ తదా బ్రూయాత్ । ఏమా అగ్మన్నాశిషో దోహకామా ఇంద్రవంతో వనా

మహేంధుక్షీమహి ప్రజామిషం । సా మే సత్యాశీర్దేవాన్గమ్యాజ్జుష్టాజ్జుష్ట
తరాత్పణ్యాత్పణ్యతరా రేడతా మనసా దేవాన్గమ్యాద్యజ్ఞో దేవాన్గచ్ఛ
తు యజ్ఞో మామాగచ్ఛతు పరమేశ్వరప్రసాదో మామాగచ్ఛతు ! — 2
అధ్వర్యుః । అగ్నీద్గమయ । రోహితేన త్వాగ్నిర్దేవతాం గమయతు ।
అగ్నయ ఇదం । హరిభ్యాం త్వేన్ద్రో దేవతాం గమయతు ।
ఇంద్రాయేదం । ఏతశేన త్వా సూర్యో దేవతాం గమయ
తు। సూర్యాయేదం । అగ్నీధ్రాత్ప్రస్తరం ప్రహ్రియమాణం త్రిరం
జలినాగ్నీధ్రో విష్వంచం । ప్రస్తరమూర్ధ్వముద్యౌతి । అథైనమా
హాగ్నీధ్రః సంవదస్వ । అగానగ్నిదిత్యధ్వర్యుః । అగన్నిత్యాగ్నీధ్ర
శ్రావయేతి త్వధ్వర్యుశ్శ్రౌషడిత్యాగ్నీధ్రః । యత్ప్రస్తరాత్తృణమ
పాత్తం తదనుప్రహరతి । తనుభ్య ఇదం । దివఃశిల్పోవతతః పృథివ్యా అ
ద్యుద్ధతః । తేనాసహస్రకాండేన ద్విషంతగ్ం శోచయామసి । ద్విష
న్మే బహుశోచత్వోషధే మోఆహగ్ం శుచం । తృణేప్రహ్రియమా
ణే । ఏతదేతత్ త్రిరంగుళ్యాసిర్దిశ్య । అయుష్పా అగ్నేస్యాయుర్మేపా
హి చక్షుష్పా అగ్నేసి చక్షుర్మేపాహి । అగ్నిమభిమంత్ర్య । ధ్రువాసి।
అంతర్వేదిపృథివీమభిమృశతి । మధ్యమం పరిధి మన్వారభ్య । స్వగా
దైవ్యాహోతృభ్యస్స్వస్తిర్మానుషేభ్యశ్శం యోర్బ్రూహి । సంప్రే
ష్యతి । అనూచ్యమానే శంయువాకే । పరిధీన్నాహవనీయే ప్రహరతి।
యం పరిధిం పర్యధత్థా అగ్నే దేవపణిభిర్వీయమాణః । తంతఏతమను
జోషం భరామి నేదేష త్వదపచేతయాతై। మధ్యమం పరిధిం ప్రహరతి।
య జ్ఞ స్య పా థ ఉ ప స మి తం । ఇతరౌ ప్రహరన్। ఉత్తరార్ధ్య
స్యాగ్రముంగారేష్వపోహతి । విత్తేమం బా మిరశనా విరశ్మిన్ విమో
క్త్రియాని పరిచర్తనాని। ధత్తాదస్మాసు ద్రవిణం యచ్చ భద్రం ప్రణో
బ్రూతా ద్భాగధాం దేవతాసు। పరిధిషు విముచ్యమానేషు । విష్ణవే
శ్శంయుమ్హాయేదం । విష్ణోశ్శంయోరహం దేవ యజ్యయా యజ్ఞేన
ప్రతిష్ఠాంగమేయం । యజ్ఞనమస్తే యజ్ఞనమోనమశ్చ తే యజ్ఞ । శివే

న మేసంతిష్ఠస్వ సోమ్యేనేన మేసంతిష్ఠస్వ సుభూతే నమేసంతిష్ఠస్వ బ్రహ్మ వర్చసేన మేసంతిష్ఠస్వ యజ్ఞస్యర్ధిమనుసంతిష్ఠస్వోప తేయజ్ఞ నమఉప తే...నమః। పరిధిం విమోచనే యజమానం ప్రీణతి। ఇతి పరిధీః భిమంత్ర్య జుహ్వాముపభృతో గ్రమవధాయ। సగ్గ్ స్రావేణాభిజుహోతి। సగ్గ్ స్రావభాగాస్థేషా బృహంతః ప్రస్తరేష్ఠాబర్హిషదశ్చ దేవా ఇమాం వాచమభివిశ్వేగృణంత ఆసద్యాస్మిన్బర్హిషి మాదయధ్వగ్ స్వాహా। వసుభ్యోరుద్రేభ్య ఆదిత్యేభ్యస్సగ్గ్ స్రావభాగేభ్య ఇదం। ఇష్టోయజ్ఞో భృగుభిర్ద్రవిణోదాయతిభిరాశీర్దావసుభిరాశీర్వాగ్ అథర్వభిస్తస్యమేష్టప్యవీగస్య ద్రవిణేహాగమేస్సగ్ స్రావగ్ హుత మన్వంత్రియతే। అత్రైవ ర్త్విజో హవిశ్శేషాన్భక్షయంతి। ఉష్ణేన వారిణా ఆజ్యలేపాన్ప్రక్షాళ్య। స్రుచ్ఛ వేజుహూపభృతా వధ్వర్యురాదత్తే। వేదగ్ హోతా। స్ఫ్యమాజ్యస్థాలీ ముదకమండలం చాగ్నీధ్రః। ఆగ్నీధ్రః ప్రథమాః పత్నీస్సంయాజ ఇష్యంతేః పత్నీత్యం చోయంత్యగ్రేణ గార్హపత్యం దక్షిణేనాధ్వర్యుః ప్రతిపద్యతే। ఉత్తరేణేతరా। —3—

అగ్నేర్వామపన్నగృహస్య సదసిసాదయామి సుమ్నాయ సుమ్నినీ సుమ్నే మాధత్తం। కస్త్రంభ్యాగ్ స్రుచౌ సాదయిత్వా। ధురిధుర్యౌ పాతం। యుగధురా ప్రోహతి। అపరేణగార్హపత్యమాధ్వర్యుజ్ఞరాసీనాధ్వానేనోపాగ్ శువాపత్నీం సంయాజయంతి దక్షిణోధ్వర్యురుత్తరఆగ్నీధ్రో మధ్యే హోతా। వేదముపభృతం కృత్వా। జుహ్వాం చతుర్గృహీతం గృహీత్వా। ఏకం। సోమాయానుబ్రూహి। ద్వే। త్రీణి। చత్వారి। ఆశ్రావయ। అస్తుశ్రౌషట్। సోమంయజ। సోమాయేదం। సోమస్యాహం దేవయజ్యయాసురేతారేతో ధిషీయా। ఏకం। త్వష్టేనుబ్రూహి। అ = య। అ = ట్। త్వష్టారంయజ త్వష్ట్ర ఇదం। త్వష్టురాహం దేవయజ్యయాపశూనాగ్ రూపంపుషేయం। ఏకం। రాకాయా అనుబ్రూహి। అ = య। అ = ట్। రాకాంయజ। రాకాయా ఇదం। రా

కాయాఅహందేవ యజ్యయా ప్రజావాన్భూయాసం । రాకాయాఅహందేవయజ్యయా ప్రజావతీ భూయాసమితిపత్నీ । ఏకం । సినీవాల్యాఅనుబ్రూహి । ఆ – య । అ – ట్ । సినీవాలీంయజ । సినీవాల్యాఇదం । సినీవాల్యాఅహందేవయజ్య యాపశుమాన్భూయాసం । పశుమతీభూయాసమితిపత్నీ । ఏకం । కుహ్వాఅనుబ్రూహి । ఆ – య । అ – ట్ । కుహూంయజ । కుహ్వాఇదం । కుహ్వా అహందేవ యజ్యయా పుష్టిమాన్పశుమాన్భూయాసం । పుష్టిమతిపశుమతీ భూయాసమితిపత్నీ । ఆహవనీయతః పరిశ్రితేదేవపత్నీ రపరిశ్రితే వా । ఏకం । దేవానాం పత్నీభ్యోనుబ్రూహి । అ – య । అ – ట్ । దేవానాంపత్నీర్యజ । దేవానాంపత్నీభ్యఇదం । ఏకం । అగ్నయేగృహపతయేనుబ్రూహి । ఆ – య । అ – ట్ । అగ్నింగృహపతింయజ । అగ్నయేగృహపతయఇదం । దేవానాంపత్నీ రగ్నిర్గృహపతిర్యజ్ఞస్య మిథునం తయోరహందేవ యజ్యయామిథునేన ప్రభూయాసం । — 4 — స్రువేణపూర్వవద్ధో తురంగులిపర్వణీఅసక్తి । ఉపస్పృష్టోదకాయ । హోతృహస్తే చతురఆజ్యబిందూనిడామవద్యతి । షడగ్నిధః । ఉపహూయమానా మన్వారభంతేధ్వర్యురాగ్నీధ్రః పత్నీచ । ఉపహూతాం ప్రాశ్నంతి హోతాగ్నీధ్రశ్చ । యజమానః । ఇడాప్స్నానువస్త్రాం ఘృతేనయవ్యాః పదేపునతే దేవయంతః । వైశ్వానరీశక్వరీదావృధానోపయజ్ఞమస్తిత వైశ్వదేవీ । ఆజ్యేండాం । అత్రసువేణసంపత్నీయంజాహోతి । పత్న్యామన్వారబ్ధాయాం । సంపత్నీపత్యాసుకృతే నగచ్ఛతాం యజ్ఞస్యయుక్తౌదుర్యావభూతాం।సంజానానౌవిజహతామరాతీర్దివిజ్యోతి రజరమారభతాగ్ స్వాహా । దివిజ్యోతిషే పరమాత్మనఇదం । అంతర్వేదివేదంనిధాయాభిమృశతి । యజమానః । వేదోసివిత్తిరసి పాప్మనోవ్యావృత్తింనిదేయకర్మాసి కరుణమసిక్రియాసగ్ సనిరసిసని తాసిసనే యం ఘృతవంతం కులాయసగ్ రాయస్పోషగ్ సహస్రిణం వేదోదదాతు

హోజినం । అధ్వర్యుః । దక్షిణాగ్నావిధ్మప్రవ్రశ్చనాన్యభ్యాదాయ । పిష్టలేపఫలీకరణహోమౌ జుహోతి । ఫలీకరణహోమం పూర్వమేకదర్వ్యా విపరీతం చతుర్గృహీత ఆజ్యే ఫలీకరణానోప్య । అగ్నేదబ్ధాయోఽశీతతనో పాహి మాద్య దివః పాహి ప్రసిత్యై పాహి దురిష్ట్యై పాహి దురద్మన్యై పాహి దుశ్చరితాదవిషన్నః పితుం కృణు సుషదా యోనిగ్గ్ స్వాహా । అగ్నయేఽదబ్ధాయవే అశీతతనవ ఇదం । యా సరస్వతీ విశోభగీనా తస్యాం మే రాస్వ తస్యాస్తే భక్తివానో భూయాస్మ ఫలీకరణహోమే హూలు తేముఖ విమృష్టే । ఏవం పిష్టలేపాన్ । ఉలూఖలే ముసలే యచ్ఛూర్ప ఆశిశ్లేష దృషది యత్కపాలే । అవప్రుషో విప్రుషస్సంయజామి విశ్వేదేవా హవిరిదం జుషంతాం । యజ్ఞే యా విప్రుషస్సంతి బహ్వీరగ్నౌ తాస్సర్వాస్స్విష్టాః సుహుతా జుహోమి స్వాహా । విశ్వేభ్యో దేవేభ్య ఇదం । జుహ్వాం త్రిర్గృహీతం గృహీత్వా । యా సరస్వతీ విశోభగీనా తస్యై స్వాహా । సరస్వత్యై విశోభగీనాయా ఇదం । యా సరస్వతీ వేశభగీనా తస్యై స్వాహా । సరస్వత్యై వేశభగీనాయా ఇదం । ఇంద్రోపానస్య కేహా మనసో వేశాన్కురు । సుమనసస్సజాతాంత్స్వాహా । ఇంద్రాయ సుమనస ఇదం । ఇమం విష్యామి వరుణస్య పాశం యమబధ్నీత సవితా సుకేతః । ధాతుశ్చ యోనౌ సుకృతస్య లోకే స్యోనం మే సహపత్యై కరోమి । పత్నీం యోక్త్రం విముంచతి । పత్న్యస్స యోక్త్రం జలౌ తూష్ణీం పూర్ణపాత్రమానయత్యధ్వర్యుః । సమాయుషా సం ప్రజయా సమగ్నే వర్చసా పునః । సం పత్నీ పత్యాఽహం గచ్ఛే సమాత్మా తనువా మమ । అసీయ్యమానే పత్నీ జపతి । సినీయ్యముఖాం విమృజ్యోత్తిష్ఠతి । తూష్ణీం పుష్టిమతీ పశుమతీ ప్రజావతీ గృహమేధినీ భూయాసం । యద్ధితమాహవనోయుంగత్వా జుహ్వా స్రువేణ వా సర్వప్రాయశ్చిత్తాని జుహోతి । అస్యామిష్టౌ సర్వప్రాయశ్చిత్తాని కరిష్యే । — 5 — । బ్రహ్మ ప్రతిష్ఠా మనసో బ్రహ్మ వాచో బ్రహ్మ యజ్ఞానాగ్ం హవిషామాజ్యస్య । అతిరిక్తం కర్మణో యచ్చ హీనం యజ్ఞః పర్వాణి ప్రతిరన్నేతి కల్ప

యన్థ్స్వాహాకృతాహుతి రేతుదేవాన్థ్స్వాహా । బ్రహ్మణఇదం । ఆశ్రావితమత్యాశ్రావితం వషట్కృతమత్యనూక్తంచయజ్ఞే । అతిరిక్తం కర్మణోయచ్ఛహీనంయజ్ఞః పర్వాణి ప్రతిరన్నేతికల్పయం స్థ్స్వాహా కృతాహుతిరేతు దేవాన్థ్స్వాహా । యజ్ఞాయేదం । యద్వోదేవా అతిపాతయానివాచా చిత్ప్రియత్నం దేవహేడనం । అరాయోఅస్మాగ్ం అభిదుచ్ఛునాయతేన్య త్రాస్మస్మరుత స్తన్నిధేతనస్వాహా । మరుద్భ్యఇదం । తతంమఆవ స్తదుతా యతేపునస్స్వాదిష్ఠా ధీతిరుచథాయశస్యతే । అయగ్ం సముద్ర ఉతవిశ్వభేషజస్స్వాహాకృతస్య సముత్తృణ్ణుతగ్ం ఋవస్వాహా। ఋభుభ్యఇదం । ఉద్వయం - రుత్తమగ్గ్ స్వాహా । సూర్యాయేదం । ఉదుత్యం - సూర్యగ్గ్ స్వాహా । సూర్యాయేదం । చిత్రం దేవానాం - తక్షుషశ్చ స్వాహా । సూర్యాయేదం । ఇమంమేవరుణ - శ్చాచకేస్వాహా । వరుణాయేదం । తత్వాయామి - ప్రమోషీస్స్వాహా । వరుణాయేదం । త్వన్నో అగ్నే - ప్రముముగ్ధ్యస్మత్స్వాహా ।అగ్నీవరుణాభ్యామిదం । సత్వంనో అగ్నే - సుహవోనఏధిస్వాహా । అగ్నీవరుణాభ్యామిదం । త్వమగ్నే అయాసి - భేషజగ్గ్ స్వాహా । అయసేగ్నయఇదం । ప్రజాపతేనత్వదేతాన్యన్యో విశ్వాజాతానిపరితాబభూవ । యత్కామాస్తే జుహుమ స్తన్నో అస్తువయగ్గ్ స్యామపతయోరయీణాగ్ం స్వాహా । ప్రజాపతయఇదం। ఇష్టేభ్యస్స్వాహా । ఇష్టేభ్యఇదం । వషడనిష్టేభ్యస్స్వాహా । వషడనిష్టేభ్యఇదం । భేషజాయదురిష్ట్యైస్వాహా । భేషజం దురిష్ట్యాఇదం । నిష్కృత్యైస్వాహా । నిష్కృత్యాఇదం । దౌరార్థ్యైస్వాహా । దౌరార్థ్యాఇదం । దైవీభ్యస్తనూభ్యస్స్వాహా । దైవీభ్యస్తనూభ్యఇదం । ఋద్ధ్యైస్వాహా । ఋద్ధ్యాఇదం । సమృద్ధ్యైస్వాహా । సమృద్ధ్యాఇదం । అయాశ్చాగ్నేస్యనభిశస్తిశ్చ సత్యమిత్వమయాఅసి । అయసామనసా ధృతోయసాహవ్యమూహిషే. యానోధేహి భేషజగ్గ్ స్వాహా । అయసేగ్నయఇదం।

యదస్మిన్ యజ్ఞే౽న్తరగామ మంత్రతః కర్మతో వా । అనయాహుత్యా
తచ్ఛమయామి సర్వం తృప్యంతు దేవా ఆవృషంతాం ఘృతేన స్వాహా ।
దేవేభ్య ఇదం । అజ్ఞాతమనాజ్ఞాతమనుతిం చమతంచయత్ । జాతవే
దస్త్వం ధేహిత్వగ్గ్ం హి వేత్థ యథాతథగ్ స్వాహా । అగ్నయే జాతవేదస
ఇదం । యదకర యన్నాకరన్ యదత్యరేచియన్నాత్యరేచి । అగ్ని
ష్టత్స్విష్టకృద్విద్వాన్సర్వగ్ స్విష్టగ్ సుహుతం కరోతు స్వాహా ।
అగ్నయే స్విష్టకృత ఇదం । యదస్య క ర్మణో త్య రీ రి చం
యద్వాన్యూనమిహాకరం । అగ్నిష్టత్స్విష్టకృద్విద్వాన్సర్వగ్ స్విష్టగ్
సుహుతంకరోతు స్వాహా । అగ్నయే స్విష్టకృత ఇదం । యత ఇంద్ర భ
యామహే తతో నో అభయంకృధి । మఘవంఛగ్ధి తవ తన్న ఊతయే వి
ద్విషో విమృధో జహి స్వాహా । ఇంద్రాయ మఘవత ఇదం । స్వస్తిదా
విశస్పతిర్వృత్రహా విమృధో వశీ । వృషేంద్రః పురఏతు నస్స్వస్తిదా అ
భయంకర స్వాహా । ఇంద్రాయ అభయంకరాయేదం । ఆభిర్గీర్భిర్య
దతో న ఊన మాప్యాయయ హరివో వర్ధమానః । యదా స్తోతృభ్యో
మహి గోత్రారుజాసి భూయిష్ఠ భాజో అధ తే స్యామ స్వాహా । ఇంద్రా
య హరివత ఇదం । అనాజ్ఞాతం యదాజ్ఞాతం యజ్ఞస్య క్రియతే మిథు ।
అగ్నే తదస్య కల్పయ త్వగ్ం హి వేత్థ యథాతథగ్ స్వాహా । అగ్నయ ఇ
దం । పురుషసమ్మితో యజ్ఞో యజ్ఞః పురుషసమ్మితః । అగ్నే తదస్య క
ల్పయ త్వగ్ం హి వేత్థ యథాతథగ్గ్ం స్వాహా । అగ్నయ ఇదం । యత్పాక
త్రా మనసా దీనదక్షా న యజ్ఞస్య మన్వతే మర్త్యాసః । అగ్నిష్టద్ధోతా క్ర
తువిద్విజానన్ యజిష్ఠో దేవాగ్ ఋతుశో యజాతి స్వాహా । అగ్నయ
ఇదం । యద్విద్వాగ్ం సోముగ్ధాః కుర్వంత్యృత్విజః । అగ్నిర్మాతస్మా
దేవనశ్శ్రద్ధా దధిచముంచతాగ్ స్వాహా । అగ్నయే శ్రద్ధాభ్యామిదం ।
ఆయాడగ్నిర్జాతవేదా అంతరః పూర్వో అస్మిన్నిషద్య । సన్వం తిస్వన
విగ్ సువిముచా విముంచ ధేహ్యస్మాసు ద్రవిణం జాతవేదో యచ్ఛభ
ద్రగ్ స్వాహా । అగ్నయే జాతవేదస ఇదం । త్వోతే తంవరుణయే సహ

హస్రంయజ్ఞియాః పాశావితతాః పురుత్రా । తేభ్యోన ఇంద్రస్సవితోత
విష్ణుర్విశ్వేదేవా ముంచంతు మరుతస్స్వర్కాస్స్వాహా । వరుణేంద్రస
విత్రుర్విష్ణుర్విశ్వేదేవమరుద్భ్య ఇదం । యోభూతానామధిపతీ రుద్ర
స్తంతిచరో వృషా । పశూనస్మాకం మాహిగ్ంసీరేతదస్తు హుతంతవ
స్వాహా । భూతానామధిపతయే రుద్రాయ తంతిచరాయేదం । అపఉ
పస్పృశ్య । ఉద్బుధ్యస్వాగ్నే ప్రతిజాగృహ్యేనమిష్టాపూర్తే సగ్ం
సృజేథామయంచ । పునః కృణ్వగ్గ్ స్త్వాపితరంయువాన మన్వాతాగ్ం
సీత్వయితంతుమేతగ్ం స్వాహా । అగ్నయే తంతుమత ఇదం । ఉదుత్తమం
వరుణపాశమస్మదవాధమం విమధ్యమగ్గ్ శ్రథాయ । అథావయమా
దిత్య వ్రతే తవానాగసో అదితయే స్యామస్వాహా । వరుణాయేదం।

భూస్స్వాహా॥ అగ్నయ ఇదం। భువస్స్వాహా । వాయవ ఇదం । సువస్స్వా
హా । సూర్యాయేదం ఓం భూర్భువస్సువస్స్వాహా। ప్రజాపతయ ఇదం।
అస్యామిష్టౌ పఋక్షు యజ్ఞభ్రేష ప్రాయశ్చిత్తం కరిష్యే । భూస్స్వాహా।
గార్హపత్యే । అగ్నయ ఇదం । అస్యామిష్టౌ యజుష్టో యజ్ఞభ్రేష ప్రా
యశ్చిత్తం కరిష్యే। భువస్స్వాహా। దక్షిణాగ్నౌ। వాయవ ఇదం। అస్యా
మిష్టౌ సర్వతో యజ్ఞ భ్రేష ప్రాయశ్చిత్తం కరిష్యే।
సువస్స్వాహా ॥ ఆహవనీయే సూర్యాయేదం। అస్యా
మిష్టౌ వగ్నీనాం మధ్యేందరాగమనదోష నిర్హరణార్థం పథికృద్వై
శ్వానరేష్టిస్థానే స్రువాహుతీ హోష్యామి । అగ్నయే పథికృతే
స్వాహా । అగ్నయే పథికృత ఇదం । అగ్నయే వైశ్వానరాయస్వాహా।
అగ్నయే వైశ్వానరాయేదం। అస్యామిష్టౌ బుత్విగ్భిర్న్యూనాచాపశబ్దో
చ్చారణ దోషనిర్హరణార్థం సారస్వతేష్టిస్థానేస్రువాహుతి హోష్యా
మి। సరస్వత్యై స్వాహా। సరస్వత్యా ఇదం। సరస్వతే స్వాహా । సరస్వ
త ఇదం। అస్యామిష్టౌ కర్మసంపూర్త్యర్థం విష్ణుముద్దిశ్య స్రువాహుతిం
హోష్యామి । విష్ణవే స్వాహా । శ్రీమహావిష్ణవ ఇదం । పూర్వవద్ధ్య
ఘా మాపాద్యయ్య। అప్యాయతాం - అస్మిన్ అంతర్వేద్యాద్యవసిష్టం

కృపయాసమిష్ట యజుర్జుహోతి। మధ్యమేస్వాహా శాకేబర్హి
తన్ప్రహరతి । బర్హిర్ధృతాయా అథస్తాత్కృత్వా। దేవాగాతువి
దోగాతుం విత్వాగాతుమితమనస్పత ఇమన్నో దేవదేవేషు యజ్ఞగ్‍ం
స్వాహా వాచస్వాహా వాతేధాస్వాహా। దేవేభ్యోగాతువిద్భ్యో యజ్ఞా
యపరమాత్మన ఇదం। వసుర్యజ్ఞోవసుమాన్ యజ్ఞస్తస్యమాయజ్ఞస్య
వసోర్వసుమతోవస్వాగచ్ఛతు పరమేశ్వరప్రసాదోమామాగచ్ఛతు। య
జ్ఞోమామాగచ్ఛతు। సమిష్టయజుర్హుతం యదియజమానః ప్రవసేత్।
ప్రజాపతే ర్విభాన్నామలోకస్తస్మిగ్‍ం స్త్వాదధామి సహయజమా
నేన। ధ్రువాయాం యజమానభాగమవధాయ। సమిష్టయజుషాసహా
జుహూయాగ్దేవాగాతు విద ఇత్యాది। అభిస్తృణీహి పరిధేహి వేదిగ్‍ంజా
మిగ్‍ంమాహిగ్‍ంసీరముయా శయానా హోతృషదనాహరితా స్సువర్ణా
నిష్కా ఇమేయజమానస్య బ్రధ్నే। హోతృషదనైర్వేది ముప
స్తీర్య। శోవోరయోక్షిత్థ్సవో విముంచతు। అంతర్వేది ప్రణీతా ఆసా
ద్యవిముంచతి। అంతర్వేదిప్రణీతాస్వప్స్వర్యా స్సంతతిముదక ధారాగ్‍ం
స్రావయంతి యజమానో మంత్రాంజపతి। సదసిసన్మే భూయాస్సర్వ
మసిసర్వం మేభూయాః పూర్ణమసిపూర్ణం మేభూయా అక్షితమసిమా
మేక్షేష్ఠాః। ఆసీయమానాయాంజపతి। యేనదేవాః పవిత్రేణ। ఆ
త్మానం పునతే సదా। తేనసహస్రధారేణ। పావమాన్యః పునంతు
మా। ప్రాజాపత్యం పవిత్రం। శతోద్యామగ్‍ం హిరణ్మయం। తేనబ్ర
హ్మవిదోవయం। పూతంబ్రహ్మపునీమహే। ఇంద్రస్సునీతీసహామా
పునాతు। సోమస్వస్త్యావరుణస్సమీచ్యా। యమోరాజా ప్రమృణా
భిఃపునాతుమా। జాతవేదామోర్జయంత్యా పునాతు। ప్రాచ్యాందిశిదే
వాఋత్విజో మార్జయంతాం। దక్షిణాయాం దిశిమాసాః పితరోమా
ర్జయంతాం। ప్రతీచ్యాందిశిగృహాః పశవో మార్జయంతాం। ఉదీ
చ్యాందిశ్యాప ఓషధయోవనస్పతయో మార్జయంతాం। ఊర్ధ్వా
యాందిశియజ్ఞస్సంవత్సరో యజ్ఞపతిర్మార్జయంతాం। ఏకైర్యధాలిప్స

గంపృత్సిచ్య। సాముద్రంవః ప్రహిణోమిస్వాం యోనిమపిగచ్ఛత
అచ్ఛిద్రః ప్రజయాభూయాస సంమాపరాసేచిమత్పయః శేషమంత
ర్వేదినినీయ్య । యదప్సుతే సరస్వతిగోష్వశ్వేషుయన్మధు । తేనమే
వాజినీవతి ముఖమంగ్ధిసరస్వతి । యాసరస్వతీవై శంభల్యాతస్యాం
మేరాస్వతస్యాసై భక్షీయ్యలిస్యాస్తే భూయిష్ఠభాజో భూయాస్మ
ముఖంవిమృష్టే। ఏషవైదర్శపూర్ణమాస యోరవభృథః । యందే
వామనుష్యేషూపవేషముధారయన్। యేఅస్మదపచేత సస్తానస్మభ్య
మిహాకురు । ఉపవేషోపవిద్ధినః ప్రజాంపుష్టిమథోధనం ద్విపదోనశ్చ
తుష్పదోధ్రువానసపగాన్కురు । పురస్తాత్ప్రత్యంచ ముత్కరఉపవే
షగ్ స్థవిఃపత ఉపగూహతి । చతుష్పదీయమృక్। యానిఘర్మేకపా
రాన్యుపచిన్వంతి. వేధసః। పూష్ణస్తాన్య పివ్రత ఇంద్రవాయూవిముం
చతాం। ఉభౌకపాల విమోచనంజపతి । సంఖ్యాయో ద్వాసయతి
యజమానస్య గోపీథాయ। అత్రాధ్వర్యోః కర్మసమాప్తిః। బ్రహ్మ।
బిహో భాగోసి బ్రహ్మభాగంపాశ్చ్నతి। అయాడగ్నిర్జాతవేదా అంత
రఃపూర్వో అస్మిన్నిషద్య ॥ సన్వం అస్మిన్నిగ్ సువిముచావి మంచధే
హ్యస్మాస్సుద్రవిణం జాతవేదోయచ్ఛ భద్రంప్రణోయత్స్యభి పస్యో
అన్నాన్నన్నస్ప్రజ సుమతాన్యాజవత్యా। ఆహవనీయ ముపస్థాయ।
యదేశం ప్రతిష్ఠాప్యమత్యేవంవిహిత మిష్టిపశుబంధానాం బ్రహ్మ
త్వంబ్రహ్మాణ్వ । యజమానో దక్షిణో వేద్యం శేదక్షిణేనపదా చతు
రోవిష్ణుక్రమాన్క్రామతి। —౯— విష్ణోఃక్రమోస్యభిమాతి
హాగాయత్రేణ ఛందసా పృథివీమను విక్రమే నిర్భక్తస్స
యంద్విష్మః । విష్ణోః క్రమో స్యభి మాతిహా త్రైష్టుభేన ఛం
దసాంతరిక్ష మను విక్రమే నిర్భక్తస్సయంద్విష్మః । విష్ణోఃక్ర
మోస్యరాతీయతోహంతా జాగతేనఛందసాదివమను విక్రమేనిర్భ
క్తస్సయంద్విష్మః । విష్ణోఃక్రమోసిశత్రూయతోహంతానుష్టుభేన
ఛందసాదిశోనువిక్రమే నిర్భక్తస్సయంద్విష్మః । అగ్నినాదేవేనపృత

నాజయామి గాయత్రేణఛందసా త్రివృతాస్తోమేనరథంతరేణ సా
మ్నా వషట్కారేణవజ్రేణ పూర్వజాన్ భ్రాతృవ్యానధరాన్పాదయా
మ్యవైనాన్బాధే ప్రత్యేనాన్నుదేస్మిన్క్షయేస్మిన్భూమిలోకే యోస్మా
న్ద్వేష్టి యంచవయంద్విష్మోవిష్ణోః క్రమేణాత్యేనాన్క్రామామి। ఇం
ద్రేణదేవేనపృతనాజయామి త్రైష్టుభేనఛందసాపంచదశేనస్తోమేనబృ
హతాసామ్నా వషట్కారేణవజ్రేణ సహజాన్భ్రాతృవ్యానధరా
న్పాదయామ్యవైనాన్బాధే ప్రత్యేనాన్నుదేస్మిన్క్షయేస్మిన్భూమిలోకే
యోస్మాన్ద్వేష్టి యంచవయంద్విష్మోవిష్ణోః క్రమేణాత్యేనాన్క్రా
మామి। విశ్వేభిర్దేవేభిఃపృతనాజయామి జాగతేనచ.దసాసప్తదశే
నస్తోమేనవామదేవ్యేనసామ్నా వషట్కారేణవజ్రేణా పరజాన్భ్రా
తృవ్యానధరాన్పాదయామ్యవైనాన్బాధే ప్రత్యేనాన్నుదేస్మిన్క్షయే
స్మిన్భూమిలోకే యోస్మాన్ద్వేష్టి యంచ వయంద్విష్మోవిష్ణోః క్రమేణా
త్యేనాన్క్రామామి। యేదేవాయజ్ఞహనః పృథివ్యామధ్యాసతే।
అగ్నిర్మాతేభ్యోరక్షతుగచ్ఛేమ సుకృతోవయం। యేదేవాయజ్ఞము
షః పృథివ్యామధ్యాసతే। అగ్నిర్మాతేభ్యోరక్షతుగచ్ఛేమ సుకృ
తోవయం। ఆగన్మమిత్రావరుణావరేణ్యా రాత్రీణాం భాగోయువయోర్యోఅ
స్తి। నాకంగృహ్ణానాస్సుకృతస్య లోకేతృతీయేపృష్ఠేఅధిరోచనేది
వః। యేదేవాయజ్ఞహనోంతరిక్షేమధ్యాసతే। వాయుర్మాతేభ్యో
రక్షతుగచ్ఛేమ సుకృతోవయం। యేదేవాయజ్ఞముషోంతరిక్షేమధ్యా
సతే। వాయుర్మాతేభ్యోరక్షతుగచ్ఛేమ సుకృతోవయం। యాస్తే
రాత్రీస్సవితర్దేవయానీరంతరాద్యావాపృథివీవియంతి। గృహైశ్చస
ర్వైఃప్రజయాన్వగ్రేసువోరుహాణా స్తరత రాజాగ్ంసి। యేదేవాయ
జ్ఞహనోదివ్యధ్యాసతే। సూర్యోమాతేభ్యోరక్షతుగచ్ఛేమ సుకృ
తోవయం। యేదేవాయజ్ఞముషోదివ్యధ్యాసతే। సూర్యోమాతే
భ్యోరక్షతుగచ్ఛేమ సుకృతోవయం। యేనేంద్రాయసమభరః ప

యాగ్ం స్వస్తిమేనవా విహాజాతవేదః । తేనాగ్నే త్వముతవర్ధయేమగ్ం సజాతానాగ్ం శ్రైష్ఠ్య ఆధేహ్యేనం । అథాదిత్యముపతిష్ఠతే । అగన్మసువస్సువరగన్మ సందృశస్తేమాఛిత్సియత్తేతప స్తస్మైతేమావృక్షి సుభూరసి శ్రేష్ఠోరశ్మీనామాయుర్ధా అస్యాయుర్మేధేహి ధేహీవర్చోమేధా అసివర్చోమయిధేహీదమహమమూహిం పాప్మనాం । భ్రాతృవ్యమాభ్యోదిగ్భ్యోస్యైదివోస్మాద । దరిక్షాదస్యైపృథివ్యా అస్మాదన్నాద్యాయన్నిర్భజామి నిర్భక్తస్సయాద్విష్మః । సంజ్యోతిషాభూమ । ఉద్యంనద్యమిత్రమహః । సపత్నాన్మేఅనీనశః । దివైనాన్విద్యుతాజహి । నిమ్రోచన్నధరాన్కృధి । ఉద్యన్నద్యవినోభజహి । పితాపుత్రేభ్యోయథాదీర్ఘాయుత్వస్యహేశిషే । అస్యానోధేహిసూర్య । ఉద్యన్నద్యమిత్రమహః । ఆరోహన్నుత్తరాందివం । హృద్రోగంమమసూర్య । హరిమాణంచనాశయ । శుకేషుమేహరిమాణం । రోపణాకాసుదధ్మసి । అథోహారిద్రవేషుమే । హరిమాణంనిదధ్మసి । ఉదగాదయమాదిత్యః । విశ్వేనసహాసహా । ద్విషంతంమమరంధయన్ । మోఅహంద్విషతోరధం । యోనశ్చపాదశపతః । యశ్చనశ్శపతశ్శపాత్ । ఉషాశ్చతస్మైనిమ్రుక్చ । సర్వంపాప్మగ్ంసమూహతాం । దీర్ఘమాన్పశూమాన్యావర్తే । ప్రదక్షిణమావర్తతే । పుణ్యాభవంతుయాలక్ష్మీః పరాభవంతుయాఃపాపీ । ఇత్యుక్త్వాపునరావర్తతే । సమహాంప్రజయానం మయాప్రజాసమఃహాగ్ం రాయస్పోషేణసంమయారాయస్పోషః । ఇతిచ । సమిద్ధోఅగ్నేదీదిహీనమేద్ధాతే అగ్నేదీద్యాసం । అహవనీయముపసమింధే । వసుమాన్ యజ్ఞోవసీయాన్భూయాసం । ఆహవనీయముపతిష్ఠతే । యోనస్సపత్నోయోరణోమర్త్యోభిదాసతిదేవాః ఇద్మస్యేవప్రతప్తా యతోమాతస్యచ్ఛేషికించన । ఇతిచ । అగ్నిపావమాన్యావిమేరుచా । అగ్నిపావమానీభ్యాం గార్హపత్యముపతిష్ఠతే । అగ్నఆయూగ్ంషిపవసఆసువోర్జమిషంచనః । ఆరేబాధస్వదుచ్ఛునాం । అగ్నేపవస్వస్వపా అస్మేవర్చస్సు

వీర్యం । గార్హపత్యముపసమింధే । దధత్పోషగ్ం రయింమయి । అ
గ్నే గృహపతేసుగృహపతి రహంత్వయాగృహపతి నాభూయాసగ్ం
సుగృహపతిర్మయాత్వం గృహపతినాభూయాః । శతగ్ం హిమాతా
మాశిషమాశాస్తే । యజ్ఞేశ్వరశర్మణే జ్యోతిష్మత్తా మాశిషమాశా
స్తే । జ్యోతిషీతితంతవేత్వాయజ్ఞేశ్వరశర్మన్నను మాతన్వస్తినోదైవ్యం।
స్తంతుమామనుష్య శ్ఛేది దివ్యాద్ధామ్నో మాభిచ్ఛి మామాను
షాత్ అగ్నేవహ్నే స్వదితన్నస్తనయెపితుంకచ। శంతో శాయతనువే
ప్యోనః । దక్షిణాగ్నిముపసమింధే । పునర్గార్హపత్యముపతిష్ఠతి ।
జ్యోతిషితం తవేత్వాయజ్ఞేశ్వరశర్మం ననుమాతన్వచ్ఛిం నోద్దివ్యస్తం
తుమామనుష్య శ్ఛేది దివ్యాద్ధామ్నో మాచిచిమామానుషాత్ ।
జ్యోతిషితం తవేవ్రతిపుతం మంత్రావృత్తిః । వేదముపసఆదా
యాంతర్వేద్యాసినోతిమోహుం జపతి । యేదేవాయజ్ఞహానఇత్యాది
సజాతానాన్ శ్రేష్ఠ్యా ఆదిహ్యానమిత్యంతం । కస్త్వాయునక్తిసత్వావి
ముంచతు । వ్రతంవిస్రక్ష్య । అగ్నేవ్రతపతేవ్రతమచారిషంతదశకంత
న్మేరాధి । వాయోవ్రతపతే వ్రతమచారిషం తదశకం తన్మేరాధి । ఆ
దిత్యవ్రతపతేవ్రతమచారిషం తదశకంతన్మేరాధి । వ్రతానాంవ్రతప
తేవ్రతమచారిషంతదశకంతన్మేరాధి। యజ్ఞోబభూవసఆబభూవసుప్రజ
జ్ఞేసవావృధి । సదేవానామధిపతిర్బభూవసోఅస్మాగ్ంఅధిపతీస్క
రోతువయగ్గ్ స్యామపతయోరయీణాం । ప్రాఙ్ముదేత్యగోమతీ-జప
తి। ఇగోమాగ్ం అగ్న్యవిమాగ్ం అశ్వీయజ్ఞోనృవత్సఖాసదమిదంప్రమృ
ష్యః । ఇడావాగ్ం వేషాఅసురప్రజావాందియన్ రయింపృథుబుధ్నస్స
భావాన్ । సంయజ్ఞపతిరాశిషా । యజమానభాగం ప్రాశ్నాతి । ఇ
దగ్ంహవిః । ప్రాతర్ధోహం । దధిక్రావ్ణోఽ ఇతిదధి । యజ్ఞశ్చమ
ఉపచమఆయుశ్చమేబలంచమే యజ్ఞావోమేసంతిష్ఠస్వాయజ్ఞస్విష్టోమే
సంతిష్ఠస్వయజ్ఞారిష్ఠామేసంతిష్ఠస్వ । దర్శపూర్ణమాసాభ్యాగ్ం సో
మేనపశునావెష్ట్వాజపతి । వృష్టింసివృశ్చమేపాప్మానమృతాత్సత్య

ముపాగాం । అపఉపస్పృశ్య । బ్రాహ్మణాగ్ స్తర్పయత నై । ఆగ్నే నమెత్యాదివద్దిదక్షిణాంకుర్యాత్ ॥ హరిః ఓం శ్రీకృష్ణార్పణమస్తు॥

ఆ ధా న ప్ర శ్న మ్.

హరిఃఓం । పూర్వేద్యుఃప్రాతరౌపాసనగ్ హుత్వా॥ దర్భేష్వాసీనోదర్భాన్ ధారయమాణఃపవిత్రపాణిః పత్న్యాసహ ప్రాణానాయమ్య । దేశకాలౌసంకీర్త్యసర్వకర్మార్థ్యః । పూర్వాగ్ సోమేనయక్ష్యమాణో గ్నీనాధాస్యే । సర్వక్రత్వర్థం । మైరస్మ్యధికృతోయాగ్ శ్చకత్వా మిత్రయోక్తమితిసంకల్ప్య । అయజ్ఞత్వాన్నవిద్యాత్ । అస్మిన్ న్నాధానేఅగ్నీనాధాస్యే । ప్రథమాధానేఅధ్వర్యుంత్వా మహాంవృణే॥ వృతోస్మికరిష్యామి॥ బ్రహ్మాణంత్వామహాంవృణే॥ హోతారంత్వా మహాంవృణే । అగ్నీధంత్వామహాంవృణే । వృతోస్మికరిష్యామి । ఏవంబ్రహ్మాదీనాంవరణం । ప్రథమాధానేఅధ్వర్యుర్వైశ్వానర సూక్తంజపతి । వైశ్వానరోనఊత్యా పయాతు పరావతః అగ్నిరుక్థేన వాహసా । ఋతావానం వైశ్వానరమృతస్య జ్యోతిషస్పతిం । అజస్రంఘర్మమీమహే । వైశ్వానరస్యదగ్ సనాభ్యోబృహదరిణా దేకస్య పస్యయాకవిః । ఉభాపితరామహ యన్నజాయతాగ్ని ర్ద్యావాపృథివీభూరిరేతసా । పృష్టోదివిపృష్టో అగ్నిః పృథివ్యాంపృష్టోవిశ్వా ఓషధీరావివేశ । వైశ్వానరస్సహసా పృష్టోఅగ్నిస్సనోదివా సరిషః పాతునక్తం । జాతోయదగ్నే భువనావ్యఖ్యః పశున్నగోపా ఇర్యః పరిజ్మా । వైశ్వానరబ్రహ్మణేవిందగాతుంయూయంపాతస్వస్తిభిస్సదానః । త్వమగ్నే శోచిషాశోశుచాన ఆరోదసీ అపృణాజాయమానః । త్వం దేవాగ్ అభిశస్తేర ముంచో వైశ్వానర జాతవేదోమహిత్వా । అస్మాకమగ్నె మఘవత్సుధారయా నామిక్షత్రమజరగ్ సువీర్యం । వయంజయేమశతినగ్ సహస్రిణం వైశ్వానర వాజమగ్నే తవోతిభిః॥ వైశ్వానరస్య సుమతౌస్యామరాజాహి కంభువనానామభిశ్రీః । ఇతో జాతోవిశ్వమిదం విచష్టే వైశ్వానరోయతతే సూర్యేణ । అధ్వర్యు॥

యో అశ్వత్థశ్శమీగర్భ ఆరురోహ త్వే సచా । తం తే హరామి బ్రహ్మ
ణా యజ్ఞియైః కేతుభిస్సహ । శమీగర్భస్యాశ్వత్థస్యారణీ ఆహరతి।
అథ యశ్శమీగర్భస్యేతి వాజసనేయకం । అశ్వత్థాద్ధవ్యవాహాద్ధిజాతా
మగ్నేస్తనూం యజ్ఞియాగ్ం సంభరామి । శాంతియోనిగ్ం శమీగర్భ
మగ్నయే ప్రజనయితవే ఆయుర్మయి ధేహ్యాయుర్యజమానే । యుగ
వదరణీ అభిమంత్ర్య స ప్తపార్థివాన్త్సంభారానాహరత్యేవం పానస్ప
త్యాన్। పంచపంచవా భూయసో వా పార్థివానసంభారాన్త్సంభరేదితి
వాజసనేయకం। వైశ్వానరస్య రూపం పృథివ్యాం పరిస్రసా । స్యోన
మావిశంతు నః శివాః । సికతాః । యదిదం దివో యదదః పృథివ్యాస్సంజజ్ఞా
నే రోదసీ సంబభూవతుః । ఊషాన్ కృష్ణమవతు కృష్ణ మూషా ఇహో
భయోర్యజ్ఞియమాగమిష్టాః । ఊషాన్ । ఊతీః కుర్వాణో యత్పృథివీ
మచరో గుహాకార మాఖురూపం ప్రతీత్య । తత్తే న్యక్తమిహ సంభరం
తశ్శతం జీవేమ శరదస్సవీరాః । ఆఖుకరీషం । ఊర్జం పృథివ్యా రసమాభ
రంతశ్శతం జీవేమ శరదః పురూచీః । వంమ్రీభిరనువిత్తం గుహాసు
శ్రోత్రంత ఉర్వ్యబధిరా భవామః । వల్మీకవపాం । ప్రజాపతిసృష్టా
నాం ప్రజానాం క్షుధోపహత్యై సువితన్నో అస్తు । ఉపద్రవభిన్నమివ
మూర్జం ప్రజాభ్య స్సూదం గృహేభ్యో రసమాభరామి । సూదం ।
యస్య రూపం బిభ్రదిమామవిందద్గుహాప్రవిష్టాగ్ం సరిరస్య మధ్యే । త
స్యేదం విహతమాభరంతోఽచ్ఛంబట్కారమస్యాం విధేమ । వరాహవి
హతం । యాభిరద్రుమగ్ం హాజ్జగతః ప్రతిష్ఠా ముర్వీమిమాం విశ్వజనస్యభ
ర్త్రీం । తానశ్శివాశ్శర్కరాస్సంతు సర్వాః । శర్కరాః । అగ్నే రే
తశ్చంద్రగ్ం హిరణ్యమద్భ్యస్సంభూతమమృతం ప్రజాసు । తత్సంభరం
న్నుత్తరతో నిధాయాతి ప్రయచ్ఛందురితింతరేయం । త్రీణి హిరణ్యశ
కలాన్నిధాయ । ఇత్యష్టౌ పార్థివాన్త్సంభారాన్ త్రీణి రజతశకలాంనిధాయ ।
యది పంచౌదుంబరాణి లోహశకలానిపంచ మో భవతి । అశ్వోరూ
పం కృత్వా యదశ్వత్థేఽతిష్ఠస్సం వత్సరం దేవేభ్యో నిలాయ । తత్తే న్యక్త

ఋహాసంభరం తశ్శతం జీవేమశరదస్సవీరాః । అశ్వత్థం । ఊర్జఃపృథి
వ్యాఅధ్యుత్థితోఽసివనస్పతేశత వల్శోవిరోహ । త్వయావయ మిష
మూర్జం మదంతో రాయస్పోషేణ సమిషామదేమ । ఔదుంబరమ్
గాయత్రియాహ్రియమాణస్య యత్తేపర్ణమపత తృతీయస్యైదివో
ధి । సోఽయంపర్ణస్సోమపర్ణాద్ధిజాత స్తతో హరామిసోమపీథస్యావరు
ద్ధ్యై । దేవానాం బ్రహ్మవాదం వదతాం యదుపాశృణోస్సుశ్రవావై
శ్రుతోఽసి । తతోమామావిశతుబ్రహ్మవర్చసం తత్సంభరగ్ స్తదవరుం
ధీయసాక్షాత్ । ఏతాభ్యాం పాలాశపర్ణం । యయాతేసృష్టస్యా
గ్నేర్ హేతిమశమయత్ప్రజాపతిః । తామిమామప్రదాహాయశమీగ్
శాంత్యై హరామ్యహం । శమీం । యత్తేసృష్టస్య యతోవికంకతం
భాఆర్ఛజ్జాతవేదః । తయాభాసానం మితఉరున్నోలోక మనుప్రభా
హి । వైకంకతం । యత్తేతాం తస్యహృదయ మాచ్ఛిందంజాతవేదో
మరుతోఽద్భి స్తమయిత్వా । ఏతత్తేతదశనే సంభరామి సాత్మాఅగ్నేస
హృదయోభవేహ । అశనిహతస్య వృక్షస్యశకలం । యత్పర్యపశ్య
త్సరిరస్యమధ్యఉర్వీ మపశ్యజ్జగతః ప్రతిష్ఠామ్। తత్పుష్కరస్యాయత
నాద్ధిజాతంపర్ణంపృథివ్యాః ప్రథనగ్ హరామి । పుష్కరపర్ణమేకం ।
సంభారాంతూష్ణీమేకస్మిన్పాత్రేసంభృత్య । యంత్వాసమభరంజా
తవేదోయథాశరీరం భూతేషున్యక్తం । ససంభృతస్సీదశివఃప్రజాభ్య
ఉరున్నోలోకమనునేషివిద్వాన్ । సంభృత్య నిదధాతి । తతోనాందీ
ముఖం । మాతృశ్రాద్ధంతుపూర్వంస్యా త్పితౄణాంతదనంతరం ।
తతోమాతామహానాంచ వృద్ధౌశ్రాద్ధత్రియం స్మృతం । అగూరర
ణ్యోర్ హరణాది యంత్వాశ్రాద్ధం భవేన్నాందీముఖాభిధానం । ఉద్ధ
న్యమానంవపనం నిధానం బ్రహ్మారణ్యాగ్నేరశనం చపతోన్యైః। ఉద్ధ
న్యమానమస్యాఅమేధ్యమపనాన్మనం యజమానస్యహంతు । శివా
నస్సంతుప్రదిశశ్చ తస్రశ్శన్నోమాతా పృథివీతోకసాతా । ప్రాచీన
ప్రవణం దేవయజనముద్ధత్యాపఉపస్పృశ్య । శన్నోదేవీరభిష్టయఆ

పోఽభవంతుపీతయే । శంయోరభిస్రవంతునః । అద్భిరవోక్ష్య । తస్మి
న్నుదీచీనవగ్ంశగ్ం శరణంకరోతీతిస్యాగ్రేణమధ్యమవగ్ం శంగార్హప
త్యాయతనం భవతి । తస్మాత్ప్రాచీనమష్టాసు ప్రక్రమేషు బ్రాహ్మణ
స్యాహవనీయాయతనమేకాదశ సురాజన్యస్య ద్వాదశసువైశ్య
స్యాచతుర్వింశత్యా మపరిమితే యావదావా చక్షుషామన్య
తేతస్మిన్నాతిదూరమాధేయఇతి సర్వేషామవిశేషేణత్ర్యాయతే ద
క్షిణతః పురస్తాద్వాతృతీయదేశే గార్హపత్యస్యనేదీయసి దక్షిణా
గ్నేరాయతనమన్యదాహవనీయాగార మన్యద్గార్హపత్య స్యాగ్రే
ణాహవనీయగ్ం సభాయాగ్ం సభ్యగ్ంపూర్వేణావసథఆవసథ్యః ।
ప్రాచీంనిశ్చిత్యతత్పశ్చాస్మథ్యాన్మన్వంగులేనతు । సూత్రేణప్రథమయే
ద్గార్హపత్యాయతనముచ్యతే । తద్బహిఃప్రాక్ప్ర దాన్యష్టౌగత్వా
తుచతురశ్రకంద్వి సూర్యాంగుళమానేనకుర్యాద్వా ! హవనీయకం
ప్రత్యగ్నేఃప్రాక్పదంగత్వా దక్షిణేనపదద్వయం । అంగుళ్యైకోనవిం
శత్యామండలేర్ధంతుదక్షిణా । చతుష్షష్ట్యంగుళం తిర్యక్ప్రత్యగ్నేః పు
రతోభవేత్ । పశ్చాదాహవనీయస్య చతుస్సూర్యాంగుళంభవేత్ ।
పార్శ్వేసన్నమయేద్ద్విజ్ఞంద్వ్యస్రం గుణాధికసూత్రతః । వేద్యాయతనని
ర్మాణంద్విస్త్రిమేఖలకంత్రికమాత్ । కేశశ్మశ్రునవపతేనఖానినికృంతతే ।
స్నాత్వైవంపత్నీకేశవర్జం క్షౌమేవసానౌజాయాపతీ అగ్నిమాదధీ
యాతాంతే దక్షిణాకాలేస్వర్యవేదత్తో పరాహ్ణేఽపివృతః సూర్యా
పాసనాదగ్నిమాహృత్య । అపరేణగార్హపత్యంబ్రాహ్మాదసి క
మాథథాత్యోపాసనం వాసర్వంనిర్మథ్యంవా । ప్రాచీఃపూర్వముద
క్సంస్థం దక్షిణారంభమాలిఖేత్ । తతోదీచీఃపురస్సంస్థంపశ్చిమా
రంభమాలిఖేత్ । అవాక్కరోభ్యుక్ష్యనిధాయవహ్ని ముత్థిష్యచ్యతే
హోక్షణతోయశేషం । ప్రాక్తోయమన్యంనిదధాత్యు దగ్వాయథాబ
హిస్స్యాచ్చపరిస్తరాణాం । ప్రాక్తోయనిధానాంత మగ్నిప్రతిష్ఠాపన
మగ్నిమలంకృత్యపరిస్తరణం । తతోజాయాపత్యోర్యోర్భజనగ్ం సాయ

ఘూావ సనవాో మేహు తేవరేణ బ్రాహ్మౌదనికం లోహితే చర్మణ్యా
నడుహే ప్రాచీనగ్రీవముత్తరలోమ్ని పాచకేనానిశాయాం బ్రహ్మౌ
దనంచతుశ్శరావంనిర్వపతి । దేవస్యత్వాసవితుః ప్రసవేశ్వినోర్బా
హుభ్యాంపూష్ణోహస్తాభ్యాం బ్రహ్మణే ప్రాణాయజుష్టంనిర్వపామి ।
దేవస్యత్వా— పూష్ణోహస్తాభ్యాం బ్రహ్మణేపానా యజుష్టంనిర్వపామి।
దేవస్యత్వా — పూష్ణోహస్తాభ్యాం బ్రహ్మణేవ్యానాయజుష్టంనిర్వ
పామి । దేవస్యత్వా— హస్తాభ్యాం బ్రహ్మణేజుష్టంనిర్వపామి । తూ
ష్ణీంచాపర్వాణితూష్ణీమవహత్య చతుష్పాదపాత్రేషువ చతిల ప్రతూ
శయుతిసప్రప్రావయుతినగాలయుతి త్రీ రేఖవతీత్యే కేజీవతండులమివ
శ్రిపయుతీ తివిజ్ఞాయతే ॥ ఉద్వాస్యాపాసనదర్వ్యాద్బ్రహ్మౌదనాదు
ద్ధృత్య । ప్రవేధసేకవయేసుశ్లాయవచోవందారు వృషభాయవృ
ష్ణే । యతోభయయుభయంతనో అస్త్వవదేవాన్ యజేహేడ్యాం
త్వాస్వాహా । ప్రవేధసేబ్రహ్మణఇదం । వ్యుద్ధరణాదియాజమానంయ
జమానశ్చతుర్ధా బ్రహ్మౌదనాదుద్ధృత్య । ప్రభూతేనసర్పిషోపసిచ్య
కర్షంననుచ్ఛిందగ్ శ్చతురుభ్యఆర్ షేయేభ్యఋత్విగ్భ్య ఉపో
హాత్యపాత్రాః పరిధమేషీండాభవంత్య ప్రతిహాతాఃపాణయోర్ధ్వర్యుర్గ్ని
హీతపిండ ఏవఅథబ్రహ్మౌదనశేషగ్ సంకృష్యతస్మిన్నాజ్య శేష
మాసిచ్యతస్మిగ్ శ్చిత్రియాన్యాశ్వత్థస్యతిస్రస్త్రిస్రస్సమిధా ఆర్ద్రా
సపలాశాః ప్రాదేశ మాత్ర్యస్త్రిభగవత్యః । ఫలవతీర్వవివర్తయతి । చి
త్రియాదశ్వత్థాత్సంభృతాబృహత్య శ్శరీరమభిసగ్స్కృతాస్థ । ప్ర
జాపతినాయజ్ఞముఖేనసంమితాస్తి సప్రిస్త్రివృద్భిర్మిథునావప్రజాత్యై।
చరుశేషేణోడఘత్వాథాద ధాతిఘృతవతీభిరాగ్నే యీభిర్గాయత్రీభి
ర్బ్రాహ్మణస్యత్రిష్టుగ్భి రాజన్యస్య జగతీభిర్వైశ్యస్య । సమిధాగ్నిం
దువస్యతఘృతైర్బోధయతాతిథిం । అస్మిన్ హవ్యాజుహోతన । అ
గ్నయఇదం । ఉపత్వాగ్నే హవిష్మతీ ర్ఘృతాచీర్యంతుహర్యత । జుష
స్వసమిధోమమ । అగ్నయఇదం । తంత్వాసమిద్భిరంగిరోఘృతేన

పర్ధరూమసి। బ్రిహచ్ఛోచాయవిష్ఠ్య । అగ్నయ ఇదం । సమిత్థ్సతి
ప్రోవత్థ్సతరీర్దధాతి । అధ్వర్యోత్రిసాంవత్థ్సరీస్తే దదామి । ప్రతిగృ
హ్ణామి । ప్రాశ్ఞంతి బ్రాహ్మణా ఓదనం । ప్రాశితవద్భ్యస్సమానంవ
రందదాతి ప్రాశిత వంతో బ్రాహ్మణాస్సమానం వో వరందదామి ।
ప్రతిగృహ్ణామి । అధ్వర్యుః । ప్రజా అగ్నే సంవాసయాశాశ్చ పశుభి
స్సహ । రాష్ట్రాణ్యస్మా ఆధేహి యాన్యాసన్త్సవితుస్సవె । ఉత్తరేణ
గార్హపత్యాయతనం కల్మాషమజాంబధ్నాత్యథ యజమానో వ్రత
ముపైతివాచంచయచ్ఛతి । అనృతాత్సత్యముపైమిమానుషాద్దైవ్య
ముపైమి । వ్రతముపైతి । దైవీంవాచంయచ్ఛామి । వాచంచయ
చ్ఛతి । వీణాతూణవేనైనమేతాగ్ం రాత్రింయజమానం జాగరయం
త్యపివానజాగర్తినవాచంచయచ్ఛతి । శల్కైరేతాగ్ం రాత్రిమేతమ
గ్నిమింధానా స్తే । శల్కైరగ్నిమింధానఉభౌలోకౌ సనేమహం । ఉభ
యోర్లోకయోరుర్ధ్వాతి మృత్యుంతరామ్యహం । ప్రతిశల్కంమం
త్రావృత్తిః । తస్మిన్నుషస్యేవమరణీనిష్టపతి । జాతవేదో భువనస్య రేత
ఇహసించతపసోయజ్జనిష్యతే । అగ్నిమశ్వత్థాదధిహవ్యవాహగ్ం శ
మీగర్భాజ్జనయన్ యోమయోభూః । అయంతే యోనిర్ఋత్వియో
యతో జాతో అరోచథాః । తంజానన్నగ్న ఆరోహాథానో వర్ధ
యారయిం । ఏతాభ్యామరణీనిష్టప్యాగ్నిమనుగమయ్యాథ స్మకరోతి ।
అగ్నీరక్షాగ్ంసి సెధతిశుక్రశోచిరమర్త్యః । శుచిఃపావక ఈడ్యః ॥ అ
రణీఅభిమంత్ర్య । ద్వోహ్యైచతేద్యుగ్థభృచ్ఛర్వరీతే తేభాగధేయంప్ర
యచ్ఛామి । యజమానాయప్రయచ్ఛతి । మహీవిశ్పత్నీ సద నెఋత
స్యార్వాచీ ఏతంధరుణేరయీణాం । అంతర్వత్నీజన్యంజాతవేదసమ
ధ్వరాణాంజనయథఃపురోగాం । అరణీఆహిరియమాణె యజమానః
పరీక్షతె । ఆరోహతందశతగ్ం శక్వరీర్మమర్తేనాగ్న ఆయుషావర్చ
సాసహ । జ్యోగ్జీవంతఉత్తరాముత్తరాగ్ం సమాందర్శమహం పూ
ర్ణమాసంయజ్ఞం యథాయజై । అరణీహస్తద్వయేనప్రతిగృహ్య ।

ఋత్వియవతీస్థోఽగ్నిరేతసౌగర్భందధాథాంతేవామహందదే । తత్స
త్యంయద్వీరంబిభృథోవీరంజనయిష్యథః । తేమత్ప్రాతః ప్రజనిష్యే
థే తేమాప్రజాతే ప్రజనయిష్యథః । ప్రజయాపశుభిర్బ్రహ్మవర్చసేన
సువర్గేలోకే । ప్రతిగృహ్యాభిమన్త్రయతేయజమానః । మయిగృ
హ్ణామ్యగ్రేఅగ్నిగ్ం రాయస్పోషాయసుప్రజాస్త్వాయసువీర్యాయ ।
మయిప్రజాం మయివర్చో దధామ్యరిష్టాస్స్యామతనువాసువీరాః ।
యోనోఅగ్నిఃపితరోహృత్స్వన్తరమర్త్యోమర్త్యాగ్ంఆవివేశ । తమా
త్మన్పరిగృహ్ణీమహేవయం । మాసోఅస్మాగ్ం అవహాయపరాగాత్ ।
ఉభౌజపతః । అపేతవీతవిచసర్పతాతో యేఽత్రస్థ పురాణాయేచనూత
నాః । అదాదిదంయమోఽవసానంపృథివ్యా అక్రన్నిమంపితరోలోక
మస్మై । గార్హపత్యాయతనముద్ధత్యావ ఉపస్పృశ్య । శన్నోదే
వీరభిష్టయఆపోభవన్తుపీతయే । శంయోరభిస్రవన్తునః । అద్భిరవో
క్ష్య । ఏవందక్షిణాగ్నే రాహవనీయస్యసభ్యావసథ్యయోశ్చైవమ
ను పూర్వ్యాన్యైవ వ్రతఊర్ధ్వంకర్మాణిక్రియంతే । సికతానామర్ధం
ద్వైధంవిభజ్యార్ధంగార్ హపత్యాయతనేనివపత్యర్ధం దక్షిణాగ్నేశ్చ
అర్ధమాహవనీయస్యైతేనైవకల్పేన సర్వాన్పార్థివాన్సంభారాన్ని
వపతి । అగ్నేర్భస్మాస్యగ్నేఃపురీషమసి । సికతానివపతి । సంజ్ఞాన
మసికామధరణంమయితే కామధరణంభూయాత్ । యదదశ్చన్ద్ర
మసికృష్ణం । తదిహాస్తు । ఊషాన్నివపన్ననుద్రాయతి । ఉద్దేహ్య
గ్నేఅధిమాతుఃపృథివ్యావిశోఆవిశ మహతస్సధస్థాత్ । ఆఖుంత్వా
రోదధికేదేవయాన్తో హవ్యవాహంభువనస్యగోపాం ఆఖుకరీషం ।
యత్పృథివ్యా అనామృతగ్ం సంబభూవత్వేసచా । తదగ్నిరగ్నయేద
దాత్తస్మిన్నాధీయతామయం గార్హపత్యాయతనేవాల్మీకవపాంని
వపతి । యదన్తరిక్షస్యానామృతగ్ం సంబభూవత్వేసచాం । తదగ్ని
రగ్నయేదదాత్తస్మిన్నాధీయతామయం । దక్షిణాగ్న్యాయతనేవాల్మీ
కవపాంనివపతి । యద్దివోనామృతగ్ం సంబభూవత్వేసచా । తదగ్నిర

గ్న యెదదా త్తస్మిన్నా ధీయతా మయం । ఆహవనీయ్యాయతనే వాల్మీ
కవపాంనివపతి । ఉత్థన్నముద్రాన్మధుమాగ్ ఊర్మిరాగాత్థాత్ర మాజ్య
యప్రతరాందధానః । అమీచయెమఘు వానోవయంచెషమూర్జంమ
ధుమత్సంభరెమ । సూదం । ఇయత్యగ్రఆసీః । వరాహవిహతం ।అ
దోదేవీప్రథమానా పృథగ్యద్దేవైర్న్యుప్తావ్య సర్పోమహిత్వా । అ
దృగ్ హథాశ్సర్కరాభిస్త్రి విష్ణవ్యజయోలో కాన్ప్రదిశశ్చతస్రః । పా
ప్మన్ । శర్కరాః । ద్వేష్యంచ మనసాధ్యాయతి । ఋగ్గ్స్తృణోమి
పురీషంపృథివ్యాన్సృతేథ్యగ్ని మాదధేన త్యేథ్యగ్ని మాదధే । నివ
పస్రక్రమేణాయతనేషు సంభరాననువ్యూహతి । సంయావఃప్రియా స్త
నువస్సం ప్రియాహృదయానివః । ఆత్మానో అస్తు సంప్రియస్సం ప్రి
యాః స్తనువో మమ । సంవస్సృజామి హృదయానిసగ్ం సృష్టంమనో అ
స్తువసగ్ంసృష్టః ప్రాణో అస్తువః । వానస్పత్యాన్థ్సగ్ం సృజ్యసికతావద్వి
భజ్యనివపతి । ఇతః ప్రథమంజజ్ఞేఅగ్ని స్స్వాద్యోనేరధి జాతవేదాః । స
గాయత్రియాత్రిష్టు భాజగత్యాదేవేభ్యోహవ్యం వహతుప్రజానన్ ।
నివపతి । యాస్తే శివా స్తనువో జాతవేదో యాఅంతరిక్షే దివియాఃపృథి
వ్యాం । తాభిస్సం భూయసగణస్సజోషా హిరణ్యయోనిర్వహహవ్య
గ్నే । గార్హపత్యాయతనె సౌవర్ణగ్ హిరణ్య శకలముత్తరతస్సం
భారేషూపాస్యతి । చంద్రమగ్నించంద్రరథగ్ హరిత్వచం వైశ్వానర
మప్సుషదగ్ సువర్విదం । విగాహంతూర్ణిం తవిషీభిరావృతంభూర్ణిందే
వాసఇహాసుశియందధుః । ఉపాత్తమనుమంత్రయతే । ద్వేష్యాయర
జతంప్రయచ్ఛతి । పాప్మనేరజతం । దక్షిణస్యాందిశిరజతశకలం నిర
స్యాపఉపస్పృశ్య । ఏవగ్ సర్వేషూపాస్యకరోతి ప్రాహ్మాదనిశా
ధ్వస్మాపోహ్యాతస్మించ్ఛమీ గర్భాదగ్నింమంథత్యద్యత్థ్సరశ్మిషుద
శహోత్రారణీసమవదధాతి । చిత్తిస్స్రుక్ । చిత్తమాజ్యం। వాగ్వే
దిః । ఆధీతంబర్హిః । కేతో అగ్నిః। విజ్ఞాతమగ్నిః। వాక్పతిర్హో
తా । మనఉపవక్తా । ప్రాణోహవిః । సామాధ్వర్యుః। సహోగ్నేగ్ని

నాజాయుస్వపహరయాన్యాసహపుష్ట్యా సహప్రజయాసహ పశుభిస్స
హబ్రహ్మవర్చసేన । ఏతేనసమంమంథనం కరోత్యుపసృష్టస్యాగ్నిం
మథతిబలవతిజాతే। యజమానః। ఉపావరోహజాతవేదః పునస్త్వం
దేవేభ్యోహవ్యం వహనఃప్రజానన్ । ఆయుః ప్రజాగ్ంరయిమస్మాసు
ధేహ్యజస్రోదీదిహినోదురోణే । నిర్మథ్యమానమను మంత్రయతే
యజమానః । అత్రచతుర్హోతౄన్ యజమానంవాచయతి । చి
త్తిఃపృథివ్యగ్నిస్సూనర్యం తేచక్షుర్మహాహవిర్హోతా । చిత్తిస్రుక్-
సామాధ్వర్యుః । పృథివీహోతా । ద్యౌరధ్వర్యుః । రుద్రోగ్నీత్ ।
బృహస్పతిరుపవక్తా । సూర్యంతేచక్షుః । వాతంప్రాణః । ద్యాంపృ
ష్ఠం । అంతరిక్షమాత్మా । అంగైర్యజ్ఞం। పృథివీగ్ంశరీరైః । మహా
హవిర్హోతా । సత్యహవిరధ్వర్యుః । అచ్యుతపాజాఅగ్నీత్ । అ
చ్యుతమనాఉపవక్తా । అనాధృష్యశ్చాప్రతిధృష్యశ్చ యజ్ఞస్యాభి
గరౌ । అయాస్యఉద్గాతా । అజంనగ్నిః పూర్వ్యః పూర్వేభ్యః పవమా
నశ్శుచిః పావకఈడ్యః । జాతమభిమంత్రయతే జాతేయజమానోవ
రందదాతి । అధ్వర్యోవరంతేదదామి । ప్రతిగృహ్ణామి । జాతంయజ
మానోభిప్రాణితి ప్రజాపతేస్త్వాప్రాణే నాభిప్రాణిమిపూష్ణః పోషేణ
మహ్యందీర్ఘాయుత్వాయశతశారదాయ । శతగ్ం శరద్భ్యఆయుషే
వర్చసేజీవాత్వైపుణ్యాయ । ఉపర్యగ్నేరుచ్ఛ్వసతి । అజీజనన్నమృ
తంమర్త్యాసోస్రేమాణంతరణింవీడుజంభం । దశస్వసారోఅగ్రువస్స
మీచీః పుమాగ్ంసంజాతమభిసగ్ంరభంతాం । జాతమధ్వర్యురంజలి
నాప్రతిగృహ్య। సంమ్రాడసివిరాడసి సారస్వతౌత్వోత్సౌ సమింధా
తామన్నాదంత్వాన్నపత్యాయ । ఉపసమిధ్య। అత్రైనంప్రాంచముద్ధృ
త్యాసీనస్సర్వేషాంమంత్రాణా మంతేనయథర్ష్యాధానేన ప్రథమ
యావ్యాహృత్యా ద్వాభ్యాంవాప్రథమాభ్యాంచసర్వ రాజ్ఞీభ్యాం
ప్రథమేనచఘర్మశిరసా । వ్యాహృతీస్సర్పరాజ్ఞీ ఘర్మశిరాగ్ంసీతిస
ర్వేష్వాధానేషుయజమానోను మంత్రయతే । అత్రాప్యన్వారంభో

ణుంయజమానపత్న్యోః । అంగిరసాంత్వా దేవానాంవ్రతపతేవ్రతే
నాదధామి । భూః । భువః । భూమిర్భూమ్నా ద్యౌర్వరిణాంతరిక్షం
మహిత్వా।ఉపస్థే తే దేవ్యదితేఽగ్ని మన్నాదమన్నాద్యాయాదధే।
ఆయంగౌః పృశ్నిరక్రమీద సనన్మాతరంపునః। పితరంచ ప్రయంత్
స్సువః । ఘర్మశ్శిర స్తదయమగ్నిః । సంప్రియః పశుభిర్భువత్ । ఛ
ర్దిస్తోకాయతనయాయయచ్ఛ । నయజమానః । యాస్తే శివాస్తనువో
జాతవేదో యా అంతరిక్ష ఉతపార్థివీర్యాః । తాభిస్సంభూయ సగణస్స
జోషాహిరణ్యయోనిర్వహహవ్యమగ్నే । ప్రాణంత్వామృతఆదధా
మ్యన్నాదమన్నాద్యాయ గోప్తారంగుప్త్యై । దివస్త్వావీర్యేణపృథి
వ్యైమహిమ్నా । అంతరిక్షస్యపోషేణ పశూనాం తేజసాసర్వపశు
మాదధే । అగ్నేగృహపతే హేబుధ్నియః। పరిషద్యదివః పృథివ్యాః
పర్యంతరిక్షాల్లోకం విందయజమానాయ పృథివ్యాస్త్వామూర్ధన్నా
దధామియజ్ఞియోలోకయోనో అగ్నే నిష్ట్యయోనిష్ట్యేభి దాసతీదమ
హంతంత్వయాభినిదధామి । గార్హపత్యాయతనే సంభారేషు నిదధా
తి । సుగార్హపత్యో విదహం నరాతీరుషస్శ్రేయసీశ్రేయసీర్దధత్ ।
అగ్నే సపత్నాగ అపబాధమానో రాయస్పోష మిషమూర్జమస్మాసు
ధేహి । ఆధీయమానమను మంత్రయతే యజమానః। ఘర్మశిరాగ్
సిచైనమాధ్వర్యుర్వాచయతి । ఘర్మశ్శిర స్తదయమగ్నిః। సంప్రియః ప
శుభిర్భువత్ । ఛర్దిస్తోకాయతనయాయయచ్ఛ । వాతః ప్రాణ స్తద
యమగ్నిః । సంప్రియః పశుభిర్భువత్ । స్వదితంతోకాయతనయాయ
పితుంపచ । అర్కశ్చక్షు స్తదసౌ సూర్య స్తదయమగ్నిః । సంప్రియః
పశుభిర్భువత్ । యత్తే శుక్రశుక్రంవర్చశ్శుక్రాతనూః । శుక్రంజ్యోతి
రజస్రం । తేనమేదీదిహి తేనత్వాదధే । అగ్నినాగ్నే బ్రహ్మణా । అథశి
మనహిబాహుః । సర్వామధీరాజ్యమిశ్రాః కృత్వాజుహ్వాజుహోతి।
ఆసీనః। యాతే అగ్నే పశుషుపవమానాప్రియాతనూర్యాపృథివ్యాం
యాగ్నౌ యారథంతరే । యాగాయత్రే ఛందసి యాంతయేతే నావ

యజేస్వాహా । అగ్నయేపవమానాయై ప్రియాయైతన్వా ఇదం । యాతేఅగ్నే
ప్సుపావకాప్రియాతనూ ర్యంతరిక్షే యావాయౌయావామదేవ్యే ।
యాత్రైష్టుభఛందసితాం తవతేనావయజేస్వాహా । అగ్నయేపావకా
యైప్రియాయైతన్వా ఇదం । యాతేఅగ్నేసూర్యేశుచిః ప్రియాతనూ
ర్యాదివియాదిత్యేయాబృహతి । యాజాగతేఛందసితాంతవతేనావ
యజేస్వాహా । అగ్నయేశుచయేప్రియాయైతన్వా ఇదం । సమిధఆదధా
తీత్యేకే । సర్వత్రాహితమగ్నిగ్ం శమనహోమాత్పూర్వం నసన్ప్ర
శేత్ । అర్ధోదితేసూర్య ఆహవనీయమాదధాత్యుదితేబ్రహ్మవర్చ
సకామస్యగార్హపత్యాత్ప్రణయనీయమాశ్వత్థ మిధ్మమాదీపయతి
సికతాశ్చోపయమనీరుపకల్పయతే తముద్యచ్ఛతి । ఓజసేబలాయ
త్వోద్యచ్ఛామ్యపవృషణే శుష్మాయాయుషే వర్చసే। సపత్నతూరసివృత్ర
తూర్యస్తే దేవేషుమహిమాసువర్గః। యస్తఆత్మాపశుషుప్రవిష్టః పు
ష్టిర్యాతే మనుష్యేషుప్రథే। తయానోఅగ్నే జుషమాణ ఏహిదివః
పృథివ్యాః పర్యంతరిక్షాత్ । వాతాత్పశుభ్యో అధ్యోషధీభ్యో య
త్రయత్రజాతవేద స్సంబభూథ । తతోనోఅగ్నే జుషమాణ ఏహి।
ఉదుత్వావిశ్వేదేవా అగ్నేభరంతు చిత్తిభిః। సనోభవశివతమస్సుప్ర
తీకోవిభావసుః । ఏతాభిస్తిసృభిరుపరి గ్నిముద్యచ్ఛత్యుద్యతఉప
యమనంధారయత్యథాశ్వస్యదక్షిణేకర్ణే నిహితముఖం యజమాన
మగ్నిం తనూర్వాచయతి। యావాజిన్నగ్నే పశుషుపవమానాప్రియా
తనూస్తామావహ । యావాజిన్నగ్నే రప్సుపావకా ప్రియాతనూస్తా
మావహ । యావాజిన్నగ్నేసూర్యేశుచిః ప్రియాతనూస్తామావహ।
ధారయత్యేవాగ్నిమథాగ్నిం త్రోలౌకికమగ్నిం మాహృత్యమథిత్వా
గార్హపత్యోర్ధ్వగ్గ్ రాసీనో దక్షిణాగ్నిమాదధాతి ద్వితీయయా
వ్యాహృత్యాతిసృభిస్సర్పరాజ్ఞీభిర్ద్వితీయేన చతుర్గృహీతేన। అత్రా
ప్యన్వారంభోయం యజమానపత్న్యోః । అంగిరసాంత్వా దేవానాం
వ్రతేనవ్రతేనాదధామి। భువః । భూమిర్భూమ్నా ద్యౌర్వరిణా

తరిక్షంమహిత్వా।ఉపస్థే తేదేవ్యదితేఽగ్నిమన్నాదమన్నాద్యాయాద
ధే। ఆయంగౌఃపృశ్నిరక్రమీ దసనన్మాతరంపునః। పితరంచప్ర
యం త్సువః। త్రిగ్ంశద్ధామవిరాజతి వాక్పతంగాయశిశ్రియే।
ప్రత్యస్యవహాద్యుభిః। వాతః ప్రాణస్తదయమగ్నిః। సంప్రియఃపశు
భిర్భువత్। స్వదితంతోకాయతనయాయపితుంపచ। నయాజమానః।
యాస్తేశివాస్తనువో జాతవేదో యాఅంతరిక్షఉతపార్థివీర్యాః। తాభి
స్సంభూయసగణస్సజోషా హిరణ్యయోనిర్వహాహవ్యమగ్నే।
ప్యాసంత్వామృత ఆదధామ్యన్నాదమన్నాద్యాయగోప్తారంగుప్త్యై
దివస్త్వావీర్యేణ పృథివ్యై మహిమ్నా। అంతరిక్షస్య పోషేణప
శూనాంతేజసా సర్వపశుమాదధే। అగ్నేస్సపామయో భువస్సు
శేవధిః। పృథివ్యాః పర్యంతరిక్షాల్లోకం విందయజమానాయ పృథి
వ్యాస్త్వామూర్ధంత్సాదయామియజ్ఞియేలోకే యోనోఽగ్నివిష్ట్యో యో
విష్ట్యోభివాసతిదమూహంతంత్వయాభి నిదధామి।దక్షిణాగ్నియాయత
నేసంభారేషునిదధాతి। పూర్వవచ్ఛ మనహోమః। ఆగ్నీధ్రవపజ
హోతి। వామదేవ్య మభిగాయత ఉద్గీథయమానే। ప్రాచీమనుప్రది
శంప్రేహివిద్వానగ్నే రగ్నేపురోఅగ్నే ర్భవేహ। విశ్వాఆశాదీద్యా
నోవిభాహ్యూర్జం నోధేహి ద్విపదేచతుష్పదే। విక్రిమస్వమ
హాంగ్ అసివేదిషన్మానుషేభ్యః। త్రిషులోకేషు జాగృహిప్రజయాచ
ధనేనచ। ఇమాఉపూమాముపతిష్ఠంతు రాయఆభిః ప్రజాభిరిహసంవ
సేయ। ఇహోహాఇడాతిష్ఠతు విశ్వరూపీమధ్యే వసోర్దీదిహిజాతవే
దః। ప్రాంచోస్వప్రథమా అభిప్రవ్రజంతి। దక్షిణాతో బ్రహ్మారథగ్
రథచక్రం వ్యావర్తయతి యావచ్చక్రంత్రిః పరివర్తతే షట్కృత్వో
దేవ్యన్వా।జామదగ్న్యై ధారయమాణః స్తృతీయమధ్వనోగ్నిగ్ం హరతి
నాభిదఘ్నే ద్వితీయమాస్య దఘ్నే తృతీయం సకర్ణదఘ్న ముద్యగ్న్వా
హోతి యదుద్యద్గృహ్యానిగృహ్ణీయాన్మ్రథేన సంమాయాదధ్యాన్నగ్ని
మాదిత్యంచ వ్యవేయాదక్షిణతః పరిగృహ్యహరత్యర్ధార్ధే యజమా

సోవరందదాతి । అధ్వర్యోర్వరం తేదదామి । ప్రతిగృహ్ణామి । అర్ధాద్ధే
హిరణ్యంనిధాయ। నాకోసిబ్రధ్నఃప్రతిష్ఠా సంక్రమణః । అతిక్రామతి
ప్రాంచమశ్వం । అభ్యస్థాద్విశ్వాః పృతనాఅరాతీ స్తదగ్నిరాహ
తదుసోమఆహ । బృహస్పతిస్సవితాతన్మ ఆహాపూషామాధాత్సుకృ
తస్యలోకే । దక్షిణేన పదోత్తరతస్సంభారాన్క్రమయతి । యథాహిత
స్యాగ్నే రంగారాఅభ్యవవర్తేరంసితిప్రదక్షిణమావర్తయిత్వా। యద
క్రందః ప్రథమం జాయమాన ఉద్యంథ్సముద్రాదుతవా పురీషాత్।
శ్యేనస్యపక్షాహరి ణస్య బాహూఉపస్తుతం జనిమతత్తే అర్వన్। పు
నరేవాక్రమయతి । ప్రాఙ్ముఖస్యాశ్వస్యాథ యజమానశ్శివా జపతి।
యే తేఅగ్నే శివేతనువే । విరాట్చస్వరాట్చ । తేమావిశతాం తే
మాజిన్వతాం । యే తేఅగ్నే శివేతనువౌ । సంమ్రాట్చాభిభూశ్చ। తే
మావిశతాం తేమాజిన్వతాం యే తేఅగ్నే శివేతనువౌ విభూశ్చపరిభూ
శ్చ। తేమావిశతాం తేమాజిన్వతాం। యే తేఅగ్నే శివేతినువౌ। ప్రభ్వీచ
ప్రభూతిశ్చ। తేమావిశతాం తేమాజిన్వతాం।యాస్తేఅగ్నే శివా స్తను
వః। తాభిస్త్వాదధే। యా స్తేఅగ్నే ఘోరా స్తనువః । క్షుచ్చతృష్ణాచ।
అస్తుక్చా నాహుతిశ్చ అశనయాచ పిపాసాచ । సేదిశ్చామతిశ్చ।
ఏతా స్తేఅగ్నే ఘోరా స్తనువః । తాభిః పాప్మానంగచ్ఛ । యోస్మాం
ద్వేష్టి। యంచవయం ద్విష్మః స్త్రిక్చ స్త్రీహితిశ్చ స్త్రీహితిశ్చ । ఉష్ణా
చసీతాచ । ఉగ్రాచభీమాచ । సదామ్నీ సేదిరసిరా। ఏతా స్తేఅగ్నే
ఘోరా స్తనువః । తాభిఃపాప్మానంగచ్ఛ । యోస్మాన్ద్వేష్టి । యం.చ
వయంద్విష్మః । ఇతిశతృపరాభవతి । యదిదందివో యదదః । పృథి
వ్యాస్సంవిదానే రోదసీసంబభూవతుః । తయోఃపృష్ఠే సీదతు జాత
వేదాశ్శంభూః ప్రజాభ్యస్తను వేసూర్యసః । అగ్నిమభిమంత్ర్య । పుర
స్తాత్ప్రత్యఙ్ముఖ స్తిష్ఠన్నాహవనీయ మాదధాతి। సర్వాభిర్వ్యాహృతి
భిస్సర్వాభిస్సర్పరాజ్ఞీభి స్తృతీయేనచ ఘర్మశిరసా।అత్రాన్వారంభో
యంయజమాన పత్న్యోః । అంగిరసాంత్వా దేవానాం వ్రతపతేవ్ర

తేనాదధామి । భూర్భువస్సువః భూమిర్భూమ్నా ద్యౌర్వరిణాంతరి
క్షంమహిత్వా...పృథివ్యస్మిహోపస్సువః । అర్కశ్చేత్తు స్తదసౌ సూర్య
స్తదయమగ్నిః । సంప్రీయః పశుభిర్భువత్ । యత్తే శుక్ర శుక్రం వర్చ
శ్శుక్రాతనూశ్శుక్రం జ్యోతిరజస్రం। తేనమేదీదిహి। తేనత్వాదధేగ్ని
నాగ్నే బ్రహ్మణా । నయజమానః । యాస్తే శివా స్తనువో జాతవేదో
యాఅంతరిక్షఉతపార్థివీర్యాః। తాభిస్సంభూయసగణస్స జోషాహిర
ణ్యయోనిర్వహ హవ్యమగ్నే అపానంత్వా మృత ఆదధామ్యన్నా
దమన్నా ద్యాయగోప్తారం గుప్త్యై । దివస్త్వా వీర్యేణపృథివ్యై
మహిమ్నా । అంతరిక్షస్యపోషేణపశూనాం తేజ సాసర్వపశుమాద
ధే। అగ్నే సంమ్రాడిష ఊర్జ ఏకపాదాహవనీయదివః— తంత్వయాభినిదధా
మి । ఆహవనీయాయత నేసంభారేషునిదధాతి । యజమానస్యఆయ
తనఉపవిశ్య । అనశేన్యాన శేసర్వమాయుర్వ్యానశే । అహంత్వద
స్మిమదసిత్వమేతన్మమాసియోని స్తవయోనిరస్మి । మమైవసన్వహ
హవ్యాన్యగ్నే పుత్రః పితేలోకకృజ్జాతవేదః । ఆధీయమానమనుమం
త్రయతేయజమానః । పూర్వవచ్ఛమనహోమః । త్రిస్త్రిన ఆశ్వ
త్థస్య మి ధ ఏ కైక స్మిన్ న్నా ద ధా త్యా హ వ నీ యె వా తి
స్రః । అ గ్న ఆ యూం గ్ షి ప వస ఆ సు వో ర్జ మి షం చ నః।
ఆరెబాధస్వదుచ్ఛునాం । అ గ్న యే ప వ మా నా యే దం । అ
గ్నే పవస్వ స్వపాఅస్మెవర్చస్సువీర్యం । దధత్పోషగ్ రయింమయి ।
అగ్నయేపవమానాయేదం । అగ్నిరృషిః పవమానః పాంచజన్యః
పురోహితః । తమీమహేమహాగయం । అగ్నయేపవమానాయే
దం । శమీమయ్యో ఘృతాన్యక్తాస్తి సృభిస్త్రిస్రఏకైకస్మిన్నాద ధా
త్యాహవనీయెవాతిస్రః । సముద్రాదూర్మిర్మధుమాంగ్ ఉదారదుపాగ్
శునాసమమృతత్వమానట్ । ఘృతస్యనామగుహ్యం యద స్తిజిహ్వా
దేవానామమృతస్యనాభిః। ఆదిత్యాత్మనెబ్రహ్మణఇదం। వయంనామ
ప్రబ్రవామాఘృతేనాస్మిన్ యజ్ఞెధారయామనమోభిః। ఉపబ్రహ్మశృణ

వచ్ఛస్యమానంచతుశ్శృంగోవమీద్గౌరవతత్ । యజ్ఞాత్మనే బ్రహ్మణఇ
దం । చత్వారిశృంగాత్రయో అస్యపాదా ద్వేశీర్షే సప్తహస్తాసో అ
స్య । త్రిధాబద్ధో వృషభో రోరవీతి మహోదేవో మర్త్యాగ్ం ఆవివే
శ । దేవాత్మనే బ్రహ్మణఇదం । ఏవంహానావృత్తిః యాన్సమిధో ఘృ
తాన్యక్త్వా ఏవ । ప్రెద్ధో అగ్నే దీదిహి పురో నో జస్రయా సూర్మ్యా యవి
ష్ఠ । త్వాగ్ం శశ్వంత ఉపయంతి వాజాః । ఔదుంబరీగ్ం సమిధమాదధా
తి । అగ్నయ ఇదం । విధేమ తే పరమే జన్మన్నగ్నే విధేమ స్తోమైరవరే స
ధస్థే । యస్మాద్యోనేరుదారిథా యజే తం ప్రత్వే హవీగ్ంషి జుహురే స
మిద్ధే వైకంకతీం । అగ్నయ ఇదం । తాగ్ం సవితుర్వరేణ్యస్య చిత్రామా
హం వృణే సుమతిం విశ్వజన్యాం । యామస్య కణ్వో అదుహత్ప్రపీనాగ్ం
సహస్రధారాం పయసామహీం గాం । శమీమయీం । సవిత్ర ఇ
దం । తతస్తూష్ణీం మగ్నిహోత్రం జుహోత్యపి వా ద్వాదశగృహీ
తేన స్రుచం పూరయిత్వా । ప్రజాపతిం మనసా ధ్యాయన్ జుహోతి ।
సాగ్నిహోత్రస్య స్థానే భవతి । స్వాహా । ప్రజాపతయ ఇదం । అథ య
జమానో ఘోరాజ్జపతి । యాస్తే అగ్నే ఘోరాస్తనువః । తాభిః పా
ప్మానం గచ్ఛ । యాస్తే అగ్నే ఘోరాస్తనువః । క్షుచ్చతృష్ణా చ । అ
స్తున్నక్చానాహుతిశ్చ । అశనయా చ పిపాసా చ । సేదిశ్చామతిశ్చ । ఏ
తాస్తే అగ్నే ఘోరాస్తనువః । తాభిః పాప్మానం గచ్ఛ । యోఽస్మాన్ద్వేష్టి ।
యం చ వయం ద్విష్మః । స్నిక్ఛ - ద్విష్మః । ద్వాదశగృహీతేన స్రుచం
పూరయిత్వా । సప్త తే అగ్నే సమిధస్సప్త జిహ్వాస్సప్తర్షయస్సప్త
ధామప్రియాణి । సప్త హోత్రాస్సప్తధా త్వా యజంతి । సప్త యో
నీరాపృణస్వా ఘృతేన స్వాహా । సప్తవత్యా పూర్ణాహుతిం జుహో
తి । అగ్నయే సప్తవత ఇదం । హుతాయాం యజమానో వరం దత్వా శివా
జపతి । యే తే అగ్నే శివే తనువౌ - తాభిస్త్వాదధే । శివా జపాంతే మగ్న్యా
ధేయగ్ం శివాజవాం తెవిజ్ఞాత ప్రాయశ్చిత్తాని యద్యగ్న్యాధేయేసూ
ర్యో నావిస్యాదుద్వయం తమసస్పరి దుత్యం చిత్రం దేవానామిత్యా

హుతిర్జుహుయాత్ । అనాజ్ఞాతం పురుషసంమితో యత్పాకత్రా త్వం
నో అగ్నే సత్వంనో అగ్న ఆభిర్గీర్భిరిదం విష్ణుర్వ్యాక్రమ హృతీర్భిహృతాస
మస్తాస్ఛజుహుయాత్ । అస్మిన్నాధానేయజుర్భైష ప్రాయశ్చిత్తం క
రిష్యే । భువస్స్వాహా । దక్షిణాగ్నౌ వాయవఇదం । అస్మిన్నాధానే
సర్వప్రాయశ్చిత్తం కరిష్యే । ఓంభూర్భువస్సువస్స్వాహా। ఆహవనీయే
ప్రజాపతయఇదం । జుహ్వాగ్ సకృద్గృహీత్వా । యేఅగ్నయో దివో
యేపృథివ్యాస్స మాగచ్ఛం తీషమూర్జందుహానాః । తేఅస్మాఅగ్న
యోద్రవిణం । ధత్తిష్ఠాః ప్రీతా ఆహుతి భాజో భూత్వాయ పాలోకం
పునర స్తంపరేతస్వాహా । అగ్నిభ్య ఇదం । అథవిరాట్క్రమైర్యజమా
నఉపతిష్ఠతే । అహర్వ్యపితుంమే గోపాయాన్నం ప్రాణేనసంమ్మితంత్వ
యాగ్ స్త్రాఇషమూర్జంమదం తోరాయస్పోషేణసమిషామదేమ । అ
న్వాహార్యపచనం॥ సర్వప్రజాంమెగోపాయ మూలంలోకస్యసంతతిం।
ఆత్మనో హృదయాన్నిర్మితాం తేపరిదదామ్యహం । గార్హపత్యం ।
శగ్గ్స్యపశూన్మే గోపాయవిశ్వరూపంధనంవసు। గృహాణాంపుష్టిమా
నందంతాగ్ స్తైపరిదదామ్యహం । ఆహవనీయం । పంచదాగ్నిస్వ్యక్
క్రామద్విరాట్సృష్టా ప్రజాపతేః । ఊర్ధ్వారోహద్రోహిణీయోనిర
గ్నేఃప్రతిష్ఠితిః । సర్వాన్ । ఇత్యాధానమ్‌సమాప్తం.

అథ పావమానేష్టిః.

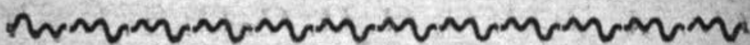
అపరేణగార్హపత్యం 'దర్భేష్వాసీనోదర్భాన్ ధారయమాణః ప
త్న్యాసహ ప్రాణానాయమ్య । సంకల్పంకరోతి । అద్యావేతిపతుమా
ర్శిత్యపావమాన్యా దీక్షిత్రీణిహవీగ్ షైష్యాం ద్రాగ్న ఆది శ్యేచాగ్నే యే
ననహాసమాన తంత్రేణకుర్వం । నిష్ట్యాయత్స్యే । పత్నీ । కుర్వతీ
ష్ట్యాయస్వే । విద్యుదసి । అద్యయజ్ఞాయ । ఇమామూర్జం పంచద
శీం । ఐష్ణగ్ హవిః । అంతరాగ్నీ ఇత్యాది । ఐంద్రాగ్నస్యముఖ్యత్వా
దమావాస్యంతంత్రం । అన్వాధాయ ప్రతివేశః । సప్తదశసామిధే

స్యః । అదిత్యైరాస్నాసి । యత్కృష్ణోరూపం కృత్వాపాత్రివిశ స్త్వంవ వనస్పతీన్ । తతస్త్వాంత్రయోనిగ్ శతిధా సంభరామిసుసంభృతా । దేవపురశ్చరసఘ్యాసంత్వా । అనథోనిదధాతి । ఇధ్మప్రవ్రశ్చనానిని దధాతి । వేదంకృత్వా వేదిః । త్వయాం వేదిమిత్యాది । యేన కేనచి త్కాష్ఠేనోపవేష కరణములం కృత్యపరి స్తరణం । దేవా దేవేషుకర్మ ణేవాం । పాత్రప్రయోగకాలే । త్రిచత్వారిగ్ శత్కపాలానిస్థాలీస్ఫ్య శ్చద్వంద్వమన్వా హార్యస్థాలీవర్జమితరాణిప్రకృతివత్ । పవిత్రకర్ణాదీ నిర్వాపకాలే । దేవస్యత్వా - పూష్ణోహస్తాభ్యా మగ్న యేజుష్టంనిర్వ పామ్యగ్న యేపవమానా యజుష్టం నిర్వపామ్యగ్న యేపావకాయజు ష్టంనిర్వపామ్యగ్న యేశుచ యేజుష్టంనిర్వపామీంద్రాగ్నిభ్యాంజుష్టంని ర్వపామ్యదిత్యైజుష్టం నిర్వపామి । ఇదందేవానామిత్యాది ః అదిత్యా స్త్వోపస్థేసాదయామ్యగ్నే హవ్యగ్ రక్షస్వాగ్నే పవమానహవ్యగ్ రక్ష స్వాగ్నే పావకహవ్యగ్ రక్షస్వాగ్నే శుచేహవ్యగ్ రక్షస్వేంద్రాగ్నీహ వ్యగ్ రక్షే ధామతిథేహవ్యగ్ రక్షస్వశశూకాయామిత్యాది । ప్రోక్షి తాస్థేత్యంతంకృత్వా । క్లుప్తిసామనసీభ్యామగ్నీన్ । యజమానఉప తిష్ఠతే । క్లుప్తిసామనస్యావిమేబుచా । కల్పేతాం ద్యావాపృథివీక ల్పం తామాప ఓషధీః కల్పంతామగ్నయః పృథఙ్మమ జ్యేష్ఠ్యాయస వ్రతాః యెగ్నయస్సమనసోం తరాద్యావా పృథివీ ఇమే సంతికావృతూ అ భికల్పమానా ఇంద్రమివ దేవా అభిసం విశంతు । బ్రహ్మణోస్మిత్రిషిస్యా మిత్యాది । దేవస్యత్వా - పూష్ణోహస్తాభ్యామగ్న యేవో జుష్టం ప్రో క్షామ్యగ్న యేపవమానాయవో జుష్టం ప్రోక్షామ్యగ్న యేపావకాయ వో జుష్టం ప్రోక్షామ్యగ్న యే శుచయేవో జుష్టం ప్రోక్షామీంద్రాగ్ని భ్యాంవో జుష్టం ప్రోక్షామ్యదిత్యై వో జుష్టం ప్రోక్షామి । కృష్ణాజినా దానాది । ఉత్కరే త్రిన్నిసీయ । యథాభాగంవ్యావర్తధ్వం । ఇదమ గ్నేరగ్నేః పవమానస్యాగ్నేః । పావకస్యాగ్నేశ్శుచేరింద్రాగ్నియోః । పురోడాశార్థాన్ । ఇదమదిత్యాః । చర్వర్థాన్ । కృష్ణాజినాదానా

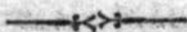
తి । దేవస్యత్వా - పూష్ణోహస్తాభ్యామగ్నయే జుష్టమధివపామ్యగ్న
యేపవమానాయజుష్ట మధివపామ్యగ్నయే పావకాయజుష్టమధివపా
మ్యగ్నయేశుచయేజుష్ట మధివపామీంద్రాగ్నిభ్యాం జుష్టమధివపా
మిథాస్యనుసీత్యాది । కపాలానాముపధాన కాలేచతుర్ణాముష్టావుప
ధాయఐంద్రాగ్నస్యాష్టా వుపధాయతూష్ణీం౹తీంకే । కపాలానాముప
ధానకాలెఏవ్రిథమేనకపాలమంత్రేణ చరుస్థాలీముపదధాతి । ధ్రువో
సీతిమంత్రేగ్ నన్నమతి । దేవస్యత్వా - పూష్ణోహస్తాభ్యా మగ్నయేజు
ష్టగ్ సంవపామ్యగ్నయె పవమానాయజుష్టగ్ స పపామ్యగ్నయేపా
వకాయజుష్టగ్ సంవపామ్యగ్న యేశుచయేజుష్టగ్ సంవపామీంద్రా
గ్నిభ్యాజుష్టగ్ సంవపామి । తూష్ణీగ్ సర్వం । పిష్టానాముత్ప
వన కాలేతండు లానుత్పునాతి । స్థాల్యాం ఘృతమాసిచ్య । దే
వో వ స్స వి తో త్పు నా తు ... అ చ్ఛి దే ణ ప వి త్రే ణ।
వసోస్సూర్యస్యరశ్మిభిః। మఖస్యశిరోసి । యథాభాగంవ్యావర్తధ్వం!
త్రేః । యథాభాగంవ్యావర్తేథాం। ఇదమగ్నేశ్శుచేః । ఇదమింద్రా
గ్నియోః । ఇదమహాగ్ సేనాయాఇత్యాది । ఘర్మోసివిశ్వాయుః। అ
ధిశ్రయణకాలే। అధిశ్రయణమంత్రేణతండులానావపతి। ప్రథనాడపు
రోడాశానాం । అంతరితగ్ రక్షఇతిన క్వేషాం । అప్యలేపంసినీయ।
తూష్ణీగ్ స్ఫ్యనూదాయ । బ్రహ్మన్ను త్తరమిత్యాది । ఉద్వాసనకా
లే । ఆప్యాయతాంఘృతయోనిః । తేజసాగ్నయేజుష్టమభిఘారయా
మి । ఆప్యాయతాం — తేజసాగ్నయేపవమానాయజుష్టమభిఘార
యామి । ఆప్యాయతాం — తేజసాగ్నయేపావకాయ జుష్టమభిఘార
యామి । ఆప్యాయతాం = తేజసాగ్నయేశుచయే జుష్టమభిఘార
యామి । తూష్ణీమైంద్రాగ్నం । ఆప్యాయతాం— తేజసాదిత్యైజుష్ట
మభిఘారయామి। స్యోనంతఇత్యాది । ఆర్ద్రోభువనస్యేతిచరోరుద్వా
సనం । ప్రియేణేత్యాసాదనం । యజ్ఞోసీతిపంచకృత్వః । అయంయ
జ్ఞోయోనః కనీయోమమాగ్నేపంచహోతా । వేదినిధానాది। అజ్యా

భాగాభ్యాంప్రచర్య । అగ్నయేఽనుబ్రూహి । ఆశ్రా౩వయ । అస్తు
శ్రౌషట్ । అగ్నింయజ । అగ్నయఇదం। అగ్నేరహందేవయజ్యయా
న్నాదోభూయాసం । అగ్నయేపవమానాయాఽనుబ్రూహి । ఆశ్రా
౩వయ । అస్తుశ్రౌషట్ । అగ్నింపవమానంయజ । అగ్నయేపవ
మానాయేదం । అగ్నేఃపవమానస్యాహం దేవయజ్యయాన్నాదో
భూయాసం । అగ్నయేపావకాయాఽనుబ్రూహి । ఆశ్రా౩ వయ।
అస్తుశ్రౌషట్ । అగ్నింపావకంయజ । అగ్నయేపావకాయేదం । అ
గ్నేఃపావకస్యాహందేవయజ్యయాన్నాదోభూయాసం । అగ్నయే
శుచయేఽనుబ్రూహి । ఆశ్రా౩వయ । అస్తుశ్రౌషట్। అగ్నిగ్ంశుచిం
యజ । అగ్నయేశుచయఇదం । అగ్నేశ్శుచేరహందేవయజ్యయా
న్నాదోభూయాసం । ఇంద్రాగ్నిభ్యామనుబ్రూహి । ఆశ్రా౩వయ।
అస్తుశ్రౌషట్ । ఇంద్రాగ్నీయజ । ఇంద్రాగ్నిభ్యామిదం । ఇంద్రా
గ్నియోరహం దేవయజ్యయేంద్రియావ్యన్నాదోభూయాసం । అది
త్యాఅనుబ్రూహి । ఆశ్రా౩వయ । అస్తుశ్రౌషట్ । అదితింయజ। అ
దిత్యాఇదం। అదిత్యాఅహందేవయజ్యయాప్రజయాచ పశుభిశ్చ
జనిషీయ । ప్రత్యక్రమ్యనపార్వణ హోమానిష్టాన్ హుత్వా।
స్విష్టకృదాది । ఇంద్రాగ్నివర్జితానాం విరుజప్రాశిత్రం । చతుర్ధాకర
ణంచ । చతుర్ధాకర్ణకాలఆదిత్యం బ్రహ్మణేపరిహరతి । తంచత్వార
ఆర్షేయాః ప్రాశ్నంతి । ప్రాశితవద్భ్యస్సమానంవరందదాతి । ప్రా
శితవంతో బ్రాహ్మణాస్సమానంవోవరందదామి । ప్రతిగృహ్ణామి।
ఆగ్నేయస్యదక్షిణాకాల ఆధానదక్షిణాందదాతి । అగ్నీత్ । అజం
పూర్ణపాత్రముపబర్హణగ్ం సార్వసూత్రిం తేదదామి । బ్రహ్మన్।
వహీనమశ్వంతేదదామి । హోతః । సవత్సాంధేనుం తేదదామి।
అధ్వర్యోఽనడ్వాహంతేదదామి । బ్రాహ్మణాః । వాసోమిథునాగ్ం
వాసంచరథంగాంచవోదదామి । అయజ్ఞత్వాస్స ప్రతిగ్రహామం
త్రాః । హవిశ్శేషాద్వాసనాదిసూక్తవాకే । అగ్నయఇదం । అగ్నే

రహాముజ్జితిమనూజ్జేషం । సోమాయేదం। సోమస్యాహముజ్జితిమనూజ్జేషం । అగ్నయఇదం । అగ్నేరహముజ్జితిమనూజ్జేషం । అగ్నయేపవమానాయేదం । అగ్నేః పవమానస్యాహముజ్జితిమనూజ్జేషం। అగ్నయేపావకాయేదం । అగ్నేఃపావకస్యాహముజ్జితిమనూజ్జేషం । అగ్నయేశుచయఇదం । అగ్నేశ్శుచేరహముజ్జితిమనూజ్జేషం । ఇంద్రాగ్నిభ్యామిదం । ఇంద్రాగ్నియోరహముజ్జితిమనూజ్జేషం । అదిత్యాఇదం । ఆదిత్యాఅహముజ్జితిమనూజ్జేషం । దేవేభ్యఆజ్యపేభ్యఇదం। అగ్నయేస్విష్టకృతఇదం । అగ్నేస్స్విష్టకృతోహముజ్జితిమనూజ్జేషం । దేవేభ్యఆజ్యపేభ్యఇదం । యజ్ఞోపభూవయజ్ఞశ్చ మవర్జమిష్టిస్సమాప్యతే। హరిఃఓంతత్సత్ — పావమానేష్టిస్సమాప్తః.

అ థ ప శు ప స్న మ్.

హరిఃఓం । ప్రావృషిపౌర్ణమాస్యామమావాస్యాయాం వాప్రాతరగ్నిహోత్రగ్ హుత్వాపరేణగార్హపత్యందర్భేష్వాసీనో దర్భాన్ధారయమాణః పవిత్రపాణిఃపత్న్యాసహ ప్రాణానాయమ్యసంకల్పంకరోతి । పశుబంధమారప్స్యే । తేనసంవత్సరేసంవత్సరేప్రావృషియక్ష్యే । ఇత్యారంభసంకల్పః । పునఃప్రాణానాయమ్య । ఐంద్రాగ్నేనసిరూఢపశుబంధేనయక్ష్యే । తేనపరమేశ్వరంప్రీణయాని। సమారోప్య దేవయజనంగత్వా మథిత్వాపావరోహ్యయథాస్థానే నిధాయ । విద్యుదసివిద్యమేపాప్మానమృతాత్సత్యముపైమి । మమాస్మిన్నిరూఢపశుబంధే ఆధ్వర్యంత్వామహంవృణే । వృతోస్మికరిష్యామి। బ్రహ్మాణంత్వామహంవృణే । హోతారంత్వామహంవృణే। అగ్నీధంత్వామహంవృణే । ప్రతిప్రస్థాతారంత్వా మహంవృణే । ప్రశాస్తారంత్వామహంవృణే । వృతోస్మికరిష్యామి । తతోధ్వర్యురాహవనీ

యస్యంవిహృత్య । జుహ్వాగ్ంసకృద్గృహీత్వా। ఇత్యుపాగ్ంశు। సూ
ర్యంతేచక్షుః। వాతంప్రాణః। ద్యాంపృష్ఠం। అంతరిక్షమాత్మా।
అంగైర్యజ్ఞం। పృథివీగ్ంశరీరైః। వాచస్పతేచ్ఛిద్రయా వాచా। అ
చ్ఛిద్రయాజుహ్వా। దివిదేవావృధగ్ం హోత్రామేరయస్వస్వాహా।
పథ్తోత్తారంమనసానుదృత్య హావనియ్యేసగ్రాహగ్ంహుత్వా। వా
చస్పతియ్యేబ్రహ్మాణ ఇదం। తమగ్నిం పరిత్యజ్యాగ్నావై ష్ణవేష్టిఃవి
హరణాది। అద్యయజ్ఞాయు। ఇమామూర్జ పంచదశీం। ఆగ్నావై
ష్ణవగ్ంహవిః। అంతరాగ్నీత్యాదిపౌర్ణమాసతంత్రం। బర్హి
రాహృత్యప్రవత్రప్రవేశః। పంచదశనామిధేన్యః। త్వయావేదిమిత్యా
ది యేన కేన చి త్కా ష్ఠే నోపవేషకరణమలంకృత్యపరిస్తరణం
దేవాదేవేషుకర్మణేవాం। పాత్రప్రయోగకాలే ఏకాదశకపాలా
నస్ఫ్యశ్చద్వంద్వమన్వాహార్యస్థాలీవర్జమితరాణిప్రకృతివత్। పవి
త్రకరణాదినిర్వాపకాలే దేవస్యత్వా - పూష్ణోహస్తాభ్యామగ్నావిష్ణు
భ్యాంజుష్టం నిర్వపామి। ఇదందేవానామిత్యాది। అదిత్యాస్త్వోపస్థే
సాదయామ్యగ్నావిష్ణూహవ్యగ్ంరక్షేథాం। సశూకాయామిత్యాది।
దేవస్యత్వా - పూష్ణోహస్తాభ్యామగ్నా విష్ణుభ్యాం వోజుష్టం ప్రో
క్షామి। కృష్ణాజినాదానాది। దేవస్యత్వా ... పూష్ణోహస్తాభ్యామ
గ్నా విష్ణుభ్యాం జుష్టమధివపామి। ధాన్యమసీత్యాది। కపాలానా
ముపధానకాలే ప్రాపురుధాయతూష్ణీం త్రీణి। దేవస్యత్వా...పూష్ణో
హస్తాభ్యామగ్నా విష్ణుభ్యాం జుష్టగ్ంసంవపామి। ఉద్వాసనకాలే
తూష్ణీమభిఘారణం। ప్రిమేణేత్యాసాదనం। అయంయజ్ఞో సమా
గ్నే చతుర్హోతా। వేదనిధానాది। ఆజ్యభాగాభ్యాం ప్రచర్య।
అగ్నావిష్ణుభ్యామనుబ్రూహి। ఆ౩ శ్రా౩ వయ। అస్తుశ్రౌషట్।
అగ్నావిష్ణూయజ। అగ్నావిష్ణుభ్యామిదం। అగ్నావిష్ణవోరహందేవ
యజ్యయావృత్రహాభూయాసం। పరిత్యక్రమ్యన పార్శ్వేణ హో
మానారిష్టాం హుత్వా। స్విష్టకృద్దానవిరుజ్యప్రాశిత్రంనచతుర్ధా

కరణాంసచదక్షిణా । యజమానభాగం పరిహృత్య హవిశ్శేషోద్వా
పనాదిసూక్తవాకే । అగ్నయఇదం । అగ్నేరహముజ్జితి మనూజ్జే
షం । సోమాయేదం । సోమస్యాహముజ్జితిమనూజ్జేషం
అగ్నావిష్ణుభ్యామిదం । అగ్నావిష్ణ్వోరహముజ్జితి మనూజ్జేషం
దేవేభ్యఆజ్యపేభ్య ఇత్యాది। యజ్ఞశంచమవృష్టి పజాణమిష్టిస్సమా
ప్యతే ॥— సర్వేషామగ్నీనాంధారణమిష్టేరన్యాథానార్థత్వాత్।
ఇష్ట్యంతే శాఖాహరణా । ఇషేత్వా । ఊర్జేత్వా । ఇమాంప్రాచీం।
తూష్ణీంప్లక్షశాఖాం । పయస్వతీరోషధయ ఇత్యాద్యాదిత్యోపస్థా
నాంతే । ధారయత్యాహవనీయం । ఉరువిష్ణోవిక్రమ స్వోరుక్షయా
యనఃకృధి । ఘృతంఘృతయోనేపిబ ప్రప్రయజ్ఞపతింతిరస్వాహా।
స్రువేణాహవనీయె యూపాహుతింజుహోతి । విష్ణవఇదం । స్రువ
మాజ్యశేషగ్గ్ స్వధితించాధ్వర్యురాదత్తే । తతశ్శస్త్రీయత్రయూప
స్తద్యంతి అధ్వర్యుర్బ్రహ్మాయజమానాః । అత్యన్యానగాం నాన్యాను
పాగామర్వాక్త్వాపరైర విదంపరోవరైః । యూపమభిమంత్రయతే ।
తంత్వాజుషేవైష్ణవం దేవయజ్యాయై । యూపముపస్పృశతి । దేవ
స్త్వా సవితామధ్వానక్తు । స్రువేణప్రదక్షిణగ్ సర్వతోమూలంపర్య
నక్తి । ఓషధేత్రాయస్వైనం । ఊర్ధ్వాగ్రగందర్భ మంతర్ధాయ। స్వధి
తేమైనగ్ హిగ్ంసీః । స్వధితినా ప్రహరతి । అపైనంప్రథమపరాపాతి
నగ్ శకలమాహరతి।గుల్ఫదఘ్నేవృశ్చేజ్జానుదఘ్నేనక్షసంగంవా। దివ
మగ్రేణమాలేఖీర। అంతరిక్షంమధ్యేనమాహిగ్ంసీః।పృథివ్యాసంభవ।ప్రాం
చంపాతయత్యుదంచంప్రాంచముదంచంవా। వనస్పతెశతవల్శోవిరో
హాస్వాహా। ఆవ్రశ్చనేస్రువేణైవజుహోతి। వనస్పతయఇదం। సహ
స్రవల్శావివయగ్ రుహేమ। ఆత్మానంప్రత్యభిమృశ్యాప ఉపస్పృ
శ్య। యంత్వాయగ్ స్వధితిస్తేతి జానః ప్రణినాయమహతే సౌభగా
య। అన్వగ్రిమగ్రాగ్ఛినత్తి। అపఉపస్పృశ్య। ఏకంద్వేత్రీణిచత్వారి
వా। అచ్ఛిన్నో రాయస్సువీరః । అగ్రంపరివాసయతి । అపఉపస్పృశ్య।

యూపాలతోతత్తాయాపమష్టాత్రింకరోత్య గ్రాచ్యపాలం । పృథమా
త్రిమష్టా త్రిమధ్యేసన్నతగ్ స్వరుమధిమంథనగ్ శనలంచాదత్తే। రథ
మాత్రినిరూఢపశుబంధస్య వేదిః । అష్టాశీతిశతమీషా తిర్యగక్షశ్చతు
శ్శతం। షడశీతి ర్యుగంచాస్యసరథశ్చారణఉచ్యతఇతిరథపరిమాణం।
అరత్నిభిర్వ్యాచత్రిభిఃపశ్చాత్ ।షడ్భిఃప్రాచీత్రిభిఃపురస్తాత । షడరత్నే
త్రిరథ్యస్యద్వ్యర్ధ దేవతునిలాంచ్ఛనం। అరత్నిద్వయేనశ్రోణీ ప్యర్ధత్త్వసర్ధా
రత్నావథాంసకౌ। మిమాయవేదిం ఖలుశుల్బమానత స్త్వయాపరిగ్రా
హావిపర్యయ స్త్వ్యహ । తాంవేదింకృత్వా । దర్శపూర్ణమాసవత్స
న్నమనవర్జంత్వే యూ వేదిమిత్యా దివిపరీతపరిగ్రహాః । ఋతపసి । య
జ్ఞస్యత్వా । ఋతసదనమసి । ఋతశ్రీరసి । అపారరుమదేవయజనమి
త్యాది । ప్రాగుత్తరాత్పరిగ్రహాత్కృత్వాపరేణ యూపావటదేశంప
దమాత్రిగ్ సంచరమవశిష్య । వేద్యాముత్తరవేదిం దశపదాగుహో మే
శరోత్యగ్ హ్యాసీం పురస్తాదిత్యేకేతాం యుగేనయజమానస్య వాపద్రై
ర్మిమీయశమ్య యూపరిమిమీతే । శమ్యామాత్రినిరూఢపశుబంధ
స్యోత్తరవేదిః । శమాంపురస్తాదుదగగ్రాం నిధాయస్ఫ్యేనోదీచీమ
భ్యంతరము పలిఖతి । విత్తాయనీమసి । అపఉపస్పృశ్య । ఏవందక్షి
ణతఃప్రాచీం । తిక్తాయనీమసి । ప్రసవ్యమేత్యపశ్చా దుదీచీం । అవ
తాన్నాధితం । ఉత్తరతఃప్రాచీం । అవతాన్మావ్య థితం । ఉత్తరస్మా
ద్వేద్యగ్ సాదుదక్స్రక్రమేచాత్వాలః । తముత్తరవేదివత్పూష్ణింగ్ శస్య
శమ్యయాపరిమిమిత్యే । దేవస్యత్వా - పూష్ణోహస్తాభ్యామాదదేభ్రిర
సినారిరసి । అభ్రిమాదాయ । పరిలిఖితగ్ రక్షఃపరిలిఖితాఅరాతయఇ
దమహగ్ రక్షసోగ్రీవాఅపికృంతామి· యోస్మాన్ ద్వేష్టియంచ వ
యంద్విష్మఇదమస్యగ్రీవా । అపికృంతామి । త్రిఃప్రదక్షిణంపరిలిఖ
తతూష్ణీంజానుదఘ్నం త్రివిత స్తింవాఖాత్వోత్తర వేద్యర్ధాన్పాగ్ సూ
మహరతి । విదేరగ్నిర్నభోనామాగ్నే అంగిరోయోస్యాంపృథివ్యా
మస్యాయుషానామ్నా హియత్తేనాధృష్టం నామయజ్ఞియం తేనత్వా

దధే । హరతి । ఆసీనః । సిగ్ంహీరసిమహిషీరసి । ఉత్తరవేద్యాంనివ
పతి । విదేరగ్నిర్నభో నామాగ్నే అంగిరో ఽయూద్వితీయస్యాం పృథి
వ్యామస్యాయుషా న్నామ్నేహింయత్తైనాధృష్ట నామయజ్ఞియం తేన
త్వాదధే । హరతి । ఆసీనః । సిగ్ంహీరసిమహిషీరసి । ఉత్తరవేద్యాం
నివపతి । విదేరగ్నిర్నభోనామాగ్నే అంగిరో యస్తృతీయస్యాం - తే
నత్వాదధే । హరతి । ఆసీనః । సిగ్ంహీరసిమహిషీరసి । ఉత్తరవే
ద్యాంన్నివపతి । తూష్ణీంచతుర్థగ్ం హృత్వా । సిగ్ంహీరసిమహిషీ
రసి । ఉరుప్రథస్వోరుతేయజ్ఞపతిః ప్రథతాం । న్యుప్తంప్రథయతి । ధ్రువాసి । శమ్యయాపరిమర్దయతి । దేవేభ్యః కల్పస్వ । అభి
మంత్రియ । దేవేభ్యశ్శుంధస్వ । అభ్యుక్షతి । దేవేభ్యశ్శుంభస్వ ।

సికతాభిరవకీర్య । ప్రోక్షణీశేషముత్తరత ఉత్తరవేద్యైనినీయ । ఆ
పోత్రపంనిర్వహేత । స్ఫ్యేనోదీచీమేకస్ఫ్యాం నిస్సార్య । బిభ్రాడ్బృహ
త్పిబతుసోమ్యం మధ్వాయుర్దధద్యజ్ఞపతావవిహ్రుతం । వాతజూతో
యోఅభిరక్షతుత్మనా । ప్రజాఃపిపర్తి బహుధావిరాజతి । ఉత్తరవే
ద్యామంతాన్కల్పయతి । సమ్మృశతీత్యేకే । తూష్ణీంచాత్వాలాత్పాగ్
సూనాహృత్య । అథాస్యామధ్యేప్రాదేశమాత్రీం గోపదమాత్రీమ
శ్వశఫమాత్రీంవోత్తరనాభించతురస్రాంకృత్వా । చతుశ్శిఖండాయు
వతీకనీనేఘృతప్రతీకేభువనస్యమధ్యే తయోర్దేవా అధిసంవసంతఉత్త
మోనాకఇహమాదయంతాం। ఉభెఅభిమంత్రియ । అగ్నిహోత్రహ
వణ్యామపఆనీయ ఇంద్రఘోషస్త్వావసుభిః పురస్తాత్పాతు । పురస్తా
త్ప్రత్యఙ్ముఖ స్తిష్ఠన్ప్రోక్షతి ।మనోజవాస్త్వాపితృభిర్దక్షిణతః పాతుదక్షి
ణతఉదఙ్ముఖః । ప్రసవ్యమేత్య । ప్రచేతాస్త్వారుద్రైఃపశ్చాత్పాతు ।
పశ్చాత్ప్రాఙ్ముఖః । విశ్వకర్మాత్వాదిత్యైరుత్తరతః పాతు । ఉత్తర
తోదక్షిణాముఖః । పునః ప్రసవ్యమేత్యపశ్చాత్ప్రాఙ్ముఖః । త్వష్టా
త్వారూపైరుపరిష్టాత్పాతు । మధ్యం । ప్రోక్షణీశేషందక్షిణతఉత్తరవే
ద్యైనినయేత్ । శు చా త్వా ర్పయా మి పా ప్మన్ ఆ ఘా రి త్రం

నిర్వపతి । పూర్వవదేకస్ఫ్యం దక్షిణతో నిస్సార్య । జుహ్వాం పంచ
గృహీతం గృహీత్వా । సర్వత్రహిరణ్యముపాస్యం దక్షిణయోరుత్తర
వేదిముత్తరనాభిం వా వ్యాఘారయతి । సింహీరసి సపత్నసాహీ స్వా
హా । దక్షిణమంసం । సింహీరసి సుప్రజావనిస్స్వాహా । ఉత్తరాం
శ్రోణిం సింహీరసి రాయస్పోషవనిస్స్వాహా । దక్షిణాం శ్రోణిం ।
సింహీరస్యాదిత్యవనిస్స్వాహా । ఉత్తరమంసం । సింహీరస్యావ
హ దేవాం దేవయతే యజమానాయ స్వాహా । మధ్యం పంచానాము
త్తరవేద్యా ఇతి త్యాగః । భూతేభ్యస్త్వా । స్రుచముద్గృహ్య । పౌతు
ద్రవైః పరిధీభిరుత్తరవేదిం పరిదధాతి । ఔదుంబరైర్వా । విశ్వాయు
రసి పృథివీం దృంహ । మధ్యమం । ధ్రువక్షితస్యంతరిక్షం దృంహ ।
దక్షిణాం । అచ్యుతక్షిదసి దివం దృంహ । ఉత్తరం । అగ్నేర్భస్మాస్య
గ్నేః పురీషమసి । ఉత్తరవేద్యాం సంభారాన్నివపతి । గుల్గులుసుగం
ధితేజనగ్ శ్వేతామూర్ణాస్తుకాం పేత్వ స్యాంతరాశృంగీయాలూన
స్యాలూనపూర్వస్య వా వ్యాఘారణప్రభృతి సంభారనివపనాంతము
త్తరవేద్యాముపర్యగ్నౌ ధార్యమాణే కేనమామనంతి । ప్రోక్షాం
తాన్యౌదుంబరశాఖాభిః ప్లక్షశాఖాభిర్వా ప్రచ్ఛాద్యవసతి ।
యద్యసద్యస్కాలః పశుర్భవత్యాహవనీయే ప్రణయనీయమిధ్మమా
దీప్యసికతాభిరుపయమ్య । అగ్నయే ప్రణీయమానాయానుబ్రూహి ।
ఉద్యమ్యాగ్నిమాహవనీయ ఉద్యత హోమం జుహోతి । యత్తే పావ
కచకృమాకచ్ఛిదాగః పూర్వ్యోయత్సన్నపరోభవాసి । ఘృతేన త్వం
తన్వం వర్ధయస్వమామాహిగ్ంసీరధిగతం పురస్తాత్స్వాహా । ఆపా
చానభూతాయాగ్నయ ఇదం । ప్రథమాయాం త్రిరనూక్తాయాము
పయమనీభిరుపయమ్యాహరతి । ఊర్ణావంతం ప్రథమస్సీదయోనిమి
తి హ్యేతురభిజ్ఞాయ । ఆగ్నే బాధస్వ విమృధో నుదస్వ పామీవా
అపరక్షాగ్ంసి సేధ । అస్మాత్సధస్థాద్బృహతో దివోనోపాం భూ
మానముపనస్సృతేవా । యజ్ఞ ప్రతితిష్ఠ సుమతౌ సుశేవా ఆత్వావ

సూనిపురుధావిశంతు । దీర్ఘమాయుర్యజమానాయకృణ్వంత ధా
మృతేనజరితారమంజీఫీహాయజ్ఞః ప్రత్యగ్ధాత్ద్సంభారేష్వగ్నిం ప్రతి
ష్ఠాప్య । అగ్నేః పురీషమసి । ఉత్తరత ఉపయమనీర్న్యస్య । మను
ష్వత్త్వానిధీమహి మనుష్వద్సమిధీమహి । అగ్నే మనుష్వదంగిరో దే
వాందేవాయతే యజ । ఉపసమిధ్య । ద్వాదశగృహీతేన స్రుచం పూ
రయిత్వా । సప్త తే అగ్నే సమిధస్సప్త జిహ్వాస్సప్తర్ షయస్సప్తధా
మప్రియాణి । సప్త హోత్రాస్సప్తధా త్వా యజంతి సప్తయోనీరా
పృణస్వా ఘృతేన స్వాహా । సప్తవత్యా పూర్ణాహుతిం జుహోతి । అ
గ్నయే సప్తవత ఇదం । అథ చతస్ర ఆహుతీర్జుహోతి । సకృద్గృహీ
తేనాజ్యేన । అగ్నిర్యజ్ఞం నయతు ప్రజానన్నైనం యజ్ఞహనో విదందేవే

భ్యో యజ్ఞం ప్రబ్రూతాత్ప్రయజ్ఞపతింతిర స్వాహా । అగ్నయ ఇదం ।
వాయుర్యజ్ఞం నయతు ప్రజానన్నైనం — తిర స్వాహా । వాయవ ఇదం ।
ఆదిత్యో యజ్ఞం నయతు ప్రజానన్నైనం — తిర స్వాహా । ఆదిత్యాయే
దం । విష్ణుర్యజ్ఞం నయతు ప్రజానన్నైనం — తిర స్వాహా । విష్ణవ ఇ
ద । అగ్నిర్వాయురాదిత్యో విష్ణుర్యజ్ఞన్నయతు ప్రజానన్ । ఏవమ
శుదంధ స్యాహవనీయమాయతః ప్రణయతి సగార్హపత్యః । ప్రణీతే
చేదగ్నిహోత్రకాల ఏతస్మిన్నేవాగ్నౌ హోత్రం జుహుయాద్దేవమ
న్యత్ర నిప్రక్రాంతే తంత్రే ఇధ్మాబర్హిరాహరతి । ఉత్తరేణగార్హప
త్యమిత్యాది । ఆజ్యవాలః ప్రస్తర ఏకవింశతిధృతీ కార్ష్మర్యమయాః
పరిధయః । అదిత్యై రాస్నాసి । యత్కృష్ణో రూపం కృత్వా ప్రావి
శ స్త్వం వనస్పతీన్ । తతస్త్వాం త్రయోవిగ్ శతిధాన భరామి సుసంభృ
తా । త్రీన్పరిధీగ్ స్త్రిస్రస్సమిధః —సుసంభృతా । కృష్ణోస్యాఖరేష్ఠో
దేవపురశ్చర సఘ్యాసం త్వా । పన్నమ్యాతి । నేత్మ్ప్రవశ్చనవిధానం
సత్వయా వేదిం, అంతర్వేది శాఖాయా ఇత్యాదినపర్ణవల్కః । పశు
గ్ హవ్యం కరోతు మె । సమూహంత్యక్షీగారముపలింపంతీత్యాది । స
వా పశుకుంభీ యావచ్ఛర్కరం గోమయేనానులిప్తా భవతి । ఇహావ

ర్ణంచపరిస్తృణీతదేవా దెవేషుకర్మణేవాం । పాత్రప్రయోగకాలే । స్ఫ్యమగ్ని హోత్రహవణీముపరతః । స్రువస్వధితోర్యశ్చజుహూద్వ యస్యద్వద్వం ధ్రువాయాఉపభృద్వ్యయస్య స్థాల్యాశ్చవేదేన సహప్ర యోజ్యే వేషేణ సార్ధంసమవత్తధానీం । ప్లక్షస్య, శాఖాహృదయా ర్థశూలో వపాశ్రపణ్యౌచ తథాపశూశా । శాఖాపవిత్రేణ సహప్ర యోజ్యేదండేనసార్ధంరశనే ప్రయోజ్యే । యూపేన సార్ధతుయవాః ప్రయోజ్యోదర్భాః ప్రయోజ్యాశ్శకలైశ్చసార్ధం । యూష్ణస్యలౌక్య స్యఘృతస్యపాత్రే వేదాగ్ర యోక్త్రీప్యరణిద్వయంచ । దర్భాస్వరుం చాష్యధిమంథనంచ క్రమేణయోజ్యాః పురతోఽపవర్గాః । పవిత్రకర ణాది । బ్రహ్మవరణం । భూపతే । అహంభూపతిః । ఉపవిష్టేబ్రహ్మ ణి । యజమానవాచంయచ్ఛ । సంవిశంతాం । అగ్నిగ్ంహోతారం । కస్త్వాయునక్తి సత్వాయునక్తు । అసోమపథేకర్మణి యజ్ఞయోగః పా త్రాభిమర్శోత్తరకాల ఇష్టః । పాత్రాబహుత్వేపిచ సంవిశంతాం శుంధధ్వమేతే యజుషీఅనూహ్యే । అగ్నిహోత్రహవణ్యామపత్ నీయపూర్వవదుత్పూయాభిమంత్ర్య । బ్రహ్మన్ప్రోక్షిష్యామి । బ్రహ్మ న్ప్రోక్షయజ్ఞం । తూష్ణీం ఓంప్రోక్ష శుంధధ్వమిత్యాది । ప్రోక్షణీశే షమధ్యాగ్రేణ గార్హపత్యంనిధాయ । తూష్ణీగ్ంస్ఫ్యమాయ । బ్రహ్మ న్నుత్తర మిత్యాది విపరీతపరిగ్రహః వసవస్త్వాపరిగృహ్ణంతు । యజ్ఞ స్యత్వా । రుద్రాస్త్వా । ఆదిత్యాస్త్వా । ధాఅసీత్యాది । ప్రోక్షణీ రాసాదయెధ్మాబర్హి రుపసాదయ స్రువంచస్వధితించ స్రువశ్చసం మృడ్ఢిపత్నీగ్ం సన్నహ్యాజ్యేనదధ్నేదేహి । ప్రోక్షణీరభిపూర్వేత్యా ది । స్రుచాగ్ంసంమార్జనకాలే స్రువగ్ంసంమృజ్య । గోష్ఠంమానిర్మృ క్షం । తస్యావృత్యాస్వధితిం । జుహూగ్ం సంమృజ్య । వాచంప్రాణం జుహూంవాద్వాపావోమహానసీం । ఉపభృతగ్ంసంమృజ్య । చక్షుశ్శో త్రం । ఉపభృద్వ్యస్రుషధాజ్యధానీం । ప్రజాంయోనిమిత్యాది । పూషావాంబిలేవిష్యతు । అదితిశ్ఛిద్రపత్రే । మహీనాంపయోఽసి ।

ఆజ్యస్థాల్యామాజ్యం నిరూప్య। మహీనాం పయోసి। దధిస్థాల్యాం దధిని
ర్వపతి। అధిశ్రయణవర్జం దధని క్రియతే। తేజసి స్థస్తేజోను ప్రేతం హాం తి। అ
గ్నిస్తే తేజో మా వినైత్। ఆహావనీయే అధిశ్రిత్య। అగ్నేర్జిహ్వాస్థ సుభూ
ర్దేవానాం ధామ్నే ధామ్నే దేవేభ్యో యజుషే యజుషే భవతి। ఆ
జ్యం దధిస్థస్త్యే స్థస్తస్యాధ్యక్షో హవిషేస్త్యో వైశ్వానరే వైశ్వ
దేవే ఉత్పూత శుష్మ సత్యౌజసా సహాస్థ స్సహమానే స్థస్సహే ధా
మరాతీ స్సహే ధామరాతీయత స్సహే ధాం పృతనా స్సహే ధాం పృత
న్యతః। సహస్రవీర్యస్థస్సైమాజిన్వత మాజ్యస్యాజ్యంతధ్నౌ దధిస్థస్స
త్యస్యస త్యేస్థస్సత్యాయుషీ స్థస్సత్యశుష్మే స్థస్సత్యేన వామభిఘార
యామి తయోర్వాం భక్షీయ। శుక్రమసి। జ్యోతిరసి। తేజోసి। ఆజ్య
ముత్పూయ। తేనైవ దధిచోత్పునాత్యేవ శ్చైత్పునాతి। అద్భిరా
జ్యం దధ్యాజ్యేన దధ్నాప స్సమ్యక్పునీత సవితుః పవిత్రైః।
తా దేవీశ్శక్వరీశ్శాక్వరాభ్యామిమం యజ్ఞమవత స్సంవి
దానాః। ఆజ్యగ్రహణకాలే చతుర్జుహ్వాం గృహ్ణాతి। శుక్రంత్వా
శుక్రాయాం జ్యోతిస్త్వా జ్యోతిష్యర్చిషి పంచానాం
త్వా వాతానాం। చతుర్జుహ్వాం గృహ్ణాతి। పంచానాం త్వా దిశాం పం
చానాం త్వా పంచజనానాం పంచానాం త్వా సలిలానాం. పంచానాం
త్వా పృష్ఠానాం। చతురుపభృతి। దధని బహ్వాజ్యమానీయ। మహీ
నాం పయోసి విశ్వేషాం దేవానాం తనూరృధ్యాసమద్య పృషతీనాం
గ్రహం పృషతీనాం గ్రహోసి విష్ణోర్ హృదయమస్యేకమిష విష్ణుస్త్వా
నువిచక్రమే భూతిర్దధ్నా ఘృతేన వర్ధతాం తస్య మేష్టస్య వీతస్య ద్రవిణ
మాగమ్యాత్ జ్యోతిరసి వైశ్వానరం పృశ్నియై దుగ్ధం। పంచగృహీతః
పృషదాజ్యం। జ్యోతిరసి విశ్వరూపం విశ్వేషాం దేవానాం సమిదితి
వా। స్రువజాస్త్వాయత్వా। రాయస్పోషాయత్వా। బ్రహ్మవర్చసా
యత్వా। భూరస్మాకం। చతుర్ధ్రువాయాం। ఆపో దేవీరిత్యాది। సా
దనకాలే ఆజ్యాని సాదయతి। ఉపభృదసి ఘృతాచీ మన్నా। ఆవాహం

శాధ । ఉపభృద్వత్త్వ్య వశాజ్యధానీం । ఋప ఛాస్థశ్యాశ్వ శాఖ్యు తాచీనాగ్ సూనూ । ప్రియేణనామ్నా ప్రియేసదసిసీదతం । స్యోనా మెసీదతగ్ సుష దాపృథివ్యాగ్ం ధ్రువయిష్ట్రిజనూ పశుభిస్సువర్గే లోకే దిః సీదతం పృథివ్యాస్సుం తరిక్షే హాము త్రరో భూయానమథ రేమ్మధ్రువ త్వాః । ఇమాస్రుచస్వధితిరభిజిహ్రుతే హాహామాంచ్ఛతతు రాచ్ఛం దసానుష్టుభేన । సర్వ్వాయజ్ఞస్యసమసంజ్ఞ్యే విష్ణాబార్హస్ప త్యేన శర్మణా దైవ్యేన । ఇమేస్థాల్యోఘృతస్వదఘ్నః పూర్ణేచ్ఛిన్న పయసా శతధారావృత్త్వా । మారుతేనశర్మణా దైవ్యేన । ఏతాఅసదంనిత్యాది। అయంయజ్ఞోమమాగ్నే పంద హాతా । పూర్వవదాజ్యాన్యభిమం త్ర్య । అగ్రేణాహవనీయం యూపావటంపరిలిఖతి । అర్ధమంతర్వేత్య ర్ధంబహిర్వేది। పూర్వవదభ్రేరాదానం । దేవస్యత్వా - పూష్ణోహస్తా భ్యామాదదేఽభ్రిరసినారిరసి । అభ్రిమాదాయ। పరిలిఖితగ్ రక్షః పరి లిఖితా అరాతయః - అపికృంతామి । త్రిః ప్రదక్షిణం పరిలిఖ్యాథఖ నతి । యథానావిరూపరం భవిష్యతీత్యగ్రేణావటం ప్రాచంయూపం నిధాయ । యత్తేశిక్వః పరావధీస్తక్షాహస్తేనవాశ్యా । ఆప స్తత్స ర్వాంజీవలాశ్శుంధంతు శుచయశ్శుచిం । యూపం ప్రక్షాళ్యాద్భిస్సం యవసుతీభిః ప్రోక్షతి । పృథివ్యైత్వా । మూలంప్రోక్షతి । అంతరి క్షాయత్వా మధ్యం। దివేత్వా। అగ్రం। ప్రాచీనావీతీ। శుంధతాంలో కః పితృషదనః । ప్రోక్షణీశేషమవటేనినీయ । యజ్ఞోపవీత్యప ఉప స్పృశ్య। యవోఽసియవయాస్మద్ద్వేషోయవయారాతీః। యవమవాస్య పునఃప్రాచీనావీతీ పితృణాగ్ సదనమసి । అవాచీనాగ్రేణ బర్హిషావ స్తీర్య। యజ్ఞోపవీత్యప ఉపస్పృశ్య ।స్వావేశోస్యగ్రేగా నేతృణాంవనస్పతి రధితిష్ఠతస్యవిత్తాత్ । ప్రథమమపరాపాతినగ్ శకలమవాస్య। ఘృతేనద్యావాపృథివీఆపృణేథాగ్ స్వాహా । స్రువేణశకలేహుత్వా ద్యావాపృథివీభ్యాం మిదం । యూపాయాజ్యమానా యానుబ్రూ హి । అథైనమనగ్ స్కృతేనాజ్యేన యజమానోఽగ్రతశకలేనానక్తి ।

ఇంద్రమసి । అధ్వర్యుస్స్రగ్గ్ స్కృతేచషాలమక్త్వా । సుపిప్పలాభ్య స్త్వౌషధీభ్యః । ప్రతిముచ్య । దేవస్త్వాసవితా మధ్వానక్తు । స్రువేణ సంతతమవచ్ఛిన్దంనగ్నిష్ఠా మశ్రిమనక్త్యౌ పరాత్సర్వతో యూపగ్ సంమృశతి । రశనాదేశేత్రిః ప్రాంజనాదియూపంయజమానోనోత్సృజత్యాపరివ్యయణాత్ । యూపాయోచ్ఛ్రీయమాణాయానుబ్రూహి । ఉద్దివగ్ స్తభానాంతరిక్షం పృణపృథివీముపరేణదృగ్ంహ । ఉచ్ఛ్రియతి । తేతేధామాన్యుశ్మసీగ మధ్యైగావోయత్రభూరిశృంగా అయాసః । అత్రాహతదురుగాయస్యవిష్ణోః పరమం పదమవభాతిభూరేః । అవటేవదధాతి । విష్ణోః కర్మాణి పశ్యత యతో వ్రతాని పస్పశే । ఇంద్రస్య యుజ్యస్సఖా । తద్విష్ణోః పరమంపదగ్ సదాపశ్యంతి సూరయః । దివీవచక్షురాతతం । ద్వాభ్యామాహవనీయమేనాగ్నిష్ఠాగ్ స్పంమినోతి । బ్రహ్మవనింత్వా క్షత్రవనిగ్ సుప్రజావనిగ్ రాయస్పోషవనింపర్యూహామి । ప్రదక్షిణంపాగ్ సుభిఃపర్యూహ్య । బ్రహ్మదృగ్ంహక్షత్రందృగ్ంహ ప్రజాందృగ్ంహ । రాయస్పోషందృగ్ంహ । మైత్రావరుణదండేనసమాభూమిపరిదృగ్ంహాణంకృత్వా । ఉన్నంభయపృథివింభిన్ధీదందివ్యంనభః । ఉద్నోదివ్యస్యనోదేహీశానోవిసృజాదృతిం । అద్భిఃపరిషించతి । దర్భమయీగ్ంరశనాంనిధవతోద్విగుణాద్వియావ్యాయామాపశురశనాత్రిగుణాత్రివ్యాయామాయూపస్య । దేవస్యత్వా—పూష్ణోహస్తాభ్యామాదదే । యూపరశనామాదాయ । విష్ణోఃకర్మాణిపశ్యతయతోవ్రతానిపస్పశే । ఇంద్రస్యయుజ్యస్సఖా । నరశనేనపాణినాయూపమున్మార్ష్టి । తద్విష్ణోః ప—రాతతం । అగ్రంప్రేక్షతే । యూపాయపరివీయమాణాయానుబ్రూహి । పరివీరసిపరిత్వాదైవీర్విశోవ్యయంతాంపరీమగ్ రాయస్పోషోయజమానంమనుష్యాః । నాభిదఘ్నేరశనయాత్రిః ప్రదక్షిణం యూపంపరివ్యయతిమధ్యదేశేవా । అంతంతస్యపరివేష్ట్య । అణిమతస్థానమత్ర్పవీయ । దివసూనురసి । స్వ

క్షుమాదాయ । అంతరిక్షస్యత్వా సానావవగూహామి, ఉత్తరేణాగ్నిస్థాంమధ్యమేరశనేగుణేవగూహతి । ఉత్తమేసర్వేషువా । ద్వయోరథరయోరితి వాజసనేయకం । అథపశుప్రాయశ్చిత్తాని। అస్మిన్పశౌకూటాదిదోషనిర్హరణార్థం తదుక్తప్రాయశ్చిత్తానికరిష్యే । కూటకర్ణకాణఖండవండశ్లోణసప్తశఫవర్జం యద్వ్యంగహీనస్య దంగతో వాపిరుజ్య। అథైకేషాం వైష్ణవీమాగ్నావైష్ణవీం। సారస్వతీబార్హస్పతీమితిహుత్వా పర్యోజయేత్ । యోపన్నదమలంతత్పసూనా మితివిజ్ఞాయతే । ఇదంవిష్ణుర్విచక్రమే త్రేధాని దధేపదం । సమూఢమస్యపాగ్ సురేస్వాహా । విష్ణవఇదం । అగ్నావిష్ణూసజోష సేమావర్ధంతు వాంగిరః । ద్యుమ్నైర్వాజేభిరాగతగ్గ్ స్వాహా। అగ్నావిష్ణుభ్యామిదం। ప్రణోదేవీసరస్వతీ వాభిర్వాజినీవతీ ధీనామవిత్ర్య వతుస్వాహా । సరస్వత్యాఇదం । బృహస్పతెఅతియదర్యోఅర్హాద్ద్యుమద్విభాతి క్రతుమజ్జనేషు । యద్దీదయచ్ఛవసర్తప్రజాతతదస్మాసుద్రవిణం ధేహిచిత్రగ్గ్ స్వాహా । బృహస్పతయఇదం। అథపశుగ్గ్ స్తపయంతి । అధ్వర్యుర్బ్రహ్మా । యజమానాస్తపనకర్తారః । అధ్వర్యో దేవతాహ విపవదానార్థ మైంద్రాగ్నం పశుముపాకురు । ఇషేత్వా । ఇషేత్వా బర్హిషీఆదత్తే ఉపవీరసీప్లక్షశాఖాం ఉపోదేవాం దైవీర్విశఃప్రాగుర్వహ్నిరుశిజో బృహస్పతెధారయావసూనిహవ్యాతెస్వదంతాం దేవత్వష్టర్వసురణ్వ రేవతీరమధ్వం ప్రజావత్జ్రాయమానాః ప్రజాజాతాశ్చయాఇమాః । తస్మైప్రతిప్రవెదయాచికిత్వాగ్ అనుమన్యతాం । ఇమంపశుంపశు పతేతేఅద్యబధ్నామగ్నేసుకృతస్యమధ్యే । అనుమన్యస్వసుయజాయజామజుష్టం దేవానామిదమస్తు హవ్యమింద్రాగ్నిభ్యాం త్వాజుష్టముపాకరోమి । పురస్తాత్ప్రత్యంచం పశుముపాకరోతి । ఉపాకర్ణదర్భాప్రజ్ఞాతాన్నిధాయ । ఉపాకృత్యపంచజుహోతి । ఉపాకృతాపావ్య వపావసాగ్నిశల్కాభిహోమాః పరివప్యయూపాః చపాలసంజ్ఞప్త యదస్యపా

ర్యాఅసంస్కృతాజ్యా భవతానమత్యా । ప్రజానంతః ప్రతిగృహ్ణంతి
పూర్వేప్రాణమంగేభ్యః పర్యాచరంతం । సువర్గం యాహిపథిభిర్దేవ
యానైరోషధీషుప్రతితిష్ఠా శరీరైస్స్వాహా । పశవఇదం। యేషామీ
శే పశుపతిః పశూనాంచతుష్పదాముదచద్విపదాం । నిష్క్రీతో యం
యజ్ఞియంభాగమేతు రాయస్పోషా యజమానస్య సంతు స్వాహా । పశు
పతయఇదం। యెబధ్యమానమనుబధ్యమానా అభ్యైక్షంత మనసా చ
క్షుషా చ। అగ్నిస్తాగ్ం అగ్రే ప్రముమోక్తు దేవః ప్రజయాసంవిదానస్స్వా
హా। అగ్నయఇదం। యఆరణ్యాః పశవో విశ్వరూపా విరూపాస్సంతో బ
హుధైకరూపాః । వాయుస్తాగ్ం అగ్రే ప్రముమోక్తు దేవః ప్రజాపతిః ప్రజ
యా సంవిదానస్స్వాహా । వాయవఇదం । ప్రముంచమానా భువనస్య
రేతో గాతుంధత్త యజమానాయ దేవాః । ఉపాకృతగ్ం శశమానం
యదస్థాజ్జీవం దేవానామప్యేతుపాథస్స్వాహా । దేవేభ్యఇదం । పంచ
హుత్వాగ్నింమథతి । అగ్నేర్జనిత్రమసి । అధిమంథనగ్ం శకలంనిదధా
తి । వృషణౌస్థః । ప్రాంచౌదర్భౌ । ఉర్వశ్యసి । అధరారణిమాద
త్తే । పురూరవాః । ఉత్తరారణీం । దేవోవాగ్ సవితామధ్వానక్తు।
ఆజ్యస్థాల్యా ఆజ్యేన బిలేఅక్త్వా । ఘృతేనాక్తే వృషణం దధాథాం ।
ఉభేఅభిమంత్ర్య । ఆయురసి । సమవధాయ । అగ్నయేమథ్యమా
నాయానుబ్రూహి । ప్రథమాయాం త్రిరనూక్తాయాం । త్రిః ప్రదక్షి
ణమగ్నింమంథతి । గాయత్రంఛందోనుప్రజాయస్వ । ప్రథమం ।
త్రైష్టుభంఛందోనుప్రజాయస్వ । ద్వితీయం । జాగతంఛందోనుప్రజా
యస్వ । తృతీయం । తతో యథాప్రాశంమంథతి । యదిమథ్యమా
నో నజాయేత । రక్షోఘ్నీరనుబ్రూయాత్ । జాతేఅగ్నౌ జాతాయా
నుబ్రూహి । ప్రవరన్ ప్రహ్రియమాణాయానుబ్రూహి । భవతన్న
స్సమనసౌ సమోకసావరేపసౌ । మాయజ్ఞగ్ం హిగ్ంసిష్టం మాయజ్ఞప
తిం జాతవేదసౌ శివౌభవతమద్యనః । అగ్రేణోత్తరం పరిధిమాహవనీ
యేప్రహరతిసంధినావా । అగ్నావగ్నిశ్చరతిప్రవిష్ట ఋషీణాంపు

త్రోఽధిరాజఏషః । స్వాహాకృత్య బ్రహ్మణా తే జుహోమి మహాదే
వానాంమిథునయాకర్భాగధేయగ్గ్ స్వాహా । ప్రహృత్య స్రువేణాభిజు
హోతి । ప్రవిష్టాయాగ్నయ ఇదం । సావిత్రేణరశనామాదాయ।
దేవస్య త్వా— పూష్ణో హస్తాభ్యామాదదే । పశురశనామాదాయ।
పశోర్దక్షిణే బాహావపరివియోర్ద్వముత్కృష్య । ఋతస్య త్వా దేవ
హవిః పాశేనారభే । దక్షిణేర్ధశిరసి । పాశేగాత్రుణయా ప్రతిముచ్య।
ధర్షామానుషానింద్రాగ్నిభ్యాం త్వా జుష్టం నియునజ్మి । ఉత్తరతో
యూపస్య నియునక్తి దక్షిణతైకాదశినాత్ । అద్భ్యస్త్వౌషధీభ్యః ప్రో
క్షామీంద్రాగ్నిభ్యాం త్వా జుష్టం ప్రోక్షామి । ప్రోక్షతి । అపాంపే
రురసి । పాయయతి । యది న పిబేత్ । న వా ఉ వేతన్మ్రియస ఇతి మంత్రే
ణబలాత్కారేణ పాయయతి । స్వాత్తం చిత్సదేవగ్ హవ్యమాపో దే
వీస్స్వదతైనం । ఉపరిష్టాదధస్తాత్సర్వతశ్చ ప్రోక్ష్య। అయం వేద ఇత్యా
ది వేదం నిధాయ । సామిధేనీభ్యః ప్రతిపద్యతే । స్రుచ్యమాఘార్య
ప్రత్యాక్రమ్య జుహ్వాం పశుగ్ సమనక్తి । సంతే ప్రాణో వాయునా గచ్ఛ
తాం । శిరసి । సంయజత్రైరంగాని । ద్విః । అగ్ సోచ్ఛలయోః। సం
యజ్ఞపతిరాశిషా । దక్షిణస్యాగ్ శ్రోణ్యాం । మఖస్య శిరోసీత్యాది
ధ్రువాసమంజనాదికర్మ ప్రతిపద్యతే । సమానమా ప్రవరాద్దైవంచ
మానుషంచ హోతారావృత్వా పునరాశ్రావ్య మైత్రావరుణం వృణీ
తే। మిత్రావరుణౌ ప్రశాస్తారౌ ప్రశాస్త్రాత్ । ప్రశాస్తృకర్మామా
నుషః । ఘృతవతశబ్దయుత్యాదిత్యశ్రుతి పశావేకాదశ ప్రయాజాన్యు
జతి । సమిధ్యస్య ప్రేష్యేతి । ప్రథమగ్ సంప్రేష్యతి । ప్రేష్య ప్రేష్యే
తితరాన్ చతుర్థాష్టమయోః ప్రతిసమానీయ దశమైకాదశాయా
ఆజ్యమవశినష్టి । తానుయజమానః ప్రాకృతైరాదితశ్చతుర్భిశ్చతురో
నుమంత్ర్య । చతుర్థస్యానుమంత్రేణదురః ప్రభృతిత్రీగ్ స్త్రీనుత్తమే
న శేషం । పృథివీ హోతా । సమిద్భ్యోగ్నయ ఇదం । వసంతమృ
తూనాం । ఏకోమమైకాదస్య । ఆత్రశ్రావయ । షెన్వ్య । తనూన

పాత్నై యఇదం । గ్రీష్మమృతూనాం । ద్వ్యామముష్యైతస్య । అతి
క్రాశివయ । ప్రేష్య । ఇధ్యోభ్యగ్న యఇదం । వర్షామృతూనాం ।
త్రయోమమతిప్రస్తస్య । అర్ధమాపభృతంజుహ్వామాసీయ । అతి
క్రాశివయ । ప్రేష్య । బర్హిషేగ్న యఇదం । శరదమృతూనాం ।
చత్వారోమమ । శరదంచత్వారి । అతిక్రాశివయ । ప్రేష్య । దురోభ్యో
గ్న యఇదం । శరదమృతూనాం । చత్వారోమమ । అతిక్రాశివయ ।
ప్రేష్య । ఉషాసానక్తాభ్యామగ్న యఇదం । శరదమృతూనాం । చ
త్వారోమమ । అతిక్రాశివయ । ప్రేష్య । దైవ్యాభ్యాగ్ం హోతృభ్యా
మగ్న యఇదం । శరదమృతూనాం । చత్వారోమమ । సర్వమావ
భృతంజుహ్వామాసీయ । అతిక్రాశివయ । ప్రేష్య । తిసృభ్యోగ్న య
ఇదం । హేమంతశిశిరావృతూనాం । పంచమమనతస్యకించనయో
స్మాంద్వేష్టియంచవయంద్విష్మః । అతిక్రాశివయ । ప్రేష్య । త్వష్ట్రే
గ్న యఇదం । హేమంతశిశిరావృతూనాం । పంచమమనతస్యకించన ।
అతిక్రాశివయ । ప్రేష్య । వనస్పతయేగ్న యఇదం । హేమంతశిశి
రావృతూనాం । పంచమమనతస్యకించన । ప్రత్యాక్రమ్యజుహ్వాస్వ
దుస్వధితేఅనక్తి । త్రిస్స్వరుగ్ం సకృత్స్వధితేరన్యతరాంధారాగ్ం స్వరు
మంతర్ధాయ । స్వధితినాపశుగ్ం సమనక్తి । ఘృతేనాక్తౌపశుంత్రాయె
థాం । శిరసి । నవా స్వధితినాస్వరుస్తైవాక్తయా శ్రుతస్యావద్యతి । ప
శుమితరయావిశాస్తి । పునస్స్వరుముపగూహ్య । శమితేస్వధితింప్ర
యచ్ఛన్నాహ । శమితరేషాతేశ్రిస్పృష్టాస్తు । ఆయతనే స్రుచాసాద
యిత్వా । పర్యగ్నయేక్రియమాణాయానుబ్రూహి । ఆహవనీయా
దుల్ముకమాదాయాగ్నీధ్రః । పరివాజపతిః కవిరగ్నిర్హవ్యాన్యక్ర
మీత్ । దధద్రత్నానిదాశుషే । త్రిః ప్రదక్షిణంపర్యగ్నికరోతిప
శుం । పర్యగ్నౌక్రియమాణే పావ్యానిజుహోతి । ఏకంద్వేత్రీణిచ
త్వారివా । పరిజానంతః పరిగృహ్ణంతిపూర్వేప్రాణమంగేభ్యః ప
శ్యాచరంతం । సువర్గంయాహిపథిభిర్దేవయానైరోషధీషుప్రతితిష్ఠా శ

రీరై స్స్వాహా। పశవ ఇదం। పశుపతేః పశవో విరూపాస్సదృశా ఉత। తేషాం
యం ప్రవిరదేవా స్తగ్గ్ స్వరాడనుమన్యతాగ్ స్వాహా। పశుపతయ ఇదం।
శమితారి ఉప శో విముచ్యమానే । యెబధ్యమానమనుబధ్య మానా ఆ
ఖ్యైత్రక్షుంతమనసా చక్షుషా చ । అగ్నిస్తాగ్ అగ్రే ప్రముమోక్తు దేవః ప్ర
జాపతిః ప్రజయా సంవిదాన స్స్వాహా । అగ్నయ ఇదం। గృహీత్వాసి ధా
యు । రేవతీర్యజ్ఞపతిం ప్రియధావిశత। వపాశ్రపణీభ్యాం పశుమన్వా
రభేతే ధ్వర్యుర్యజమానశ్చ । అశితా శ్రీవయు। ఉపప్రేష్య । హోతర్
హవ్యా దేవేభ్యః । ప్రాస్మా అగ్నిం భరత స్తృణీత బర్హిరితి హో
తురభిజ్ఞాయ। ఆహవనీయాదుల్ముకమాదాయాగ్నీధ్రః పూర్వః ప్రతిపద్య
తే। శమితా పశుం నయంతి। ఉరోరంతరిక్షసజూర్దేవేన వాతేనాస్య హవి

ష స్త్మనా యజ సమస్య తనువా భవ వర్షీయో వర్షీయసి యజ్ఞే యజ్ఞ
పతిం ధాః। అంతరా చాత్వాలోత్కరావుదంచం పశుం నయంతి।
ప్రతిప్రస్థాతా । ప్రముంచమానా భువనస్య రేతో గాతుం ధత్త యజ
మానాయ దేవాః । ఉపాకృతగ్ శశమానం యదస్థాజ్జీవం దేవానామ
ప్యేతు పాథస్స్వాహా । దేవేభ్య ఇదం । నానాప్రాణో యజమానస్య ప
శునా యజ్ఞో దేవేభిస్సహ దేవయానః । జీవం దేవానామప్యేతు పాథ
స్సత్యాస్సంతు యజమానస్య కామాః। అధ్వర్యుర్జపతి। ఊవధ్యగోహం
పార్థివం ఖనతాదితి హోతురభిజ్ఞాయ । ఊవధ్య గోహం ప్రతిప్ర
స్థాతా ఖనతి ।అభిపర్యగ్నికృతే దేశ ఉల్ముకం నిదధాతి స శామిత్రః ।తం
దక్షిణేన పరిత్యంచం పశుమవస్థాప్య పృథివ్యాస్సంవృచః పాహి। తస్యా
ధస్తాద్బర్హిరుపాస్యతి । ఉపాకరణయోరన్యతర త్తస్మింత్సంజ్ఞపయ
తి । ప్రత్యక్ఛిరసముదీచీనపాదమమాయుం కృణ్వంతిగ్ సంజ్ఞపయత ।
ఉక్త్వా పరాఙ్ఙావర్తతే ధ్వర్యుర్యజమానః । స్వర్విదసి స్వర్విత్త్వా స్వర్
హిహ్వంమహ్యాగ్ స్వః పశుభ్యో లోకవిదసి లోకం విత్వా లోకమహిలో
కంమహ్యాంలోకం పశుభ్యో గాతువిదసి గాతుం విత్వా గాతుమిహి గాతుం
మహ్యాం గాతుం పశుభ్యో నాథవిదసి నాథం విత్వా నాథమిహి నాథం

పుహ్యంసాధంపశుభ్యః । నవాఉ వేతన్మ్రియసేనరిష్యసి దేవాగ్ ఇదేషి
పథిభిస్సుగేభిః । యత్రయంతి సుకృతో నాపి దుష్కృత స్తత్ర త్వాదే
వస్సవితాదధాతు । ఆశానాంత్వాశాపాలేభ్యశ్చతుర్భ్యో అమృతే
భ్యఇదంభూతస్యాధ్యక్షే భ్యోవిధేమహావిషావయం। విశ్వాఆశామధు
నాసగ్ సృజామ్యనమీవాఆపఓషధయోభవంతు । అయంయజమా
నోమృధోవ్యస్యతామగృభీతా।పశవస్సంతుసర్వే ఉక్త్వాపరాఙ్గావ
ర్తతే। యజమానః। నానాప్రాణోయజమానస్య పశునాయజ్ఞోదేవే
భిస్సహదేవయానః । జీవందేవానామప్యేతుపాథస్సత్యాస్సంతుయజ
మానస్యకామాః । అధ్వర్యుర్యజ్ఞపతి ।యానామూధశ్చతుర్బిలంమధోః
పూర్ణంఘృతస్యచ । తానస్సంతుప యస్వతీరస్మిన్గోష్ఠేనయోవృధః॥
ఇహపశవో విశ్వరూపారమంతామస్మిన్ యజ్ఞేవిశ్వవిదో ఘృతాచీః।
అగ్నింకులాయ మభిసంవిశానాఅస్మాగ్ అవంతుపయసాఘృతేన ।
వృషదాజ్యం ద్వయమవేక్షమాణౌ వాగ్యతావాసాతే ధ్వర్యుర్యజ
మానశ్చ । ఇంద్రస్యభాగస్సువితేదధాతనేమం యజ్ఞంయజమానంచ
సూరౌ యోనోద్వేష్ట్యనుతగ్ రవస్వానాగసో యజమానస్య వీరాః॥
వాశ్యమానేవేక్షేతే । అథపశుప్రాయశ్చిత్తాని । అస్మిన్ పశౌ వా
శాదిదోషనిర్హరణార్థం తదుక్తప్రాయశ్చిత్తానికరిష్యే । యదస్యపా
రేరజసశ్శుక్రం జ్యోతిరజాయత । తన్నఃపర్షదతిద్విషోగ్నే వైశ్వా
నర । స్వాహా।అగ్నయే వైశ్వానరాయేదం । యస్మాద్భీషావాశిష్ఠా స్త
తోనోఅభయంకృధి । ప్రజాభ్యస్సర్వాభ్యో మృడనమో రుద్రాయమీ
మీఢుషే స్వాహా। రుద్రాయమీఢుష ఇదం। యఇదమకః స్తస్మై నమ
స్తస్మైస్వాహా । రుద్రాయమీఢుష ఇదం। అపఉపస్పృశ్య। యదస్య
పారే। యస్మాద్భీషాన్యషదః। యఇదమకః । యదస్యపారే ! యస్మా
ద్భీషావేపిష్ఠాః । యఇదమకః । యదస్యపారే । యస్మాద్భీషాపలా
ఇష్ఠాః । యఇదమకః । యదస్యపారే । యస్మాద్భీషాసమజ్ఞాస్థాః ।
యఇదమకః । యదస్యపారే । యస్మాద్భీషానిమేషాసి । యదస్యపా

రి । యస్మాద్భీషాశకృత్కరోషి । వాశిన్యపదవేపిష్ఠాః పలాసమయః శే
మెశకృత్ । ఆదిర్యదస్యసప్తానాయ ఇదంనాత్యయోర్ద్వయోః య
తపశుర్మాయుమకృశోరోవాపద్భిరాహ తే। అగ్నిర్మాతస్మా దేనసోవి
శ్వాన్ముంచ త్వగ్వాసస్వాహా । సంజ్ఞప్తే సంజ్ఞప్త హెహా మంజు
హోతి। అగ్నయఇదం । సంజ్ఞప్త హెహా మేతువాలు తే ప్రతాప్యైసప్త
తుశాఖేతుపపాశౌవణ్యైస్పష్ట మిత్యాహావసీయ ఏవముఖ్యాభిషే క్రీ
ప్రతిపత్న్యైసర్వా । నిష్టప్తగ్ రక్షోనిష్టప్తో ఘుశగ్ సః । శమితారఉపే
తనయజ్ఞం దేవేభిరిష్వితం । పాశాత్ప శుం ప్ర ము ంచ తు ।
బంధాద్యజ్ఞ ప తిం ప రి । ప పా త్ర శ ప ణీ భ్యాం ప శు ము పై
తోధ్వర్యుర్యజమానశ్చ ప శోః పా శం ప్ర ముం చ తు । అ దితిః
పాశంప్రముమోక్త్వేతన్నమఃపశుభ్యః పశుపతయేకరోమి। సంవేష్ట్య
రశనాంగ్ని వాసునిధాయ । ఏకశూలయోపసృజ్యచాత్వాలఉదస్యతి।

అరాతీయంతమధరంకరోమి । తతః ప్రతిప్రస్తాతాపత్నీ ముదానయతి
నమ స్తఆతాన । పత్న్యైడిత్యముపతిష్ఠతే। అనర్వాప్రేహి ఘృతస్య
కుల్యామనుసహ ప్రజయా సహరాయస్పోషేణ । ప్రాచీముదాన
యతి। ఆపోదేవీశ్శుద్ధాయు వశ్శుద్ధాయూయం దేవాగ్ ఊఢ్వగ్ శు
ద్ధావయంపరివిష్టాః పరివేష్టారోవో భూయాస్మ చాత్వాలెపత్న్యై
పోపమృశతి । ఋత్విజోయజమానశ్చపత్నీత్యేకే । అద్భిః పశోస్స
ర్వాన్ప్రాణానాప్యాయయతి । సర్వాణ్యాంగాన్యధ్వర్యురభిషించతి। ప
త్న్యాప్యాయయ యత్యేతద్వావిపరీతం । వాక్తఆప్యాయతాం । శమ
ద్భ్యః । వాచం । ప్రాణస్తఆప్యాయతాం । శమద్భ్యః । ప్రాణం ।
చక్షుస్తఆప్యాయతాం। శమద్భ్యః। చక్షుషీ। శ్రోత్రంతఆప్యాయతాం।
శమద్భ్యః । శ్రోత్రేయాతేప్రాణాంచ్ఛుగ్జగామయా చక్షుర్యాశ్రో
త్రంయత్తేక్రూరం యదాసితం తత్తఆప్యాయతాం తత్తఏతేన శుంధ
తాం। శమద్భ్యః । హృదయదేశం। నాభిస్తఆప్యాయతాం శమద్భ్యః
నాభిం । పాయుస్తఆప్యాయతాంశమద్భ్యః । గుదం । మేఢ్రం తత

శ్యాయతాంశమధ్యుః శుద్ధాశ్చరిత్రాః । తూష్ణీంపాదాన్ప్రకృత్య । శ
మధ్యుః। పాదాన్। శమోషధీభ్యశ్శంపృథివ్యై శమహోరాభ్యాం
భూమ్యాగ్ం శేమంసినీయ్య । ఓషధేత్రాయస్వైనం ఉపాకరణమో
రవశిష్టం దక్షిణేన నాభిమంతర్ధాయ స్వధితేమైనగ్ం హిగ్ంసీః ।
స్వధితినా పార్శ్వత స్తిర్యగాచ్ఛ్యతి। అపఉపస్పృశ్య। బర్హిషోగ్రగ్ం స
వ్యేన పాణినాదత్తే। అథ మధ్యంయుత ఆచ్ఛ్యతి। తదుభయతో లోహితేనా
క్త్వా। రక్షసాం భాగోసి। ఉత్తరమపరమవాంతరదేశం వా నిరస్యాపఉప
స్పృశ్య। రక్షోభ్య ఇదమ్। ద్వైనేత్యన్యేనపదాభితిష్ఠతి। అవపాయాదర్
శనాత్ । ఇదమహగ్ం రక్షోవబాధే। ఇదమహగ్ం రక్షోధమంత
మోనయామి యోస్మాన్ద్వేష్టి యంచవయం ద్విష్మ ఇదమేనమధమం
తమోనయామి । ఇషేత్వా । వపాముత్ఖిద్య । ఘృతేనద్యావాపృథి
వీప్రోర్ణ్వాథాం । వపయాద్విశూలాంపరిచ్ఛాద్య । ఊర్జేత్వా । తని
ష్ఠెంతరితఏకశూలయోపతృణత్తి । దేవేభ్యః కల్పస్వ । అభిమంత్ర్యం।
దేవేభ్యశ్శుంధస్వ । అద్భిరవోక్ష్య । దేవేభ్యశ్శుంభస్వ । స్వధితినా
వపాంనిమృజ్య । అచ్ఛిన్నోరాయస్సువీర ఇత్యుదగ్నిభ్యాం త్వాజు
ష్టాముత్క్రంతామి । ఉత్క్రాంతతి । అపఉపస్పృశ్య । ముష్టినాశ
మితావపోద్ధరణమపిధాయాస్తే ఆవపాయాహోమాత్ । ప్రత్యు
ష్టగ్ం రక్షః ప్రత్యుష్టా అరాతయః । శామిత్రే వ
పాంప్రతితప్య । నమస్సూర్యస్య సంధృశే । ఆదిత్యముపస్థాయ । ఉ
ర్వంతరిక్షమన్విహి । అభిప్రవ్రజతి। ఉల్ముకైకదేశమాదాయాగ్నీధ్రః
పూర్వః ప్రతిపద్యతే । వపాశ్రపణీపునరన్వారభతేయజమానః । ఉ
ల్ముకైకదేశ మాహవనీయే ప్రత్యపిసృజతి । నిర్దగ్ధగ్ం రక్షో నిర్దగ్ధా అ
రాతయః । ఆహవనీయస్యాంతిమేంగారేవపాం నికూడ్య । అంతరా
యూపమాహవనీయంచదక్షిణాతిహృత్య । ప్రతిప్రస్థాతేప్రయచ్ఛ
తి । తాం దక్షిణతఆసీనః । ప్రతిప్రస్థాతాహవనీయే శ్రపయతి । వా
యోవీహిస్తోకానాం । బర్హిషోగ్రమధస్తాద్వపాయాఉపాస్యతి ।

త్వాము తేదధి శే హవ్యవాహగ్ శృతంకర్తారముతయజ్ఞియంచ । అ
గ్నే సదక్షస్సతనుర్ హిభూత్వాథహ వ్యజాతవెదోజుషస్వ స్వాహా ।
స్రువేణవపామభిజుహోతి । జాతవేదస ఇదం । ప్రాదుర్భూతేషుస్తో
కేషుస్తోకేభ్యోను బ్రూహి । అలోహినీగ్ం సుశృతాంకృత్వా । య
స్తఆత్మాపశుషుప్రవిష్టః । దృగ్ం హాగాదృగ్ హ । సుపిప్పలాఓషధీః
కృధి । దక్షిణస్యాం వేదిశ్రోణ్యాంబర్ హిషిప్లక్షశాఖాయాంవపాశ్ర
పణీభ్యాగ్ం సహాసాద్య । ప్రయుతాద్వేషాగ్ంసి । వపాశ్రపణీప్రహృ
త్యతూష్ణీం నిధాయ । ఇదమింద్రియమమృతం యజ్ఞోమనాగ్నెపంచ
హోతా । ఘృతవతిశబ్దేజుహూపభృతావాదాయ దక్షిణాసకృదతి
క్రాంతః। ఆశ్రావయ। స్వాహాకృతీభ్యః ప్రేష్య। పృథివీహోతా। స్వాహా
కారాయాగ్నయ ఇదం । హేమంతశిశిరావృతూనాం । పంచమమన
తస్యకించన । ప్రత్యాక్రమ్య । శేషేణపృషామభిఘార్య । పృషదా
జ్యద్వయమభిఘారయతి । అథవపాంనోపభృతం । ఆజ్యభాగాయజ
తి । ఆప్యాయతాం । త్రిః । అగ్నయఆజ్యస్యాను బ్రూహి । ఆప్యా
యతాం దక్షిణాతిక్రమ్య ఆశ్రావయ । అగ్నయఆజ్యస్య ప్రేష్య ।
అగ్నయ ఇదం । అగ్నినాయజ్ఞశ్చక్షుష్మానగ్నెరాహం దెవయజ్యయా
చక్షుష్మాన్భూయాసం । ప్రత్యాక్రమ్య । పూర్వవదవద్యంత్సంప్రె
ష్యతి । సోమాయాజ్యస్యాను బ్రూహి । ఆశ్రావయ । సోమా
యాజ్యస్యప్రెష్య । సోమాయెదం । సోమేనయజ్ఞశ్చక్షుష్మాన్త్సోమ
స్యాహం దేవయజ్యయా చక్షుష్మాన్భూయాసం । ఆప్యాయంతాం ।
స్వాహాదేవేభ్యః । పూర్వంపరివప్యగ్ంహుత్వా । దేవేభ్య ఇదం । అ
గ్నిర్ హోతా । ఆప్యాయతాం జుహ్వాముపస్తీర్య । స్రువేణహిరణ్యశ
కలమవదాయ కృత్స్నంవపాగ్ం స్రువేణతూష్ణీం మవదాయ । హిర
ణ్యశకలముపరిష్టాత్కృత్వా । ఆప్యాయతాం । అభిఘారయతి । ఇం
ద్రాగ్నిభ్యాంఛాగస్యవపాయామెదసోనుబ్రూహి । ఆశ్రావయ ।
ఇంద్రాగ్నిభ్యాం ఛాగస్యవపాయామేదసః ప్రేష్య । జాతవేదోవప

యాగచ్ఛదేవాంత్వగ్ం హి హోతా ప్రథమోబభూథ । ఘృతేనత్వం
తనువోవర్ధయస్వస్వాహాకృతగ్ం హవిరదంతుదేవాస్స్వాహా । వష
ట్కృతేజుహోతి । ఇంద్రాగ్నిభ్యామిదం । ఇంద్రాగ్నియోరహం
దేవయజ్యయాజేమానం మహిమానం గమేయం । ప్రత్యాక్రమ్య ।
ఆప్యాయంతాం । దేవేభ్యస్స్వాహా । ఉత్తరంపరివప్యగ్ం హుత్వా । దే
వేభ్యఇదం । స్రువేణవపోద్ధరణమభిఘారయతి । ఉత్తరత స్తిష్ఠన్ప్రతిప్ర
స్థాతాహవనీయేవ పాత్రీపణీప్రహరతి । స్వాహోర్ధ్వనభసంమారు
తంగచ్ఛతం । ఊర్ధ్వనభసేమారుతాయేదం । అథనేష్ట్వర్యుస్సగ్గ్ స్రా
వేణాభిజుహోతిజుహ్వైవ । స్వాహా । ప్రజాపతయఇదం । అత్రయ
జ మా నో వ రం ద దా త్య న డ్వా హం । తి స్రో వా ధే ను

స్త్రిస్రోవాధ క్షి ణాః బ్ర హ్మా బ్ర హ్మా సి । బ్ర ధ్న పి న్వ స్వే
త్యాది । సహస్రధారఉత్సోఅక్షీయమాణః । సదాధారపృథివీమం
తరిక్షందివంచతేనానడుహాతి తరాణిమృత్యుం । దక్షిణాసద్భ్య ఉపహ
ర్తవై । దక్షిణతఏతద్బ్రాహ్మణాః । అయంవోనడ్వానహిగ్ం సంతో
యథాభాగంప్రతిగృహ్ణీధ్వం । తేనప్రదశకృతోపాస్య । ఓంఓం ।
దేవస్యత్వా - రుద్రాయగామితి ప్రతిగ్రహః । ఉత్తరతఃపరీతేతియజ
మానస్సంప్రేష్యతి । సముత్క్రమ్యసహపత్నీకాః పంచభిశ్చాత్వా
లేమార్జయంతే । హుతాయాంవపాయాం మార్జయిత్వా । ఆపోహి
ష్ఠామయోభువః... ఆపోజనయథాచనః । ఇదమాపః ప్రవహతావ
ద్యంచమలంచయుత్ । యద్వాభిదుద్రోహయద్వాశేపే అభివృ
ణం । ఆపోమాతస్మాదేన సోదురితాత్పాంతు విశ్వతః । నిర్మాముం
చామిశపథా నిర్మావరుణాదధి । నిర్మాయమస్య పడ్బీశాత్సర్వస్మా
ద్దేవకిల్బిషాదథోమనుష్య కిల్బిషాత్ । పశుపురోడాశస్య పాత్రసగ్గ్ సా
దనాదికర్మప్రతిపద్యతె । వ్రీహిమయంపశు పురోడాశం నిర్వపతి
ఏకాదశపురోడాశకపాలానిపూర్వాంచ ద్వంద్వమితిరాణి ప్రకృతివత్
పురతఃపాత్రీంపాత్రీశతిహరణం మేక్షణం మదం త్యర్థమపవేష మః

త్పవనార్థంచ । నబ్రహ్మవరణం। యజమానవాచంయచ్ఛ । సంవిశేరం
తామిత్యాది నిర్వాపకాలే । దేవస్యత్వా - పూష్ణోహస్తాభ్యా మిం
ద్రాగ్నిభ్యాంజుష్టంనిర్వపామి । ఇదందేవానామిత్యాది అదిత్యాస్త్వో
పస్థేసాదయామీంద్రాగ్నీహవ్యగ్ రక్షేథాం । సశూకాయామిత్యా
ది। దేవస్యత్వా - పూష్ణోహస్తాభ్యా మింద్రాగ్నిభ్యాం వోజుష్టంప్రో
క్షామి। శుంధధ్వమిత్యాది । సర్వాభిరద్భిః ప్రోక్షణం । కృష్ణాజినా
దానాది । హవిష్కృతావాచం విసృజ్యపశుంవిశాస్తి । హృదయం
జిహ్వావక్షోయకృద్వృక్కౌ । సవ్యందోరుభయపార్శ్వే దక్షిణాశ్రోణీ
ర్గుదతృతీయమితి దైవతాని। దక్షిణందోస్సవ్యాశ్రోణీర్గుద తృతీయమితి
సౌవిష్టకృతాని । క్లోమానంప్లీహానం పురితతుం వనిష్టుమధ్యుద్ధింమె
దోజాఘనీమిత్యుద్ధరతి । గుదంమానిర్లైవ్షీర్వనిష్టుం మానిర్లైవ్షీరితి
సంప్రేష్యతి। మావిపర్యాస్తఇత్యధ్వోభవతి। హృదయశూలగ్ శాఖా
పవిత్రముపవేషం కుంభీంచ । నిష్టప్తగ్ రక్షోనిష్టప్తోఘశగ్ సః । శామి
త్రేప్రతితప్య । ధృష్టిరసిబ్రహ్మయచ్ఛ । ఉపవేషమాదాయ । నిరూ
ఢంజన్యంభయం నిరూఢాస్సేనాఅభీత్వరీః । శామిత్రాదుదీచోంగా
రాన్నిరూహ్య । నబహిః మాతరిశ్వనోఘురోస్మసి । భృగూణా మంగిర
సాంతపసాతప్యస్వ। వసూనాంపవిత్రమసి । దేవస్త్వాసవితాపునాతు।
వసోఃపవిత్రేణ శతధారేణసుపువా । ఇకాదశకృత్వః । ఉదక్పవిత్రే
కుంభ్యాంపశుమవధాయ శూలేప్రణీత్య । హృదయగ్ం శామిత్రే
శ్రపయతి । అవరక్షోదివస్సపత్నమిత్యాది అవహననాది కర్మప్రతి
పద్యతే । దేవస్యత్వా - పూష్ణోహస్తాభ్యా మిందాగ్నిభ్యాం జుష్ట
మధివపామి । ధాన్యమసీత్యాది। కపాలానాముపధానకాలే ష్టావుప
ధాయతూష్ణీంత్రీణి । దేవస్యత్వా - పూష్ణోహస్తాభ్యా మింద్రాగ్ని
భ్యాంజుష్టగ్ంసంవపామి । పిష్టాన్యుత్పూయానాహ యజుషోత్పూ
య। సృవేణాద్భ్య ఇత్యాది। ఆప్యలేపంబర్హిషి నినీయ్య । ఘృతా
గ్నేహ్యగ్నిస్త్వాహ్వాయతి దేవయజ్యాయై ప్రాశిత్రమాదాయ। ప్రత్యు

ష్టగ్ం రక్షఃపరిత్వ్యష్టా అరాతయః అనిశితమసి సపత్నక్షయణం। రూ
పంవర్ణంపశూనాం । అగ్నేస్త్వా తేజిష్ఠేన। దివశ్శిల్పం। అయంప్రా
ణశ్చాపానశ్చ ప్రస్తరేకవితే అభిపృజ్య । ఉద్వాసనకాలే తూష్ణీ
మభిఘారణం ప్రియేణేత్యాసాదనం । అయంయజ్ఞోమమాగ్నే పంచ
హోతాపునః పంచహోతా కృతేవావశో । జుహ్వాముపస్తీర్య
త్యాది। ఇంద్రాగ్నిభ్యాం పురోడాశ స్యానుబ్రూహి । ఆ 3 శ్రా 3
వయ। ఇంద్రాగ్నిభ్యాం పురోడాశస్యప్రేష్య। ఇంద్రాగ్నిభ్యామిదం॥
ఇంద్రాగ్నియోరహం దేవ యజ్యయేంద్రియావ్యంన్నాదో భూయా
సం। ప్రత్యాక్రమ్యాన పార్వణ హోమానానారిష్ఠః । జుహ్వాముప
స్తీర్యే త్యాది । అగ్నయేనుబ్రూహి । ఆ 3 శ్రా 3 వయ । అగ్న
యేప్రేష్య । అగ్నయఇదం । అగ్నేరహం దేవయజ్యయాయుష్మాన్
యజ్ఞేనప్రతిష్ఠాంగమేయం । ప్రత్యాక్రమ్య। ప్రస్తరాదన్యత్ర స్రుచో
స్సాదనం । నవైశ్వానరేహవిః । నవిరుజ్యప్రాశిత్రం । వయజమాన
భాగమిడాంతస్సంతిష్ఠతే । ఉపహూతాం మైత్రావరుణ షష్ఠాంభక్ష
యిత్వా । పూర్వవత్ప్రస్తరే మార్జయిత్వా । స్రువేణపృషదాజ్య
స్యోపహత్య । వేదేనోపయమ్య। త్రిఃపృచ్ఛతి। శృతగ్ంహవీ3శ్శమి
తః।శృతం।పూషామాపశుపాఃపాతుప్రథమేభిహ్రివజతి। శృతగ్ంహవీ
3శ్శమితః । శృతం । పూషామాధిపాఃపాతు। అర్ధార్ధే ద్వితీయ్యం।
శృతగ్ంహవీ 3 శ్శమితః । శృతం । పూషామాధిపాఃపాతు । కుం
భీంపాత్రీతృతీయ్యం । శూలాత్ప్రవృహ్య హృదయం కుంభ్యామవ
ధాయ। సంతేమనసామ స్సాప్రాణేన ప్రాణోజుష్టం దేవేభ్యో హవ్యం
ఘృతవత్స్వ హేంద్రాగ్ని భ్యాంత్వా జుష్టమభిఘారయామి । పృ
షదాజ్యేన హృదయ మభిఘారయతి । ఉత్తరతః పరిక్రమ్యాజ్యేన
పశుం । యస్త ఆత్మా పశుషు ప్రవిష్టః । స్వాహాష్మణోవ్య
థిష్యై। ఉద్యంతమూష్మాణమనుమంత్రయతే। దృగ్ హాగా దృగ్ హా ।
పశుగ్ హరం న్సార్వ్యతోహృదయ శూలం ధారయత్యనుప స్పృశ

న్నాత్మానమితరాగ్ శ్చాంతరాయూప మాహవనీయంచ దక్షిణాతి
హృత్య । పంచహోత్రావ ఘోతా౽వా । దక్షిణస్యాం వేదిశ్రోణ్యా
మాసాద్య । ఇమానీంద్రియాణ్య మృతానివీర్యాణ్యేభిరింద్రాయ పశ
వోచికిత్సన్ । తైర్దేవా అవతోపమామి హేషమూర్జం యశస్సహౌ
జస్సనేయగ్ం శృతానిమయి శ్రయంతాం । అయంయజ్ఞో మమాగ్ని
పంచహోతా పునః పంచహోతా । చతస్సృషూప స్తృణీతే । జు
హోపభృతోర్ధ్వ సాహోమహావన్యాగ్ సమవత్తధాన్యామితి । జు
హూపభృతోర్ధ్రువా ఉప స్తీర్య ఇతర యోస్థాలీగతేనా జ్యేనజుహూప
భృతోర్ హిరణ్య శకలమవధాయ । హృదయాద్వృక్యాభ్యాంచ మే
దోగృహీత్వాన్యత్రనిధాయ । హృదయశ్యాగ్రేవద్యతి । మాభీర్మా
సంవిక్థాః । బర్హిషిప్లక్ష శాఖాయా మవదానాన్యవద్యేత్సంప్రైష్య
తి । మనోతాయై హవిషోవదీయ మానస్యాను బ్రూహి । అథద్వితీ
యం । అథజిహ్వాయా అథవక్షసః । యథాకాభిమాత రేషాం యథో
ధృతం దైవతానాం ద్విర్ద్విరవదాయ । జుహ్వాం దైవతాన్య వధాత్యుప
భృత్సౌవిష్టకృతానాగ్ సకృత్సకృత్ । గుదం త్రేధం విభజ్య । స్థవిమ
దుపయడ్భ్యోనిధాయ । మధ్యమం ద్వేధం పిభజ్య । దైవతేష్వవద
ధాత్యణిమత్ద్స్విష్టకృతేషు । గుదమవధాయ ప్రత్యభిఘార్య । యద
వదానాని తేవద్యన్ । త్రేధా మేధోవద్యతి । ద్విభాగగ్ స్రుచోస్తృతీ
యగ్ సమవత్తధాన్యామితి ।యూషే మేదోవధాయ । మేదసా స్రుచౌ
ప్రావృత్యహిరణ్య శకలముపరిష్టాత్కృత్వా । ఆప్యాయతాం । అభి
ఘారయతి । సమవత్తధాన్యాగ్ షడాద్యానీడామవద్యతి । వనిష్ఠుగ్ం
సప్తమమథో ఖ్య వాపనిష్టోస్సప్త మాదనస్థిభిరిడాం వర్ధయంతి । క్లో
మానంప్లీహానం పురితతుమిత్యన్వవధాయ । యూష్ణోపసిచ్యాభిఘార
యతి । అపాంత్వౌషధీనాగ్ రసంగృహ్ణామి । వసాహోమహావన్యాం
వసాహోమం గృహ్ణాతి । స్వధితినానవ్యేన ధారాంఛినత్తి । హ స్త
క్షోరపడపస్పృశ్య । తూష్ణీమభిఘార్య । శ్రీరస్యగ్నిస్త్వా శ్రీణాత్వా

పస్పమరిణన్ । పార్శ్వేనవసాహోమం ప్రయౌతి । వాతస్యత్వా
ధ్రజ్యై పూష్ణోరగ్గ్ హ్యాఅపామోషధీనాగ్ రోహిష్యై । ఘృతేనైవాపి
ధాయ । స్వధితినావాప్రయౌతి స్వధితినాపిదధాతీత్యేకే । అథయ
స్నశీర్ష్ణోవద్యతి । నాగ్ సమోర్ణాయాకస్య నాపరసక్థ్యోరనవదాని
యానితానిశృత్రైస్నం నిధాయసకమృశతి । ఐంద్రః ప్రాణోఅంగేఅం
గేనిదేధ్యదైంద్రోపానో అంగే అంగేవిభోభువద్దేవ త్వష్టర్భూరి తేసగ్
సమేతువిషురూపాయత్స లక్ష్మాణోభవథదేవత్రా యంతమవసేసఖా
యోనుత్వామాతాపితరోమదంతు । సమృశతి । అథహవిషాప్రచర
తి । ఇంద్రాగ్నిభ్యాం ఛాగస్యహవిషోనుబ్రూహి । ఆ3శ్రా3వయ ।
ఇంద్రాగ్నిభ్యాం ఛాగస్యహవిషఃప్రేష్య । యాజ్యాయార్ధర్చే । ప్ర
తిప్రస్థాతావసాహోమంజుహోతి । ఘృతంఘృతపావానః పిబత
వసాంవసపావానః పిబతాంతరిక్షస్య హవిరసిస్వాహాత్వాం తరిక్షాయ
స్వాహా । అంతరిక్షాయేదం । ఉద్రేకేణదిశః ప్రదిశ ఇతిప్రతిదిశంజు
హోతిమధ్యే పంచమేనప్రాంచ ముత్తమగ్ సగ్గ్ స్థాప్య । నమోది
గ్భ్యఇత్యుపతిష్ఠతే దిశస్వాహా । దిగ్భ్యఇదం । ప్రదిశస్వాహా । ప్రది
గ్భ్యఇదం । ఆదిశస్వాహా । ఆదిగ్భ్యఇదం । విదిశస్వాహా । విదిగ్భ్యఇ
దం । ఉద్దిశస్వాహా । ఉద్దిగ్భ్యఇదం । స్వాహాదిగ్భ్యః । దిగ్భ్యఇదం । న
మోదిగ్భ్యః । ఉపతిష్ఠతే వసట్కృతేజుహోతి । ఇంద్రాగ్నిభ్యా
మిదం । ఇంద్రాగ్నియోరహం దేవయజ్యయా జేమానంమహిమానం
గమేయం । ప్రత్యాక్రమ్య । నారిష్ఠహోమాస్తువనస్పతేఃప్రాక్ ।
దశహోతనువఇత్యాది । నారిష్ఠాన్ హుత్వా । జుహ్వాముపస్తీర్య । స
కృత్పృషదాజ్యస్యోప హత్యద్విరభిఘార్య । వనస్పతయేనుబ్రూహి ।
ఆశ్రావయ । వనస్పతయేప్రేష్య । వనస్పతయఇదం । వనస్పతేర
హం దేవయజ్యయాయుష్మాన్ యజ్ఞేనప్రతిష్ఠాంగమేయం । తత్రస్థఏ
వ । ఉపర్యాహవనీయేజుహ్వామా పభృతానిపిపర్యస్యం నాహా । అ
గ్నయేస్విష్టకృతేనుబ్రూహి । అగ్నయేస్విష్టకృతేప్రేష్య । అగ్నయే

స్విష్టకృత ఇదం। అగ్నేస్స్విష్టకృతోఽహం దేవయజ్యయాఽఽయుష్మాన్ యజ్ఞేన
ప్రతిష్ఠాంగమేయం ప్రత్యాక్రమ్య జుహ్వాముపఆసీయ । వైశ్వానరేహ
విః । ఆయతనేషు చాసాదయిత్వా । అత్రేడాయా నిర్వదాన మేకేస
మామనంతి । పర్యాంజనాద్య వాంతరేడామవద్యతి । మేదసోప స్తీ
ర్య । మేదసాభీఘారయతి । ఉపహూతాం మైత్రావరుణప్రాభక్ష
యంతి । ప్రతిప్రస్థాతా న ప్తమః । వనిష్టుమగ్నీధే । షడవత్తమగ్ం
షుం పాదయత్యగ్న్యుద్ధిగ్ం హోత్రే హరణిమూర్జనాంతే । అగ్నీదాప
యజానంగారానా హరోపయష్టురుపసీద। బ్రహ్మన్ప్రస్థాస్యామస్సమి
ధమాదాయాగ్నీత్పరిధీగ్ శ్చాగ్నిఞ్చ సకృత్సకృత్సం మృడ్ఢి । ఆగ్నీధ్రాదా
పయజానం గారానాహరతి । హోత్రీయ ఉపయజతి । శామిత్రాం
ద్విరూఢ పశుబంధ ఉత్తరస్యాం వేదిశ్రోణ్యాం గుదకాండ మేకాదశధా
వ్యక్షిత్వా । అసంభిందన్న పర్యావర్త యన్ననూయాజానాంవష
ట్కృతే వషట్కృత ఏకైకం గుదకాండం ప్రతిప్రస్థాతా హస్తేనైవజు
హోతి । సముద్రం గచ్ఛ స్వాహేత్యేతైః ప్రతిమంత్రం । బ్రహ్మ ।
దేవసవిత రేత తేత్యాది । అధ్వర్యుః । పృషదాజ్యం జుహ్వామానీయ।
పృషదాజ్యధానిముపభృతం కృత్వా తేనైకాదశానూయాజానుయ
జతి దేవేభ్యః ప్రేష్యేతి పరిధమగ్ం సంప్రేష్యతి । ప్రేష్య ప్రేష్యేతీత
రాః తాః యజమానః ప్రాకృతైరనుమంత్రయతే । పరిధిష్వేనాగ్ం
శచ్చతురోదశమంచ । ద్వితీయేన పాత్రేణ నన్వతేరుత్తమేన శేషముత్తర
యోర్వికారే పూర్భో హోతారంచోదయ నోధ్వర్యుర్మైత్రావరు
ణశ్చోదయ జేతి । దేవాయుబర్హిషేగ్న యఇదం । సముద్రాయేదం।
బర్హిషోహం దేవయజ్యయా ప్రజావాన్భూయాసం । దేవీభ్యో ద్వా
రోభ్యోగ్న యఇదం। అంతరిక్షాయేదం। ద్వారామహం దేవయజ్యయా ప్ర
జావాన్భూయాసం। దేవీభ్యాముషాసానక్తాభ్యామగ్న యఇదం। దేవా
యసవిత్ర ఇదం । ఉషాసానక్తోరహం దేవయజ్యయా ప్రజావాన్భూ
యాసం । దేవీభ్యాం జోష్ట్రీభ్యామగ్న యఇదం అహోరాత్రాభ్యా

మిదం । దైవ్యయోర్జోష్ట్రీయోరహం దేవయజ్యయా ప్రజావాన్భూ
యాసం । దేవీఊర్జాహుతీ భ్యామగ్నయ ఇదం । మిత్రావరుణాభ్యా
మిదం। ఊర్జాహుత్యో రహం దేవయజ్యయా పశుమాన్భూయాసం।
దైవీభ్యాగ్ంహోతృభ్యామగ్నయ ఇదం।సోమాయేదం।దైవ్యోర్హో
త్రోరహం దేవయజ్యయా పశు మాన్భూయాసం దేవీభ్యస్తిసృభ్యస్తి
సృభ్యోగ్నయ ఇదం।యజ్ఞాయేదం। తిసృణాంతిసృణాం దైవీనామహం దే
వయజ్యయా పశుమాన్భూయాసం। దేవాయనరాశగ్ంసాయాగ్నయ
ఇదం । ఛందోభ్య ఇదం । నరాశగ్ంసస్యాహం దేవయజ్యయా పశు
మాన్భూయాసం । దేవాయవస్పతయేగ్నయ ఇదం । ద్యావాపృథివీ
భ్యామిదం । వనస్పతేరహం దేవయజ్యయాయుష్మాన్ యజ్ఞేన ప్ర
తిష్ఠాంగమేయం । దేవాయబర్హిషో వారితీనామగ్నయ ఇదం । వసు
వేదివ్యాయేదం । బర్హిషో వారితీనామహం దేవయజ్యయా ప్రజావా
న్భూయాసం । దేవాయాగ్నయే స్విష్టకృత ఇదం । అగ్నయే వైశ్వాన
రాయేదం । అగ్నేస్స్విష్టకృతో హం దేవయజ్యయాయుష్మాన్ యజ్ఞేన
ప్రతిష్ఠాంగమేయం । పరిధిపరిధాతా సర్వాణివహుత్వాదభ్యస్త్వావ
దీ భ్యః । బర్హిషి లేపం నిమృజ్య । మనో మే
హార్దియచ్ఛతనూం త్వచంపుత్రంనప్తారమశీయ । జపతి । అధ్వర్యుః ।
ప్రత్యాక్రమ్యజుహూగ్ం స్వరుమవధాయానూయాజాం తేజ హో
తి । ద్యాం తేధూమోగచ్ఛత్వం తరిక్షమర్చిః । పృథివీం భస్మనాపృ
ణస్వస్వాహా। స్వరవ ఇదం। ఆయుతనేస్రుచౌ సాదయిత్వా । వాజవతీ
భ్యాముత్యాది । జుహూవాద్వయుపస్యావభృద్వ్యయన్వ । ఉద్యమనాదిప
రిధ్యంజనంజుహ్వేవ । అత్రగ్రిహాణా ఇత్యావృత్తిః । సమానమాప్ర
త్యాశ్రావణాన్వ్యాక్తవాకః ప్రేషోనువిక్రయతే । తంమైత్రావరుణో
యాదగ్నిమద్యహూతారమవృణీతేతి । అగ్నయ ఇదం । అగ్నేరహ
ముజ్జితిమనూజ్జేషం । సోమాయేదం । సోమస్యాహము-షం । ఇం
ద్రాగ్నిభ్యామిదం । ఇంద్రాగ్నియోరహము జ్జితిమనూజ్జేషం । వస

స్వతయఇదం । వసనకి తేరహాముజ్జితిం । దేవేభ్యఆజ్యపేభ్యఇత్యాది ।
ధ్రువావర్జంచత్రసుభిస్స్రగ్గ్రావ హోమః । పరిధీనభిజుహోతి ।
అగ్నేర్వోపన్న గృహస్యసదసిసాదయామి సుమ్నాయసుమ్నినీస్సు
మ్నేమాధత్త । ధురిధుర్యాపాత । తత్షీణేన। విహారంజాఘనీగ్ హు
త్వా । తాయాపత్నీ స్సంయాజయంత్యా జ్యైనసోమ త్వష్టారాకావి
ష్టవ । ఉత్తానాయైజాఘన్యైదేవానాంపత్నీ భ్యోవదృతి । నీచ్యాగ్న
యే గృహపతయే । ఉత్తానాయై హోత్రేడామవద్యతి । నీచ్యాగ్నీ
ధే । తాంపత్న్యైప్రయచ్ఛతి । తాగ్ సాధ్వర్య వేన్యస్మైవాబ్రాహ్మ
ణాయ । బావఙ్గం శమ్మిత్రేవగ్ంసబ్రాహ్మణాయ । సపిష్టలేపఫ
లీకరణహోమః । యాసరస్వతీఇత్యాది । సపూర్ణపాత్రనినయనం।

తూష్ణీంపుష్టిమతీపశుమతీప్రజావతీగృహమేధినీ భూయాసం । య
థేతమాహవనీయమిత్యాది । ప్రాయశ్చిత్తాంతే । యజ్ఞయజ్ఞంగచ్ఛేతి
త్రీణిసమిష్టయజూగ్ంషిజుహోతి । యజ్ఞయజ్ఞం గచ్ఛ యజ్ఞపతింగ
చ్ఛస్వాంయోనిం గచ్ఛస్వాహా । యజ్ఞాయేదం । ఏష తేయజ్ఞో
యజ్ఞపతే సహసూక్తవాకస్సువీరస్స్వాహా। యజ్ఞపతయఇదం । దేవా
గాతువిదఇత్యాది । అభిస్తృణీహి । ప్రణీతానినయనం యందేవామ
నుష్యేషు । యానిఘర్మేఅనుపస్పృశన్ హృదయశూలముదప్సరేత్యా
సంచరేపఉపనినీయ । శుష్కార్ద్రియోస్సంధావుద్వాసయతి । శుగ
సితంపాప్మానమభిశోచయోస్మాన్ ద్వేష్టియంచ వయంద్విష్మః । సుమి
త్రాఃఆపఓషధయస్సంతుదుర్మిత్రా) స్తస్మైభూయాసుర్యోస్మాన్ద్వేష్టి
యంచవయంద్విష్మః । తస్మిన్గ్ శ్చైత్వాలేనసహపత్నీ కామార్జయంతే।
ధామ్నోధామ్నోరాజన్నితో వరుణనోముంచ యదాపోఅఘ్నియావ
రుణేతిశపామహేతతో వరుణనోముంచ । ఉదుత్తమం వరుణపాశమ
స్మదవాధమం విమధ్యమగ్ శ్రథాయ । అథావయ శూదిత్యవ్రతేత
వానాగసోఅదితయేస్యామ ఆదిత్యముపస్థాయ । ఏధోస్యేధిషీమహి।
సమిదసి । తేజోసి తేజోమయిధేహి । ఆహవనీయే సమిధఆధాయ ।

అపోఅద్యా స్వచారిషగ్ం రసేనసమసృక్ష్మహి । పయస్వాగ్ అగ్న
ఆగమంతంమా సగ్ సృజవర్చసా । ఉపతిష్ఠంతే । బ్రహ్మా । అయా
డగ్నిరిత్యాది । యజమానోఽక్షణ్వతిక్రమాదిగోమజ్జపాంతే ! నమస్స
రుభ్యస్సన్నా న్మానగాత । పశ్చాద్ఘ్యాన్న్యభూయాసం । శృంగాణీ
వెచ్ఛృంగిణాగ్ సందదృశ్రిరే । చషాలవంతిస్వరవః పృథివ్యాతేదే
వా నస్వరవస్స్థివాగ్ నః । నమస్సఖిభ్యస్సన్నాన్నా న్మావగాత । ఆశా
పానస్సువీర్యగ్ం రాయస్పోషగ్ం స్వశ్వియం । బృహస్పతినారాయా
స్వగాకృతో మహ్యంయజమానాయతిష్ఠ । యూపముపస్థాయ । య
జ్ఞేంచషాఞ్జుహోతి । స్పృష్టగసిన్నృచ్ఛమేపాప్మాన మృతాత్సత్యముపా
గాం । బ్రాహ్మణాగ్ స్తర్పయతి వై । అగ్నేనయేత్యాది । ప్రాజహి
తగ్ సమారోప్య దెవయజనంగచ్ఛతి ।సమాప్తోనిరూఢపశుబంధః ।
హరిః । ఓంతత్సత్ ॥ శ్రీబ్రహ్మార్పణమస్తు.

శ్రౌతకాండే ఆధానపంచక స్సమాప్తః.

గుంటూరునివాసులైన బ్రహ్మశ్రీ వ్యాకరణం ప్రసాదంగారిసహాయముచే ఈఆధానపం
చకము పూర్తిగాముద్రింపబడినది వారివంశమును పరమేశ్వరుడురక్షించుగాత.

విజ్ఞప్తి.

ఈఆధానపంచకమునందలి శుద్ధపత్రిక రెండవకూర్పునందున
పరించిముద్రించెదము. లేదా శ్రౌత పరిజ్ఞాతలు వ్రాసిమాకుపంపించిన
చో సవరించుకొనెదము.

బందరు బచ్చుపేట శే: లు

